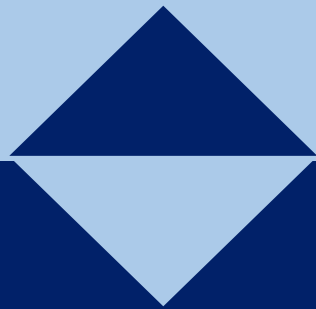

Tornio

**Tornion kaupungin talousarvio ja
-suunnitelma 2023–2025**

Tornion kaupungin talousarvio ja -suunnitelma 2023–2025
Tornion kaupunki
Suensaarenkatu 4, Tornio

Taitto- ja painotyö:
Tornion kaupungin talouspalvelut ja asiakaspalvelupiste Kompassi
Kirjapaino xx, paikkakunta xx 2023

Tornion kaupunki

Talousarvio 2023

Tornion kaupungin talousarvio 2023 ja -suunnitelma 2024–2025

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginjohtajan katsaus	1
Toimintaympäristön kuvaus	3
Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen.....	3
Väestönkehitys	6
Elinkeinoelämä	11
Työllisyyden edistäminen ja Tornion työllisyyspalvelut	14
Koulutus ja osaaminen	17
Asuminen ja rakentaminen	18
Alue-, seutu- ja rajayhteistyö	22
Tornion kaupungin talous	25
Suomen kuntatalouden lähtökohdat.....	25
Tornion kaupungin kuntatalouden piirteitä	27
Talousarvio 2023 ja -suunnitelmavuodet 2024–2025	29
Riskienhallinta	35
Tornion kaupungin strategisen kehittämisen suuntaviivat	40
Strategisen ohjauksen periaatteet.....	40
Tornion kaupunkistrategia 2021–2025 ja strategian toimeenpano	41
Tornion kärkihankkeet	43
Henkilöstölinjaukset ja henkilöstösuunnitelma	45
Talousarvion rakenne ja sitovuus sekä talousarviossa pysyminen.....	49
Käyttötalousosa toimielimittäin	52
Tarkastuslautakunta	52
Keskushallintopalvelut.....	53
Sivistyspalvelut	61
Sivistyslautakunta	64
Elämänlaatulautakunta.....	68
Aineen taidemuseon johtokunta	73
Tekniset palvelut.....	76
Teknisten palvelujen lautakunta.....	77
Perämeren jätelautakunta	81
Meri-Lapin ympäristölautakunta	82
Investointiosa toimialoittain	84
Tuloslaskelmaosa	91
Rahoitusosa	96
Toimialojen ja toimielimien tuloslaskelmaosat	99
Tytäryhteisöjen tavoiteasettelu ja talousarviotiedot TA 2023 – TS 2024–2025	109

KUVIOT

Kuvio 1. Esimerkkejä toimialojen toimenpiteistä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisestä (THL 2021).....	3
Kuvio 2. Hyvinvointityön painopiste, tavoitteet ja kehittämiskohteet 2021–2025.	4
Kuvio 3. Syntyneet, kuolleet, nettomaahanmuutto ja väkiluvun muutos 1990–2020 ja ennuste 2021–2060 (Väestöennuste 2021–2070, Tilastokeskus).	7
Kuvio 4. Tornion väestönkehityksen tunnuslukuja 2014–9/2022.	8
Kuvio 5. Uusi palvelumalli (Lähde: tem.fi)	16
Kuvio 6. Vasemmalla käynnistyneet ja valmisteilla olevat keskusta-alueen asemakaavoituskohteet, oikealla käynnistyneet ja valmisteilla olevat yleiskaava-, osayleiskaava- ja asemakaavahankkeet koko kaupungin alueella.....	19
Kuvio 7. Myönnetty rakennusluvut (k-m ²) Torniossa 2011 – 2022 (tilanne 26.10.2022, kaikki rakennustyyppit).	21
Kuvio 8. Asuntotuotanto Torniossa 2011–2022 (tilanne 26.10.2022).	21
Kuvio 9. Tornion vuosikate ja tilikauden yli-/alijäämä 2015–2025.	27
Kuvio 10. Tornion verotulojen kehitys 2015–2025.	28
Kuvio 11. Tornion kaupungin valtionosuudet 2020–2025.	31
Kuvio 12. Riskien merkittävyys.....	35
Kuvio 13. Tornion kaupungin sisäiset ja ulkoiset riskit 2023.	36
Kuvio 14. Tornion kaupungin talouden ja toimintojen suunnittelun vuosikello.	40
Kuvio 15. Tornion kaupunkistrategian 2021–2025 tiivistelmä.	41
Kuvio 16. Tornion kaupunkistrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi.	42
Kuvio 17. Tornion kaupungin luottamushenkilö- ja virasto-organisaatio.	45
Kuvio 18. Tornion kaupungin henkilöstöohjelma 2021–2025.....	47

TAULUKOT

Taulukko 1. Tornion kaupungin väestönkehitys 2015–9/2022.	7
Taulukko 2. Tornion toteutunut väestönkehitys 1980–9/2022 ja ennuste 2025–2040 (Lähde: Tilastokeskus). 9	
Taulukko 3. Tornion väestö suuralueittain 2015–2021 (Lähde: Tilastokeskus).	10
Taulukko 4. Torniossa työssäkäyvät toimialan mukaan 2016–2020.	12
Taulukko 5. Torniossa työssäkäyvät työnantajasektorin mukaan 2016–2020.	12
Taulukko 6. Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat kunnittain 2022 syyskuun lopussa (Lähde: Ely-keskus).....	15
Taulukko 7. Rakennustuotanto Torniossa 2017– 2022 (tilanne 24.10.2022, lähde Xcity-kuntatietojärjestelmä).....	20
Taulukko 8. Negatiivisen vuosikatteen ja alijäämäisten kuntien lukumäärä vuosina 2022–2026.	27
Taulukko 9. Tornion kaupungin vuosikate ja yli-/alijäämä TP 2021 – TS 2025.....	27
Taulukko 10. Tornion kaupungin veroprosentti ja kunnallisveron kehitys 2015–2021.	28
Taulukko 11. Tornion kaupungin verotulot TA 2022 – TS 2025.....	29
Taulukko 12. Tornion kaupungin valtionosuudet TA 2022 – TS 2025	31
Taulukko 13. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan raja-arvot.	34
Taulukko 14. Henkilöstön määrä toimialoittain palvelussuhteen laadun mukaan sukupuolittain.....	46

KÄSITTELY

Kaupunginhallitus 22.11.2022 § 448

Kaupunginvaltuusto 12.12.2022 §

Kaupunginjohtajan katsaus

Tornion kaupungin talousarvio 2023 ja -suunnitelma 2024–2025 eroaa merkittävästi aikaisempien talousarviovuosien tuotto ja -kulurakenteesta. Syynä tähän on sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen siirtyminen Lapin hyvinvointialueen vastattavaksi 1.1.2023 lähtien. Tämän historiallisen muutoksen vaikutuksesta Tornion tuloveroprosentti laskee 21:stä 8,36 prosenttiin. Kaupungin verotulo laskee 39 miljoonaan euroon, kun vuoden 2022 tuloveroennuste oli 80,5 miljoonaa euroa (-52 %). Kiinteistöveron osalta ei kaupunginvaltuusto tehnyt muutoksia vuoteen 2022 verrattuna ja yhteisöveron osalta ennuste eroaa -0,3 miljoonaa euroa vuoden 2022 tasoon verrattuna. Tornion kaupungin verotulot laskevat kaiken kaikkiaan -46 % vuonna 2023 ollen yhteensä 48,8 miljoonaa euroa. Toimintatuottoja arvioidaan saatavan 14,5 miljoonaa euroa, joka on 22 % vuoden 2022 talousarviota vähemmän. Muutoksella on vaikutusta myös kaupungin valtionosuuksiin. Vuonna 2022 valtionosuuksia on arvioitu saatavan 46,5 miljoonaa euroa, kun taas vuoden 2023 valtionosuuksien arvioidaan olevan 14,6 miljoonaa euroa (-69 %).

Jos muutos vaikuttaa tulokertymään, niin sote- ja pelastuspalveluiden siirtyminen Lapin hyvinvointialueelle vaikuttaa myös toimintakuluihin. Sosiaali- ja terveystalouden osuus Tornion toimintakuluista on ollut merkittävä. Kaikkiaan vuoden 2022 toimintakulujen ennustetaan olevan 157,2 miljoonaa euroa ja vuoden 2023 toimintakulujen puolestaan 66,8 miljoonaa euroa. Toimintakulut pienenevät siis 56 % sosiaali- ja terveystalouden siirtyessä hyvinvointialueelle. Talouden muutoksiin verrattuna henkilöstön osalta muutos ei ole yhtä suuri. Lokakuun 2022 tilanteen mukaan Tornion kaupungin palveluksessa oli 1 347 henkilöä. Vuoden 2023 talousarviossa henkilöstön määrä tulee vähentymään 406 henkilöllä sosiaali- ja terveyshenkilöstön siirryttyä Lapin hyvinvointialueen palvelukseen liikkeenluovutuksen ehdoin.

Tornion kaupunginvaltuusto päätti kaupungin strategiasta 25.4.2022. Strategian päivityksellä vastattiin toimintaympäristön muutoksiin sekä terävöitettiin ja selkeytettiin linjauksia, joilla kaupunki menestyy. Tornion kaupungin visiona vuoteen 2030 on Tornio – maailmanluokan rajakaupunki. Kaupunkistrategiassa kerrotaan, mitä ovat kaupungin toiminta-ajatus, toimintaperiaatteet ja strategiset päämäärät. Strategisia painopisteitä on kolme: elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki, hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen sekä toimiva kaupunkikonserni. Uusi kaupunkistrategia korostaa TornioHaparanda-rajayhteistyötä ja edistää uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja kaupungin kiinnostavuutta tulevaisuuden teollisuuden ja kiertotalouden investointikohdeena. Kehitämme myös kestävä ja ympäristöystävällistä liikkumista ja vahvistamme asemaamme pohjoisen kansainvälisenä logistiikkakeskuksena. Kaupunkistrategia kiinnittää huomiota myös siihen, että Tornion kaupunkikonsernilla on toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset huolehtia nykyisten ja tulevien sukupolvien elämänlaatuun ja hyvinvointiin liittyvistä palveluista ja luoda maailmanluokan toimintaympäristö kaupungissa toimiville yrityksille. Strategiassa esitetään myös Tornion kaupungin kärkihankkeet, joihin tulemmme panostamaan vuoteen 2025 ulottuvalla valtuustokaudella. Talousarvion keskeisenä tehtävänä on määrittää ja kohdistaa kaupungin strategian toteutukseen käytettävissä olevat taloudelliset resurssit.

Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki

Kaupungin elinvoiman edellytykset ovat viime vuosina parantuneet. Toimintaympäristön nopea muutos on epävarmuuksista huolimatta nostanut esiin Tornion vahvuuksia ja avannut positiivisen kehityksen mahdollisuuksia. Tähän liittyvät mm. teollisuuden ja energiatuotannon nopeasti muuttuvat kilpailukykytekijät. Tornion maantieteellinen asema, nykyinen teollisuus, uudet energialähteet ja näiden innovatiivinen yhdistäminen heijastuvat uusina investointeina. Elinkeinoelämää, yritysten kasvua ja sijoittautumista tuetaan vahvasti maankäytön ratkaisulla ja elinkeinopalveluilla. Liikenneyhteyksien osalta rautatie-, maantie- ja lentoliikenneyhteyksien edunvalvontakohteet ja hankkeet lisäävät Tornion saavutettavuutta ja palvelutasoa, mitä tehdään laajassa yhteistyössä Meri-Lapissa, jokivarren kuntien kanssa ja Perämerenkaaren puitteissa. Tornio on mukana työllisyyden kuntakokeilussa vuoden 2024 loppuun, minkä tavoitteena on kuntien roolin vahvistaminen työllisyyspalvelujen järjestäjänä. Myös tässä muutoksessa tehdään seudullista yhteistyötä ja Meri-Lapin kunnat valmistautuvat TE-palvelujen siirtymiseen kunnille niin, että ne muodostaisivat työllisyyspalveluiden yhteistoimintalueen.

Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien siirtyminen Lapin hyvinvointialueelle näkyy Tornion kaupunkistrategiassa laaja-alaiseen hyvinvointityöhön ja elämänlaatuun liittyvinä painoituksina. Vuoteen 2025 ulottuvan hyvinvointi- ja turvallisuusohjelman painopisteenä on aktiivinen ja osallistuva torniolainen ja ohjelman tavoitteina a) hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät elintavat ja toiminta, b) kokemus osallisuudesta hyvinvoinnin tukena sekä c) omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen kannustavat, viihtyisät ja turvalliset elin- ja toimintaympäristöt. Tähän liittyen valmistelutyö on jo aloitettu lapsiystävällisen kuntamallin käyttöönottamiseksi Torniossa. Osallisuutta lisää myös sähköisten kuntapalveluiden kehittäminen, mitä jatketaan vuoden 2023 aikana. Tornio haluaa myös täydentää vahvaa ja monipuolista kulttuuritarjontaa, tukea tapahtumien järjestämistä kaupungissa sekä aktivoida torniolaisia liikkumaan. Neljä kuudesta kaupungin kärkihankkeesta kohdentuu suoraan hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen -teeman alle.

Toimiva kaupunkikonserni

Kaupungin taloussuunnittelua on tehty poikkeuksellisen suurten muutosten ja epävarmuuden keskellä. Toimintaympäristö muuttuu yhä jatkuvasti ja osin ennakoimattomasti ja kaupungin kyky reagoida muutoksiin riittävän nopeasti korostuu. Kunta-alan palkkaratkaisu, korkea inflaatio ja energian hinnannousut lisäävät osaltaan talouden paineita. Samaan aikaan Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan heikentää taloutta Euroopassa ja Suomessa. Näkymä on sumea ja ennusteiden toteutuminen epävarmaa erityisesti suunnitelmavuosien 2024–2025 osalta. Vuoden 2023 aikana valmistellaan toimintaympäristön muutoksista johtuen Tornion uusi johtamisjärjestelmä sekä poliittinen ja ammatillinen organisaatiomalli, jonka puitteissa uuden kunnan toimintaa johdetaan vuoden 2024 alusta alkaen. Myös omistajapolitiikka tulee arvioida ja määrittää uudelleen kaupungin strategiset painopisteet ja ennakoitujen riskien huomioiden.

Muutoksen ja epävarmuuden keskellä Tornion kaupunki katsoo luottavaisesti tulevaisuuteen. Suuret uudistukset tuovat myös mahdollisuuksia kokeilla uusia toimintatapoja, joilla varmistetaan, että Tornio on elinvoimainen, taloudeltaan vakaa ja kestävästi kehittyvä kaupunki, joka luo asukkailleen turvallisen ja toimivan arjen.

*Jukka Kujala
Kaupunginjohtaja*

Toimintaympäristön kuvaus

Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen

Kuntalaisen hyvinvointi on kuntien tärkein tavoite, joka on kirjattu kuntalain 1 §:ään (410/2015 1 §). Tornion kaupunki edistää asukkaidensa hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta kuntalain ohella yleiseen terveyden edistämiseen liittyvän lainsäädännön (terveydenhuoltolaki, laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä, tupakkalaki, alkoholilaki, sosiaalihuoltolaki, työturvallisuuslaki sekä lait ympäristöterveydenhuollon järjestämisestä) ja kaupunkistrategiaan asetettujen tavoitteiden edellyttämällä tavalla.

Sosiaali- ja terveystalouden palvelut siirtyvät Lapin hyvinvointialueen järjestettäväksi vuoden 2023 alusta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuitenkin jatkossakin kaupungin lakisääteinen tehtävä. Näkökulmina ja motivaatiotekijöinä ovat korjaavien sote-palvelujen tarpeen kasvun taittamisen ohella hyvinvointityö investointina tulevaisuuteen, elinvoimaan ja kaupungin vetovoimaan. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen on kunnassa yhteisvastuullista toimintaa. Jokaisen toimialan omat tehtävät sisältävät hyvinvointiin vaikuttavia ratkaisuja (kuvio 1). Ihmisten arkiympäristöä, kotia, päiväkotia, koulua, työpaikkoja, asuinalueita ja liikennettä koskevat päätökset voivat olla hyvinvointia vahvistavia tai sitä heikentäviä.

Kuvio 1. Esimerkkejä toimialojen toimenpiteistä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisestä (THL 2021).

HYTE-kerroin

Tehtävän hyvää hoitoa tukemaan tulee vuoden 2023 alusta käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa. Lisäosa on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Lisäosan määrä lasketaan

niin kutsutulla HYTE-kertoimella. Kertoimen laskennassa käytetään terveydenedistämisasiivisuutta mittaavia prosessi-indikaattoreita (Teaviisarista) sekä hyvinvointityön tuloksia arvioivia tulosindikaattoreita. HYTE-kertoimeen perustuva valtionosuuden lisäosa on valtionvarainministeriön ennakoivien laskelmien (19.9.2022) mukaan vuonna 2023 Torniolle 393 643 euroa. Lisätietoa HYTE-kertoimesta ja sen laskennasta löytyy THL:n nettisivuilta: <https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johdaminen/hyvinvointijohtaminen/hyvinvointijohtaminen-kunnassa/hyte-kerroin-kannustin-kunnille>.

Hyvinvointikertomustyön painopiste, tavoitteet ja kehittämiskohteet vuosille 2021–2025

Valtuustokauden vaihtuessa, kesällä 2021 hyväksytty hyvinvointikertomus edeltävältä valtuustokaudelta ja siinä nimetyt painopiste, tavoitteet ja kehittämiskohteet kaudelle 2021–2025 olivat pohjana hyvinvointi- ja turvallisuusohjelmalle (HYTU-ohjelma). Ohjelmassa kaupungin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistyölle on asetettu yksi painopistealue ja kolme tavoitetta kehittämiskohteineen (kuvio 2).

Painopiste vuosille 2021–2025: aktiivinen ja osallistuva torniolainen

- 1. Hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät elintavat ja toiminta**
  - Perheiden elintapojen tuki
  - Syrjäytymisen ehkäisy
  - Elintapasairauksien ehkäisy
- 2. Kokemus osallisuudesta hyvinvoinnin tukena**
  - Lasten ja nuorten arjen osallisuustilaisuudet
  - Neuvostojen vahvempi rooli hyvinvointityössä
  - Urheiluseurojen osallistaminen, esim. seuraparlamentti
  - Ennakkovaikutusten arviointi osana päätöksentekoa
- 3. Omaehtoisen hyvinvoinnin edistämiseen kannustavat, viihtyisät ja turvalliset elin- ja toimintaympäristöt**
  - Kaikenikäisille soveltuvat ja turvalliset liikuntapaikat ja -reitit
  - Kulttuurihyvinvoinnin näkyvä rooli
  - Ikääntyneiden asumisturvallisuus
  - Ehkäisevä päihdetyö
  - Toimintaympäristöjen esteettömyys ja esteettisyys

Poikkileikkaavana teemana eriarvoisuuden ehkäisy

Kuvio 2. Hyvinvointityön painopiste, tavoitteet ja kehittämiskohteet 2021–2025.

Ohjelma laadittiin lasten ja nuorten, vammaisten, ikääntyneiden sekä ehkäisevän päihdetyön ohjelmatyöryhmissä ja hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 5.9.2022. Ohjelma laadittiin kaupunkistrategiaintegraatiossa niin, että kaupungin hyvinvointityön painopiste, tavoitteet ja kehittämiskohteet sekä ohjelmaryhmien esitykset hyvinvointityön toimenpiteiksi olivat materiaalina kaupunkistrategian 2030 strategisten tavoitteiden ja toimenpiteiden asettamisessa. Näin HYTU-ohjelma toimii kaupunkistrategian toimeenpano-ohjelmana. Lisäksi aiemmin hyväksytyn Tornion kaupungin osallisuusmallin kärkitoimenpiteet tukevat HYTU-ohjelman toimeenpanoa. Kärkitoimenpiteitä ovat mm. lasten ja nuorten arjen vaikuttamisen rakenteet, osallistuva budjetointi, vuorovaihteiset digipalvelut sekä kaavahankkeisiin vaikuttaminen.

Hyvinvointi- ja turvallisuusohjelman tavoitteiden ja kehittämiskohteiden taustalla olevat ilmiöt eivät ole vuonna 2022 vuoden 2021 tilanteesta juuri muuttuneet. Edelleen valtaosa kaupungin asukkaista on tyytyväisiä elämänsä ja hyvinvointiinsa ja kuntavertailussa sijoitumme keskikastiin tai hieman sen paremmalle puolelle. Osalle väestöstä kasautuu riskitekijöitä, jotka liittyvät mm. elintapoihin, kuten ravitsemukseen, liikkumiseen,

lepoon, suun terveyteen tai päihteiden käyttöön. Kumuloituvat riskitekijät lisäävät kansansairauksien ilmaantuvuutta ja niihin liittyvää palveluntarvetta sekä myös muuta palveluntarvetta. Turvallisuuteen liittyvinä riskitekijöinä Torniossa korostuvat päihteisiin liittyvä rikollisuus sekä tapaturmat. Osallisuuden kokemukseen ja kaupungin asukkaiden osallisuutta lisääviin käytänteisiin liittyy myös kehittämistarpeita. Ukrainan sota ja sähköenergian saatavuuteen liittyvät epävarmuustekijät ovat uusia, äkillisesti ilmenneitä ihmisten turvallisuuden kokemukseen sekä taloudelliseen selviytymiseen liittyviä riskitekijöitä. Taloudellinen riski linkittyy usein muihinkin hyvinvoinnin riskitekijöihin, kuten työttömyyteen, sairastavuuteen, yksinäisyyteen jne.

Hyvinvoinnin polarisaatioilmion vuoksi hyvinvointi- ja turvallisuustyön poikkileikkaavan teemana on eriarvoisuuden ehkäisy. Hyvinvointitiedon valossa, vaikuttava hyvinvointityö edellyttää toimialoilla ja verkostojen kanssa tehtävässä yhteistyössä niiden riskitekijöiden ja riskitilanteiden tunnistamista, joissa tarvitaan suunnitelmallisia toimenpiteitä. Hyvinvointityössä ja osallisuuden vahvistamisessa on ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä kohdistettava erityisesti niihin elämäntilanteisiin ja ylisukupolvisiin kehityskulkuihin, jotka aiheuttavat riskin negatiivisen kierteen syntymiselle. Nämä toimenpiteet ovat tyypillisesti poikkihallinnollisia ja edellyttävät paitsi toimialojen ja palvelualueiden välistä yhteistyötä, myös yhteistyötä lukuisilla hyvinvointialue – kunta -yhdyspinnoilla.

Laajemmin ja yksityiskohtaisemmin hyvinvointi- ja turvallisuusohjelmaan toimintaympäristöanalyysineen voitutustua (<https://www.tornio.fi/kaupunki-ja-hallinto/talous-ja-strategiat/ohjelmat-ja-suunnitelmat/>) sekä sähköisessä hyvinvointikertomuksessa (<https://www.hyvinvointikertomus.fi/#/welcome>) kirjoittamalla hakukenttään Tornio ja klikkaamalla kartalta kaupungin nimeä. Sähköisessä hyvinvointikertomuksessa on valittavana sekä vuosittainen raportti 2021, laaja hyvinvointikertomus 2021–2025 että hyvinvointi- ja turvallisuusohjelma 2021–2025.

Hyvinvointityön toteuttaminen toimialoilla 2023

Vuoden 2023 talousarvion suunnittelussa kaupunkistrategian HYTEU-toimenpiteitä on tarkennettu hyvinvointi- ja turvallisuusohjelman konkreettisten toimenpide-esitysten pohjalta toimialakohtaisesti. Konkreettiset toimenpiteet on kirjattuna toimialoittain talousarvion toiminnalliset tavoitteet -osioon. Toimenpiteiden ja niiden seurantaan valittujen mittareiden valinnassa on huomioitu valtionrahoituksen lisäosaan vaikuttavat HYTE-kerroindikaattorit. Lisäksi on valittu omia, paikalliseen tilannearvioon perustuvia toimenpiteitä ja niille mittareita. Kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistyö edellyttää sujuvaa yhteistyötä ja sujuvia palvelupolkuja Lapha – kaupunki -yhdyspinnoilla, mikä taas edellyttää kaupungin aktiivisuutta niin sisäisessä yhteistyössä kuin yhteistyössä ja edunvalvonnassa hyvinvointialueelle käsin.

Koronaviruspandemia aiheuttaa edelleen jonkin verran epävarmuutta toimintaympäristössä. Hyvällä rokotuskattavuudella ja tartuntatilanteen mukaan päivitettävillä suojaustoimenpiteillä voimme toivottavasti elää ja järjestää palvelut normaalitilanteen mukaisesti.

Väestönkehitys

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Suomen väkiluku oli vuoden 2022 syyskuun lopussa 5 559 198. Suomen väkiluku kasvoi tammi–syyskuun aikana 10 957 hengellä. Väestönkasvua ylläpiti muuttovoitto ulkomailta, sillä maahanmuuttoa oli 21 245 enemmän kuin maastamuuttoa. Syntyneitä oli 11 884 vähemmän kuin kuolleita.

Vuoden 2022 syyskuun ennakkotilaston mukaan tammi-syyskuussa elävänä syntyneiden määrä oli Suomessa vuodesta 1900 alkavan mittaushistorian pienin (34 227 lasta, -3 539 vrt. 1–9/2021). Kuolleiden määrä oli puolestaan vuodesta 1945 alkavan mittaushistorian suurin (46 111 henkilöä, + 4 239 vrt. 1–9/2021).

Ulkomailta muutti Suomeen tammi–syyskuun aikana 31 238 henkeä ja Suomesta ulkomaille 9 993 henkeä. Maahanmuuttoa oli 3 640 enemmän ja maastamuuttoa 44 vähemmän kuin edellisvuonna. Suomen kansalaisia maahanmuuttajista oli 6 068 ja maastamuuttajista 6 579.

Kuntien välisiä muuttoa kertyi tammi–syyskuun aikana ennakkotietojen mukaan 230 159. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 5 623 muuttoa vuoden 2022 kuntajaon mukaan.

Ennakkotietojen mukaan tammi–syyskuussa solmittiin 17 313 avioliittoa, joista 16 974 oli eri sukupuolta olevien parien ja 339 samaa sukupuolta olevien parien avioliittoa. Saman sukupuolen avioliittoaista 242 oli kahden naisen ja 97 kahden miehen avioliittoa.

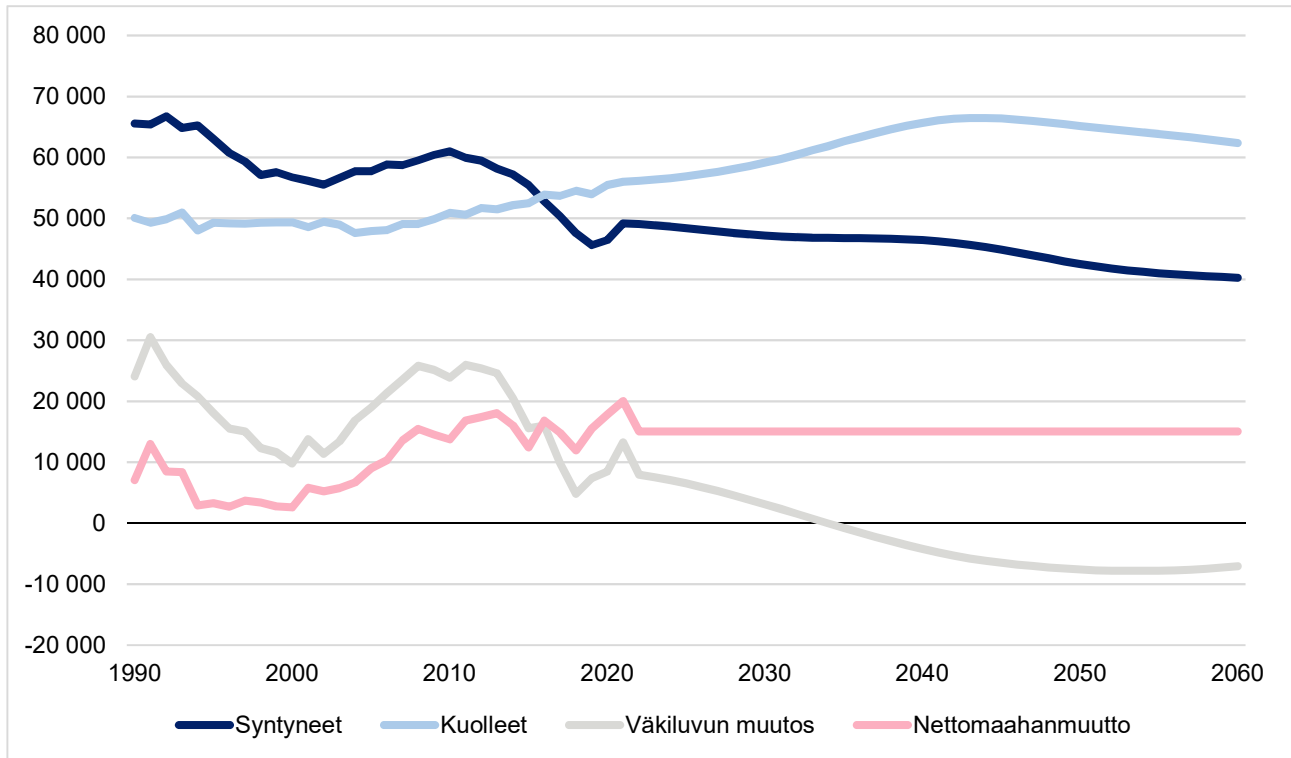
Suomen maakunnista väkiluku kasvoi tammi-syyskuussa 2022 Uudellamaalla, Pirkanmaalla, Varsinais-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla, Pohjanmaalla ja Ahvenanmaalla.

Lapin maakunnan väkiluku oli syyskuun lopussa 2022 yhteensä 175 778 asukasta. Vuoden 2021 lopussa Lapissa asui 176 494 asukasta eli kuluvana vuonna väkiluku on vähentynyt 716 asukkaalla. Lapin 21 kunnasta väestö on kasvanut tammi-syyskuussa Rovaniemellä (+245), Enontekiöllä (+29), Kittilässä (+17), Pelkosenniemiellä (+16), Utsjoella (+6) ja Inarissa (+1). Muissa Lapin kunnissa väestö on vähentynyt. Eniten väkiluku laski tammi-syyskuun aikana Kemissä (-422), Keminmaassa (-99) ja Torniossa (-86).

Lapin kunnista syntyneiden enemmisyys oli tammi-syyskuussa 2022 negatiivinen kaikissa alueen kunnissa eli kuolleita oli enemmän kuin syntyneitä. Kuntien välisessä nettomuutossa ns. voittajakuntia oli Lapissa ko. ajan-kohtana kahdeksan kappaletta, absoluuttisesti suurimpana Rovaniemi (+184 asukasta). Nettomaahanmuutossa muuttovoittoa saavia kuntia oli Lapissa 18 kappaletta ja ainoastaan Enontekiö, Ranua ja Utsjoki olivat nettomaahanmuuton suhteen tappiollisia kuntia. Kokonaisnettomuutto oli positiivinen kymmenessä Lapin kunnassa.

Tilastokeskuksen tuorein väestöennuste on vuodelta 2021. Väestöennusteen mukaan Suomen väkiluku kääntyy laskuun vuonna 2034. Väestö kasvaa 2030-luvun alkupuolelle saakka nettomaahanmuuttoon nojaten. Vuonna 2034 Suomen asukasluvu on ennusteen mukaan 5,6 miljoonaa henkilöä.

Vuonna 2060 Suomen väkiluvun ennustetaan olevan 5,45 miljoonaa henkilöä, mutta ennusteissa on suuria epävarmuuksia. Toisaalta ne kertovat, että mikäli nykyinen alhaisen syntyvyyden kehityskulku jatkuu, niin väestön väheneminen on ilman mittavaa nettomaahanmuuttoa vääjäämätöntä. Työikäisen (15–64-vuotiaiden) väestön määrä oli Suomessa suurimmillaan vuonna 2009, jolloin heitä oli maassamme 3,55 miljoonaa henkilöä. Vuosien 2010–2020 aikana työikäisten määrä on vähentynyt 136 000 henkilöllä. Seuraavan kahden vuosikymmenen vuoden aikana työikäisen väestön ennustetaan vähenevän hitaammin eli 76 000 henkilöllä vuoteen 2040 mennessä. Työikäisten osuus väestöstä on tällä hetkellä Suomessa 62 %, 2040 ennusteen mukaan 60 % ja 2060 57 %.

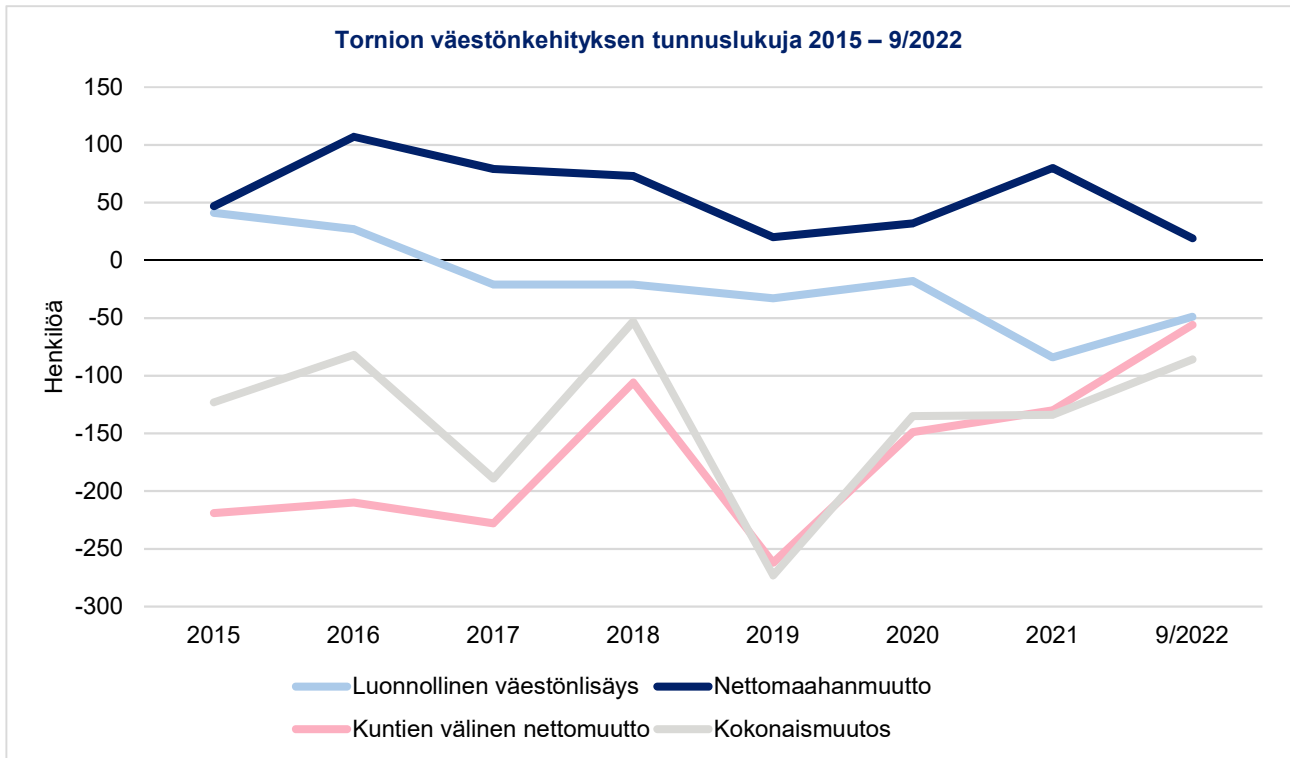
Kuvio 3. Syntyneet, kuolleet, nettomaahanmuutto ja väkiluvun muutos 1990–2020 ja ennuste 2021–2060 (Väestöennuste 2021–2070, Tilastokeskus).

Meri-Lapin viiden kunnan (Tornio, Kemi, Keminmaa, Tervola, Simo) väkiluku oli vuoden 2022 syyskuun lopussa 54 344 henkilöä. Väestö on vähentynyt tammi-syyskuussa 2022 kaikkiaan 661 asukkaalla.

Torniossa väkiluku on ollut aleneva vuodesta 2012 lähtien. Syyskuun lopussa 2022 Torniossa asui 21 247 asukasta (1–9/2022: -86 asukasta).

Taulukko 1. Tornion kaupungin väestönkehitys 2015–9/2022.

TORNIO Väestönmuutos	Tammi-joulukuu 12 kk							Tammi-syyskuu 9kk							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Elävänä syntyneet	231	217	201	195	200	182	163	186	166	148	147	153	135	127	130
Kuolleet	190	190	222	216	233	200	247	149	132	175	154	175	146	189	179
Luonnollinen väestönlisäys	41	27	-21	-21	-33	-18	-84	37	34	-27	-7	-22	-11	-62	-49
Kuntien välinen tulomuutto	887	856	821	842	768	808	811	682	683	626	666	597	643	641	638
Kuntien välinen lähtömuutto	1 106	1 066	1 049	948	1 030	957	941	859	847	843	751	817	766	748	694
Kuntien välinen nettomuutto	-219	-210	-228	-106	-262	-149	-130	-177	-164	-217	-85	-220	-132	-107	-56
Nettomaahanmuutto	47	107	79	73	20	32	80	30	40	27	62	52	23	68	19
Kokonaisnettomuutto	-172	-103	-149	-33	-242	-117	-50	-147	-124	-190	-23	-168	-109	-39	-37
Kunnan sisäinen muutto	2 721	2 316	2 359	2 649	2 334	2 344	2 310	1 915	1 710	1 901	1 932	1 738	1 733	1 780	1494
Kokonaismuutos	-123	-82	-189	-53	-273	-135	-134	-110	-90	-217	-30	-192	-120	-105	-86
Kokonaismuutos %	-0,6	-0,4	-0,8	-0,2	-1,2	-0,6	-0,6	-0,5	-0,4	-1,0	-0,1	-0,9	-0,9	-0,5	-0,4
Väkiluku	22 199	22 117	21 928	21 875	21 602	21 467	21 333	22 212	22 109	21 900	21 898	21 683	21 482	21 362	21 247

Kuvio 4. Tornion väestönkehityksen tunnuslukuja 2014–9/2022.

Tornion keskeisellä kaupunkialueella asui vuoden 2021 lopussa 15 837 asukasta (74,2 % Tornion asukkaista). Kaupunkialueen ulkopuolella väestörikkain suuralue on Kaakamo 1 770 asukkaallaan.

Tornion kaupungin väkiluku väheni vuonna 2021 kaikilla muilla kaupungin suuralueilla paitsi Arpelassa, jonka väkiluku kasvoi 10 asukkaalla.

Tornion taajama-aste oli vuonna 2020 87,8, kun se koko maassa oli 86,5.

Tilastokeskus julkaisi uusimman alueittaisen väestöennusteen vuonna 2021. Väestöennusteen mukaan Tornion väkiluku on vuoden 2022 lopussa 21 183 asukasta (tilanne 9/2022: 21 247 as.) ja se vähenee koko ennustekauden ajan vuoteen 2040. Vuonna 2030 Torniossa ennustetaan olevan 20 066 asukasta ja 2040 enää 18 786 asukasta. Vuonna 2019 laadittuun edelliseen Tilastokeskuksen väestöennusteeseen nähden luvut ovat synkentyneet eli väestön odotetaan vähenevän aiempaa nopeammin.

Tornion väestöennuste kuvastaa koko maan tilannetta muutamaa suurta kaupunkiseutua lukuun ottamatta. Väestörakenteen muutos edellyttää kunnissa mittavia palvelurakenteen muutoksia, kun lasten ja nuorten määrä vähenee ja vastaavasti ikäihmisten osuus väestöstä kasvaa huomattavasti. Pitkällä aikavälillä ennuste on toki hyvin epävarma ja se perustuu lähivuosien menneeseen kehityspolkuun.

Taulukko 2. Tornion toteutunut väestönkehitys 1980–9/2022 ja ennuste 2025–2040 (Lähde: Tilastokeskus).

Ikäryhmä	Tornion toteutunut väestönkehitys 1980 – 9/2022 (uusin tieto)						Tilastokeskuksen ennuste 2025–2040 (ennuste 2021)		
	1980	1990	2000	2010	2020	9/2022	2025	2030	2040
0–6 v.	2 532	2 286	1 921	1 898	1 457	1 384	1 311	1 216	1 129
7–15 v.	3 085	3 371	2 936	2 516	2 437	2 389	2 173	1 847	1 603
16–24 v.	3 337	2 972	2 981	2 737	2 090	2 018	2 019	1 999	1 568
25–64 v.	10 294	11 735	11 839	11 870	10 278	10 036	9 557	9 014	8 578
65–74 v.	1 194	1 637	1 633	1 836	3 202	3 149	2 952	2 649	2 172
75–84 v.	536	721	1 072	1 197	1 417	1 659	2 090	2 559	2 234
Yli 85 v.	98	157	235	459	586	612	646	782	1 502
Yht.	21 076	22 879	22 617	22 513	21 467	21 247	20 748	20 066	18 786

Taulukko 3. Tornion väestö suuralueittain 2015–2021 (Lähde: Tilastokeskus).

Ikäluokka	Vuosi 31.12.	Keskeinen kaupunkialue	Kaakamo	Vojakkala	Arpela	Karunki	Tuntematon	Yhteensä henkilöä
0–6 <i>Alle kouluikäiset lapset</i>	2015	1 298	188	138	50	118	19	1 811
	2016	1 260	180	141	47	109	22	1 759
	2017	1 198	160	143	46	102	12	1 661
	2018	1 176	146	120	42	85	8	1 577
	2019	1 133	142	109	45	78	8	1 515
	2020	1 104	132	102	44	68	7	1 457
	2021	1 065	124	104	59	68	7	1 427
7–15 <i>Kouluikäiset lapset ja nuoret</i>	2015	1 716	258	201	101	177	27	2 480
	2016	1 724	253	180	89	178	33	2 457
	2017	1 737	257	173	94	188	30	2 479
	2018	1 751	278	182	91	191	28	2 521
	2019	1 724	261	183	87	173	28	2 456
	2020	1 723	257	180	78	177	22	2 437
	2021	1 702	234	179	71	173	22	2 381
16–24 <i>Nuoret opiskelijat ja työkäiset</i>	2015	2 017	143	129	69	96	24	2 478
	2016	1 880	146	137	76	99	55	2 393
	2017	1 802	150	140	73	88	34	2 287
	2018	1 774	142	127	70	92	32	2 237
	2019	1 680	150	119	67	98	27	2 141
	2020	1 631	148	115	64	103	29	2 090
	2021	1 656	143	97	61	95	28	2 080
25–64 <i>Työkäiset</i>	2015	8 061	954	777	451	643	91	10 977
	2016	8 007	955	766	429	608	123	10 888
	2017	7 895	941	745	422	602	119	10 724
	2018	7 775	928	734	426	592	141	10 596
	2019	7 689	904	715	419	572	119	10 418
	2020	7 602	875	707	424	563	107	10 278
	2021	7 506	847	707	414	542	104	10 120
65–74 <i>Seniorit</i>	2015	1 961	222	177	118	166	2	2 646
	2016	2 014	223	174	132	177	8	2 728
	2017	2 144	226	197	137	182	6	2 892
	2018	2 239	242	217	140	188	7	3 033
	2019	2 298	261	245	143	193	13	3 153
	2020	2 347	261	244	142	196	12	3 202
	2021	2 325	262	243	157	202	15	3 204
75–84 <i>Ikääntyneet</i>	2015	877	110	73	61	125	0	1 246
	2016	940	119	70	68	120	2	1 319
	2017	949	122	68	68	107	1	1 315
	2018	989	114	68	67	115	5	1 358
	2019	990	109	67	65	112	9	1 352
	2020	1 057	110	74	62	105	9	1 417
	2021	1 130	116	90	59	107	6	1 508
85– <i>Vanhukset</i>	2015	412	49	32	19	49	0	561
	2016	420	45	35	21	51	1	573
	2017	416	47	30	22	54	1	570
	2018	397	44	31	24	55	2	553
	2019	410	48	33	26	49	1	567
	2020	428	50	32	29	41	6	586
	2021	453	44	31	32	47	6	613
Yhteensä henkilöä	2015	16 342	1 924	1 527	869	1 374	163	22 199
	2016	16 245	1 921	1 503	862	1 342	244	22 117
	2017	16 141	1 903	1 496	862	1 323	203	21 928
	2018	16 101	1 894	1 479	860	1 318	223	21 875
	2019	15 924	1 875	1 471	852	1 275	205	21 602
	2020	15 892	1 833	1 454	843	1 253	192	21 467
	2021	15 837	1 770	1 451	853	1 234	188	21 333
Abs. muutos henkilöä	2015–2021	-505	-154	-76	-16	-140	25	-866
	2020–2021	-55	-63	-3	10	-19	-4	-134
Osuus (%) koko kunnan väkiluvusta	2015	73,6 %	8,7 %	6,9 %	3,9 %	6,2 %	0,7 %	100,0 %
	2020	74,0 %	8,5 %	6,8 %	3,9 %	5,8 %	0,9 %	100,0 %
	2021	74,2 %	8,3 %	6,8 %	4,0 %	5,8 %	0,9 %	100,0 %

Elinkeinoelämä

Valtionvarainministeriön syyskuussa 2022 julkaiseman taloudellisen katsauksen mukaan bruttokansantuotteen (BKT) arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 % v. 2022. Alkuvuonna talouden tuotanto on kehittynyt suotuisasti ja työllisyys on jatkanut nopeaa kasvua. Toisaalta myös hyödykkeiden ja energian hintojen nousu on jatkunut kesällä arvioitua nopeampana. Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin v. 2023. Vuosina 2024–2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain.

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) julkaisi toukokuussa 2022 alueelliset kehitysnäkymät keväällä 2022 -raportin, jossa on kuvattu alueellisia kehitysnäkymiä Suomessa maakunnittain. Lapin elinkeinoelämän visiona on olla ”pohjoisen Euroopan solmukohta, joka yhdistää luonnon kestävän käytön vastuulliseen kasvuun”. Lapin kolme elinkeinoelämän kulmakiveä ovat pitkään olleet kaivannais- ja metalliteollisuus, metsäteollisuus sekä matkailu, joilla kaikilla on edelleen Lapissa ja Pohjoiskalotilla valtava investointipotentiaali. Vihreän siirtymän onnistuminen edellyttää kaikilta em. toimialoilta uusia investointeja ja kestävän kehityksen näkökulman huomioimista. Myös Lapin logistinen sijainti tulee pystyä hyödyntämään entistä paremmin elinkeinoelämän kilpailukyvyyn parantamiseksi ja koko maan huoltovarmuuden turvaamiseksi.

Joka toinen vuosi julkaistava Lapin Kauppakamarin selvitys pohjoisen investointipotentiaalista kokoaa Suomen, Ruotsin ja Norjan pohjoisosien sekä Venäjän lähialueen suunniteltuja investointeja pääosin vuoteen 2030 saakka. Pohjoismaiden investointien kokonaissumma ylittää 160 miljardiin euroon. Lapin investointipotentiaali on selvityksen mukaan 17,9 miljardia euroa, josta 10,3 miljardia kohdistuu teollisuuteen, 3,9 miljardia energiasektorille ja 1,4 miljardia euroa matkailuun.

Elinkeinoelämä oli jo pikkuhiljaa toipumassa koronaviruspandemian aiheuttamasta shokista, mutta erityisesti sitä seurannut Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on aiheuttanut toimintaympäristössä entistä suurempia epävarmuuksia. Sodan myötä asetetut Venäjä-pakotteet, energiakriisi, inflaation kiihtyminen, raaka-ainepula, logistiikkahaasteet sekä monet muut samanaikaiset haasteet kuten työvoimapula ovat tehneet tulevien kuukausien toimintaympäristön ennustamisen äärimmäisen vaikeaksi.

Meri-Lapissa suurteollisuuden rakennemuutokseen on reagoitu usein eri keinoin. Sekä Torniossa että Kemissä on edelleen käynnissä äkilliset rakennemuutos -hankkeet (ÄRM), joissa on mukana kuntien ja suur yritysten lisäksi laaja joukko julkisia viranomaisia, elinkeinoyhtiöitä sekä alueen oppilaitoksia kaikilta koulutus- taita. Torniossa New Business -hankkeessa ovat mukana Business Tornion (pää toteuttaja) lisäksi osatoteuttajina Lappia, Lapin ammattikorkeakoulu sekä Lapin yliopisto. Hankkeen kokonaistoteutusaika on 25.5.2021–31.12.2023 ja kokonaiskustannusarvio 970 000 euroa. New Business -hankkeella tavoitellaan 230 ihmisen uudelleentyöllistämistä ja 100 uuden tuotekonseptin kehittämistä.

Kemi-Tornio-Haaparanta-alueen suurin käynnissä oleva rakennushanke on Metsä Fibren uuden biotuoteteh- taan rakentaminen Kemissä. Kyseessä on Suomen metsäteollisuuden historian suurin investointi (1,85 mrd. euroa) ja sen on määrä valmistua vuoden 2023 kolmannella neljänneksellä. Tehdas tulee työllistämään koko suorassa arvoketjussaan Suomessa noin 2 500 henkilöä, joista uusia on noin 1 500. Lisäksi Kemissä on vireillä Infinited Fiber Companyn uusiokuitutehdas Storan Enson entiselle tehdasalueelle Veitsiluodossa. Investoinnin suuruus on 400 miljoonaa euroa ja se toisi Veitsiluotoon arviolta 270 uutta työpaikkaa vuodesta 2025 alkaen. Rakennusvaiheessa työpaikkoja olisi noin 120.

Tornion suurin työnantaja eli Outokumpu julkisti syyskuussa 2022 suunnittelevansa merkittävää investointia biokoksaamo- ja biometaanilaitokselle. Hankkeen tavoitteena on vähentää ilmastopäästöjä ja lisätä Suomen energiaomavaraisuutta. Investoinnin kokonaiskustannuksia ei ole virallisesti kerrottu julkisuuteen, mutta sen arvellaan olevan 100 miljoonan euron tasossa. Outokumpu tutkii myös edelleen kuonasulaton rakentamismah- dollisuutta sekä selvittää Eljäärvi-Röyttä-radan mahdollista sähköistämistä ja kuljetusten siirtämistä raiteille (1,1 milj. tn / vuosi). Sähkön korkea hinta on johtanut Outokummulla myös ferrokromituotannon rajoittamiseen vuo- den 2023 alkupuolelle saakka.

Torniossa oli vuonna 2020 yhteensä 8 579 työpaikkaa (uusin tieto). Torniossa sijaitsevista työpaikoista alku-
tuotannon osuus oli 2,3 %, jalostuksen 40,3 % ja palvelujen 53,9 %. Teollisuuden työpaikkoja Torniossa oli
vuonna 2020 hieman yli 2 500 kappaletta ja toinen suuri työllistäjä oli sosiaali- ja terveystyöpalvelut lähes 1 300
työpaikkaa.

Taulukko 4. Torniossa työssäkäyvät toimialan mukaan 2016–2020.

TORNIO	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos 16–20	Muutos 19–20
YHTEENSÄ	8 777	8 689	8 829	8 697	8 579	-198	-118
A Maatalous, metsätalous ja kalatalous	236	222	209	211	196	-40	-15
B Kaivostoiminta ja louhinta	51	54	69	87	139	88	52
C Teollisuus	2 561	2 487	2 508	2 488	2 524	-37	36
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	62	59	52	50	55	-7	5
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	55	55	59	67	75	20	8
F Rakentaminen	651	674	719	684	662	11	-22
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	809	772	811	821	773	-36	-48
H Kuljetus ja varastointi	391	373	337	313	277	-114	-36
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta	217	230	224	273	222	5	-51
J Informaatio ja viestintä	58	62	62	61	52	-6	-9
K Rahoitus- ja vakuutus toiminta	83	83	78	80	77	-6	-3
L Kiinteistöalan toiminta	72	83	95	80	72	0	-8
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	310	295	314	308	226	-84	-82
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	476	461	483	444	437	-39	-7
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	279	269	253	265	281	2	16
P Koulutus	616	620	626	613	630	14	17
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	1 145	1 169	1 204	1 167	1 259	114	92
R Taiteet, viihde ja virkistys	146	134	139	119	91	-55	-28
S Muu palvelutoiminta	170	175	189	169	163	-7	-6
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien eriyttämätön toiminta tavaroiden ja palvelujen tuottamiseksi omaan käyttöön	78	80	77	60	60	-18	0
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	0	0	0	0	0	0	0
Tuntematon	311	332	321	337	308	-3	-29

Tornion yrityskanta oli vuoden 2022 maaliskuun lopussa 1 579 yritystä (tammi-maaliskuu 2022: +10).

Torniossa olevista työpaikoista (8 579 kpl) yli 65 % on sijoittunut yksityiselle sektorille. Kunta-alan työpaikkoja on yli 20 % ja valtion vain 1,7 %. Vuosina 2016–2020 työpaikkojen lukumäärä on kasvanut vain yksityisellä sektorilla.

Taulukko 5. Torniossa työssäkäyvät työnantajasektorin mukaan 2016–2020.

Työnantajasektori	2016	2017	2018	2019	2020	Muutos 16–20	Muutos 19–20
Yhteensä	8 777	8 689	8 829	8 697	8 579	-198	-118
Yksityinen sektori	5 581	5 517	5 804	5 671	5 618	37	-53
Valtio	180	156	135	144	146	-34	2
Kunta	1 860	1 871	1 719	1 724	1 753	-107	29
Valtioenemmistöinen Oy	13	14	67	59	7	-6	-52
Yrittäjät	927	908	909	872	844	-83	-28
Tuntematon	216	223	195	227	211	-5	-16

Tornion työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2020 101,1 % eli Tornio oli hienoisesti alueensa työssäkäyntikeskus. Kemien työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2020 123,0 %. Vuonna 2021 tapahtuneet rakennemuutokset näkyvät tilastoissa viiveellä.

Tornio on yksi Suomen merkittävimmistä tuulivoimakunnista, vaikka se ei enää ole kymmenen suurimman tuulivoimakunnan joukossa Suomessa. Suomen kymmenestä suurimmasta tuulivoimakunnasta (30.6.2022) puolet sijaitsee Perämerenkaarella (Simo, Pyhäjoki, Raahe, Kalajoki, Ii) ja seitsemän kymmenestä Pohjois-Pohjanmaalla ja Lapissa. Torniossa on tällä hetkellä kaksi tuulivoimapuistoa. Vuonna 2015 rakennettu Kitkiäisvaara (8 myllyä, 36 MW) sekä Röyttän alueen Puuska 1 (2010, 8 myllyä, 29 MW) ja Puuska 2 (2015, 5 myllyä, 17 MW). Röyttän edustalle on suunniteltu pitkään 14 myllyn merituulivoimapuistoa (70 MW), mutta hanke on viivästynyt merkittävästi (asemakaavamuutos tulossa vireille). Tornion kaupungin pohjoisosiin on valmisteilla neljä uutta tuulivoimapuistoa (Karhakkamaa 48 myllyä, teho 300–400 MW, Martimo 73 myllyä 438–730 MW, Valkiavaara 4 myllyä, 16–40 MW, Kuorinki-Vinsanmaa 8 myllyä, 48–80 MW). Eli tuulivoimaa on Tornioon suunnitteilla yhteensä 792–1 250 MW. Kaikkien hankkeiden toteutuminen tarkoittaisi Torniossa karkeasti arvioiden noin neljän miljoonan euron kiinteistövero- ja tuottoja vuodessa.

Matkailu on alkanut elpymään Lapissa ja Torniossa. Torniossa yöpymisiä kirjattiin tammi-elokuussa 2022 yhteensä 41 607 kappaletta, jossa oli kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 32,9 %. Torniossa ei ole tällä hetkellä rakenteilla isoja matkailuinvestointeja, mutta suunnitteilla on mm. Kukkolan kosken riippusilta, Tornion ja Haaparannan välinen rantapromenadi sekä Torandaan yksityisenä hankkeena 40 kerroksinen monitoimirakennus. Matkailun kehittämisen painopisteenä on ollut parin viime vuoden ajan matkailun uudelleen organisointi sekä markkinointitoimenpiteet, joita on toteutettu Two Countries – One Destination -hankkeessa.

Kaupallisella puolella Tornio-Haparanda vetää edelleen puoleensa uusia toimijoita, vaikka tyhjääkin liiketilaa on kaupungissa runsaasti. Erityisesti Luotomäen-Torpin alue on nostanut vetovoimaansa ja sinne on sijoittunut useita uusia merkittäviä toimijoita. Tornion keskustassa Rajalla kauppakeskus on suurin veturi Haaparannan IKEA:n ohella. Rajalla kauppakeskuksessa oli vuonna 2021 yhteensä 1,7 miljoonaa kävijää myynnin ollessa 41 miljoonaa euroa. Esimerkiksi vuonna 2018 vastaavat luvut olivat 2,3 miljoonaa kävijää ja 50 miljoonaa euroa. Rajakauppa ei ole täysin vielä toipunut koronasta.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan sisältyvä Laurila-Tornio-Haaparanta rataosuuden sähköistys-hanke on etenemässä rakennusvaiheeseen ja hankkeen on määrä valmistua joulukuussa 2024. Tornion kaupungin tavoitteena on edistää tavaraliikenteen olosuhteiden kehittymistä rajalla sekä edistää henkilöjunaliikenteen uudelleen avaamista Suomen ja Ruotsin välille vuosien 2025–2026 kuluessa. Jälkimmäinen vaatii käytännössä LVM:n ja VR:n välisen ostoliikennesopimuksen avaamista ja päivittämistä, sillä mahdollinen henkilöjunaliikenne ei ole markkinaehtoisesti kannattavaa. Ruotsin puolella matkustajaliikenne Haaparannalta Luulajaan käynnistyi 1.4.2021.

Kemi-Tornion lentoaseman liikennöinti on turvattu ajalla 31.10.2022–30.7.2023. Traficom ostaa ns. maakuntakentille lentoliikennettä yhdeksäksi kuukaudeksi ja sopimus käsittää Kemi-Tornion lisäksi, Joensuun, Jyväskylän, Kajaanin sekä Kokkola-Pietarsaaren lentoasemat. Hankinnan arvo on ensi vaiheessa 14 miljoonaa euroa ja kokonaisrahoitusmahdollisuus on 17 miljoonaa euroa. Kemi-Tornion osalta liikennöinti jatkuu kolmiolentoina Helsinki-Kokkola/Pietarsaari-Kemi/Tornio ja operaattorina on Finnair. Sopimuskauden jälkeinen liikennöinti selviää myöhemmin. Suurimmissa uhkakuivissa Kemi-Tornion lentoasemaa uhkaa yksityistäminen tai lakkauttaminen. Tammi-syyskuussa 2022 Kemi-Tornion lentoaseman kautta on matkustanut 16 188 matkustajaa (+64,5 %), mutta lukuja heikentää elokuun puolivälistä lokakuun loppuun jatkunut lentokatkos.

Suomen satamaliiton tilastojen mukaan Tornion Röyttän sataman ulkomaan tavaraliikenne oli viimeisten 12 kuukauden aikana (9/2021–8/2022) yhteensä 3,3 miljoonaa tonnia. Tuonti kasvoi 1,3 % ja vienti väheni 0,5 %. Kokonaiskasvua oli tonnimäärällä mitattuna 0,5 %. Röyttän satama on ulkomaan tavaraliikenteeltään tonnimäärällä mitattuna Suomen 9–10. suurin vuodesta riippuen.

Tornion kansainvälinen rajanylityspaikka on ollut vuosien ajan maaliikenteessä Suomen vilkkain. Ennen koronaa rajan ylitti vuodessa 14 miljoonaa matkustajaa, mutta koronarajoitukset vähensivät matkustajamääriä merkittävästi. Sittemmin liikennemäärät ovat alkaneet kasvaa vuoden 2020 aallonpohjasta lähtien.

Tornion maantieteellinen sijainti Ruotsin rajalla on suuri mahdollisuus paikallisille yrityksille. Ruotsin Norrlandissa viime kuukausina julkistettu lähes 1 200 miljardin investointipotentiaali luo kasvun mahdollisuudet eri aloille, vaikka kotimaan markkina olisikin haasteellisempi.

Suomen Yrittäjien toteuttaman Kuntabarometri 2022 mukaan Tornio sai yritysilmastostaan arvosanan 2,94, kun Lapin arvosana oli 2,77 ja koko maan 3,08. Tornio sai parhaat arvosanan yrityspalveluista (3,44) ja heikoimman arvosanan kaupungin hankintapolitiikasta (2,56). Tutkimus toteutetaan kahden vuoden välein eli seuraavaksi se on saatavilla 2024.

Työllisyyden edistäminen ja Tornion työllisyyspalvelut

Tornion kaupungin työvoiman yhteenlaskettu määrä syyskuussa 2022 on Lapin ELY-keskuksen syyskuun työllisyyskatsauksen mukaan 9 679. Työllisten määrä laski 38 henkilöllä vuodentakaiseen verrattuna. Tornion työllisten määrä on Lapin toiseksi suurin Rovaniemen jälkeen. Syyskuussa 2022 torniolaisten työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 7,6 %, joka oli 1,5 % vuoden takaista matalampi. Tornion työttömyysaste on matalampi kuin koko Suomen työttömyysaste, joka oli 8,8 %. Työttömänä Torniossa oli yhteensä 732 henkilöä, joka oli 149 henkilöä vuodentakaista vähemmän. Myös pitkäaikaistyöttömyys on laskenut viime vuoden syyskuuhun verrattuna 63 henkilöllä. Kaikista työttömistä työnhakijoista miehiä oli 432 ja naisia 300. Työttömistä työnhakijoista oli alle 25-vuotiaita 105 henkilöä, yli 50-vuotiaita 282 henkilöä. Työttömyys on laskenut siis kaikissa ikäryhmissä.

Myönteinen työllisyyskehitys on näkynyt myös kuntien osarahoittamissa työmarkkinatukimaksuissa, jotka Torniossa ovat toistaiseksi parhaan mittausvuoden eli 2019 tasossa. Työmarkkinatukimaksujen ennuste vuodelle 2023 on kuluvan vuoden tasossa, eli noin 1 180 000 euroa. Vuoden 2021 työmarkkinatukimaksut olivat 1 389 000 euroa.

Kun vuoden 2021 syyskuussa työttömien osuus työvoimasta alittui 10 prosentilla kaikkiaan kuudessa Lapin kunnassa, oli vuoden 2022 syyskuussa kymmenen prosentin alittajia jo 10: Sodankylä (6,3 %), Utsjoki (7,2 %), Keminmaa (7,5 %), Tornio (7,6 %), Simo (8,5 %), Rovaniemi (8,9 %), Tervola (9,6 %), Kolari (9,8 %), Ranua (9,8 %) ja Kittilä (9,9 %). Korkein työttömyys oli Savukoskella (15 %).

Työllisyyden myönteinen kehitys on tuonut mukanaan aiempaa voimakkaammin pulan osaavasta työvoimasta. Yritysten merkittävin kasvun este tällä hetkellä on osaavan työvoiman saatavuusongelmat.

Taulukko 6. Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat kunnittain 2022 syyskuun lopussa (Lähde: Elykeskus).

Kunta	Työvoima	Osuus-%		Miehet	Naiset	Alle 20- vuotiaat	Alle 25- vuotiaat	Yli 50- vuotiaat	Pitkäaik. työttömät	Vamm. ja	Avoimet
		työvoimasta	Yhteensä							pitkäaik. sairaat	
Enontekiö	862	12,1 %	104	61	43	...	...	48	28	15	73
Inari	3 367	11,0 %	370	229	141	...	20	173	111	32	420
Kemi	8 670	12,8 %	1 106	650	456	22	123	460	306	119	618
Kemijärvi	2 778	13,9 %	387	257	130	...	21	216	138	47	148
Keminmaa	3 572	7,5 %	267	165	102	6	27	124	61	37	93
Kittilä	3 411	9,9 %	339	196	143	...	16	134	64	39	739
Kolari	1 846	9,8 %	180	109	71	...	10	90	49	15	378
Muonio	1 054	13,9 %	146	95	51	0	...	76	20	5	51
Pelkosenniemi	396	11,1 %	44	32	12	0	...	20	7	...	139
Pello	1 241	10,2 %	126	84	42	...	8	71	37	17	32
Posio	1 178	14,2 %	167	116	51	...	6	108	60	36	11
Ranua	1 427	9,8 %	140	85	55	...	12	81	56	28	31
Rovaniemi	30 693	8,9 %	2 739	1 626	1 113	55	303	1 003	957	428	2 438
Salla	1 373	12,9 %	177	126	51	...	9	97	66	31	52
Savukoski	467	15,0 %	70	50	20	...	...	50	17	6	9
Simo	1 150	8,5 %	98	65	33	...	6	45	24	15	20
Sodankylä	3 923	6,3 %	249	149	100	...	16	133	54	34	246
Tervola	1 226	9,6 %	118	74	44	...	13	59	27	19	50
Tornio	9 679	7,6 %	732	432	300	23	105	282	224	111	467
Utsjoki	559	7,2 %	40	29	11	...	...	16	13	...	19
Ylitornio	1 512	11,1 %	168	105	63	...	8	93	52	40	36
Yhteensä	80 384	9,7 %	7 767	4 735	3 032	142	718	3 379	2 371	1 080	6 070

Työllisyyden kuntakokeilu / Työllisyyspalvelut

Työllisyyden kuntakokeilu alkoi maaliskuussa 2021 ja Tornio on mukana kokeilussa. Työllisyyskokeilujen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeilujen tarkoituksena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Kokeiluissa kehitetään työnhakijoille tarjottavia työllistymistä tukevia palveluja ja palvelumalleja, joiden avulla voidaan nykyistä paremmin tunnistaa ja ratkaista asiakkaiden yksilölliset palvelutarpeet, työllistymisen esteet sekä osaamisen kehittämistarpeet.

Toukokuussa 2022 otettiin käyttöön uusi asiakaspalvelumalli, jossa työnhakijalla on veloitteita aiempaa enemmän. Lisäksi työttömyyden alkaessa asiakkaalle tehdään työnhakusuunnitelma kasvotusten viiden arkipäivän kuluessa. Työnhakusuunnitelman laatimisen yhteydessä asiakkaalle asetetaan työnhakuvelvoite, joka on enimmillään neljä työpaikkaa kuukauden aikana. Työnhakusuunnitelman laatimisesta käynnistyy kolmen kuukauden intensiivijakso, jossa asiakasta kontaktoidaan tai tavataan kahden viikon välein.

Kuvio 5. Uusi palvelumalli (Lähde: tem.fi)

Kuvatun kaltaisella toimintamallilla ehkäistään työttömyyden pitkittymistä, jonka tiedetään vaikeuttavan työnhakua. Tulosten perusteella toimintamalli näyttää tuottavan tulosta, sillä virta yli 3 kk työttömyyteen on puolittunut noin 25 prosenttiin.

Työllisyyden kuntakokeilussa/Tornion työllisyyspalveluissa työskentelee vuonna 2023 kokoaikainen työllisyyspäällikkö, neljä kaupungin määräaikaisessa virassa olevaa kokoaikaista asiakasvastaavaa, kuusi kokoaikaista TE-toimiston työntekijää sekä yksi osa-aikainen ammatinvalintapsykologi. Kuntakokeilu jatkuu 31.12.2024 saakka. 1.1.2025 työllisyysdenhoito siirtyy kunnille.

Hallituksen esitys uudesta laista on eduskunnan käsittelyssä. Mikäli esitys ei muutu, se pitää sisällään vaatimuksen 20 000 työvoimapohjasta, jonka katsotaan olevan riittävän suuri kantamaan vastuu työllisyystoimista. Tämä vaatimus edellyttää kuntia, jotka yksin eivät vaatimusta täytä, perustamaan yhteistoiminta-alueita. Meri-Lapin kunnat ja Ylitornio ovat sitoutuneet perustamaan Meri-Lapin alueelle kuuden kunnan muodostaman yhteistoiminta-alueen, jonka työvoimapohja on noin 25 000 työllistä. Lapissa ainoastaan Rovaniemen kaupunki pystyy yksin toimimaan työvoimapalveluiden järjestämisalueena.

Koulutus ja osaaminen

Torniossa toimii useita oppilaitoksia ja koulutuksen järjestäjiä varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle saakka. Tornion kaupungin opetus- ja koulutuspalveluiden (varhaiskasvatus, esiopetus, perusopetus, lukio, kansalaisopisto) lisäksi kaupungissa toimivia oppilaitoksia ovat Lapin ammattikorkeakoulu Oy, Ammattiopisto Lappia, Ammattiopisto Luovi sekä Peräpohjolan Opisto.

Viime vuosina koulutuskentällä tapahtuneiden muutosten takia koulutuksenjärjestäjät ovat uusineet strategioitaan ja perustaneet mm. osakeyhtiöitä edistämään koulutusvientiä sekä tarjoamaan koulutuspalveluja oman perinteisen maantieteellisen toiminta-alueensa ulkopuolelle. Tornion kaupungilla on kumppanuussopimukset Lapin ammattikorkeakoulun, Lappian ja Peräpohjolan Opiston kanssa.

Lapin ammattikorkeakoulussa (Lapin AMK) Tornion yksikkö muodostaa Digitaaliset ratkaisut -osaamisryhmän ja osaamisryhmään kuuluvat tutkintokoulutukset sekä tutkimus- ja kehittämistoiminta. Torniossa ovat seuraavat tutkinto-ohjelmat: tradenomi liiketalous, tradenomi tietojenkäsittely, kuvataide ja YAMK (ylempi AMK) tutkinnot.

Tällä hetkellä tradenomikoulutukset, tietojenkäsittely ja liiketalous, ovat verkkototeutuksia. Molemmissa koulutuksissa on valittavissa kaksi suuntautumista, joista ensimmäinen toteutetaan päivällä verkko-/monimuoto-toteutuksena ja toinen on ilta-aikaan verkossa. Suuntautumisvaihtoehdot ovat esimiestyö ja johtaminen, digitaalinen markkinointi, ohjelmointi ja tietohallinto. Kuvataiteen opinnot keskittyvät digitaaliseen kuvaan ja ne ovat Tornion yksikössä päiväaikana tapahtuvaa kontaktiopetusta. YAMK-koulutus on englanninkielinen ”Digital business management”-koulutusohjelma, joka on verkko-/monimuoto-toteutus.

Tornion yksikköön investoidaan uusi oppimis- ja kehittämisympäristö (DigiBit), joka tulee valmistumaan vuoden 2023 aikana. DigiBit-oppimis- ja kehittämisympäristö on käytännönläheinen fyysinen ympäristö, jossa on saatavilla uutta teknologiaa, laitteita ja sovelluksia sekä asiantuntijapalveluita. DigiBit-ympäristössä korkeakoulu-opiskelija pääsee tekemään opintoihinsa liittyviä käytännön harjoitteita ja projekti- ja lopputöitä sekä yrityselämän toimijat pääsevät kehittämään ja testaamaan uusinta teknologiaa yritystoiminnan kehittämiseen.

Lapin AMK:n Tornion yksikkö tulee jatkamaan myös koulutusvientitoimintaa, joka oli koronan aikana tauolla. Yksikön koulutustarjonnan, henkilökunnan ja uuden DigiBit-oppimis- ja kehittämisympäristön avulla voidaan luoda vetovoimaista kansainvälistä koulutuskonseptia Tornioon.

Lappiassa on palattu koronan jälkeen tavanomaiseen tilanteeseen opetuksen suhteen. Lappiassa panostetaan vuonna 2023 mm. kv-, yrittäjyys- ja asiantuntijaverkostojen kehittämiseen. Uutena lisänä ammatillisen koulutuksen kentässä on koulutus- / työperäinen maahanmuutto, johon Lappiassa pyritään vastaamaan osaan työvoiman saamiseksi alueellemme.

Opiskelijavuosimäärän kehitys on ollut hyvä vuonna 2022 ja sitä kehitetään edelleen mm. varhaisen puuttumisen ja tarkemman opiskelijakohtaisen seurannan avulla. Alueellisen yrittäjyyskasvatustoiminnan kehittämistä jatketaan edelleen yhteistyössä valtakunnallisen Nuori Yrittäjyys -toiminnan ja omistajakuntien kanssa.

Isot muutokset jatkuvat ammatillisessa koulutuksessa ja aiheuttavat epävarmuuksia koulutuksen järjestämiselle tulevaisuudessa. Muun muassa oppivelvollisten ja jatkuvan oppimisen rahoitusta ollaan eriyttämässä. Työvoimapalvelujen uudistamisen myötä kasvaa myös epävarmuus alueen omin voimin järjestettävästä työvoimakoulutuksesta.

Lappian strategiatyö 2030 on käynnistetty ja se on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2023 aikana.

Peräpohjolan Kansanopiston Kannatusyhdistys ry on grundvigilainen, uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumaton, koulutuksen järjestäjä, jonka tarkoituksena on Peräpohjolan Opiston (PPO) koulutusten sekä toimintojen tukeminen ja ylläpitäminen. Vuonna 2023 PPO täyttää 122 vuotta.

Vuonna 2023 PPO jatkaa uuden strategian ja master planin toteuttamista, joka ulottuu vuoteen 2025 asti. ”Uskalla kokeilla uutta” on strategian perusta. Strategialla vastataan ratkaisukeskeisesti toimintaympäristön

muutoksiin (mm. ikääntyminen, kaupungistuminen, työelämän murros), joilla on iso merkitys PPO:n tarjoamiin palveluihin (koulutus, majoitus, ravintola).

Vuonna 2023 PPO tarjoaa seuraavia opintoja: kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto (nuoriso- ja yhteisöohjaaja ja lastenohjaaja), kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinto (digiohjaaja eli koulunkäynnin ja aamu- ja ilta-päivätoiminnan ohjaaja, joka on erikoistunut digiohjaukseen), aikuisten perusopetus ja vapaa sivistystyö. Lisäksi PPO tarjoaa muita koulutuksia kysynnän mukaan yhteistyössä erityisesti TE-hallinnon kanssa (työvoimakoulutus). PPO:n muut palvelut jatkuvat pitkälti ennallaan (kokous- ja koulutustilojen tarjoaminen, ravintolapalvelut, verkkokauppa, majoitus).

Asuminen ja rakentaminen

Tornio on pientalovaltainen kaupunki. Kaikista asuinrakennuksista noin 64 % on rakennettu vuonna 1970 tai sen jälkeen. Vuonna 2020 asuinrakennuksia oli 7 416 kpl, valtiollisen rakennusluokituksen muutoksen mukaan vuonna 2021 asuinrakennuksia on 7 215 (-401 kpl). Torniossa oli 1371 kpl loma-asuntoja vuonna 2021 ja vuonna 2022 1033 kpl (-338 kpl), eli rakennustietojärjestelmän muutoksessa ilman käyttötarkoitusta jääneillä rakennuksilla on näihin lukuihin suuri vaikutus. Muun muassa näitä poikkeamia tullaan tarkastelemaan vuonna 2023 käynnistyvässä kiinteistöveroprojektissa.

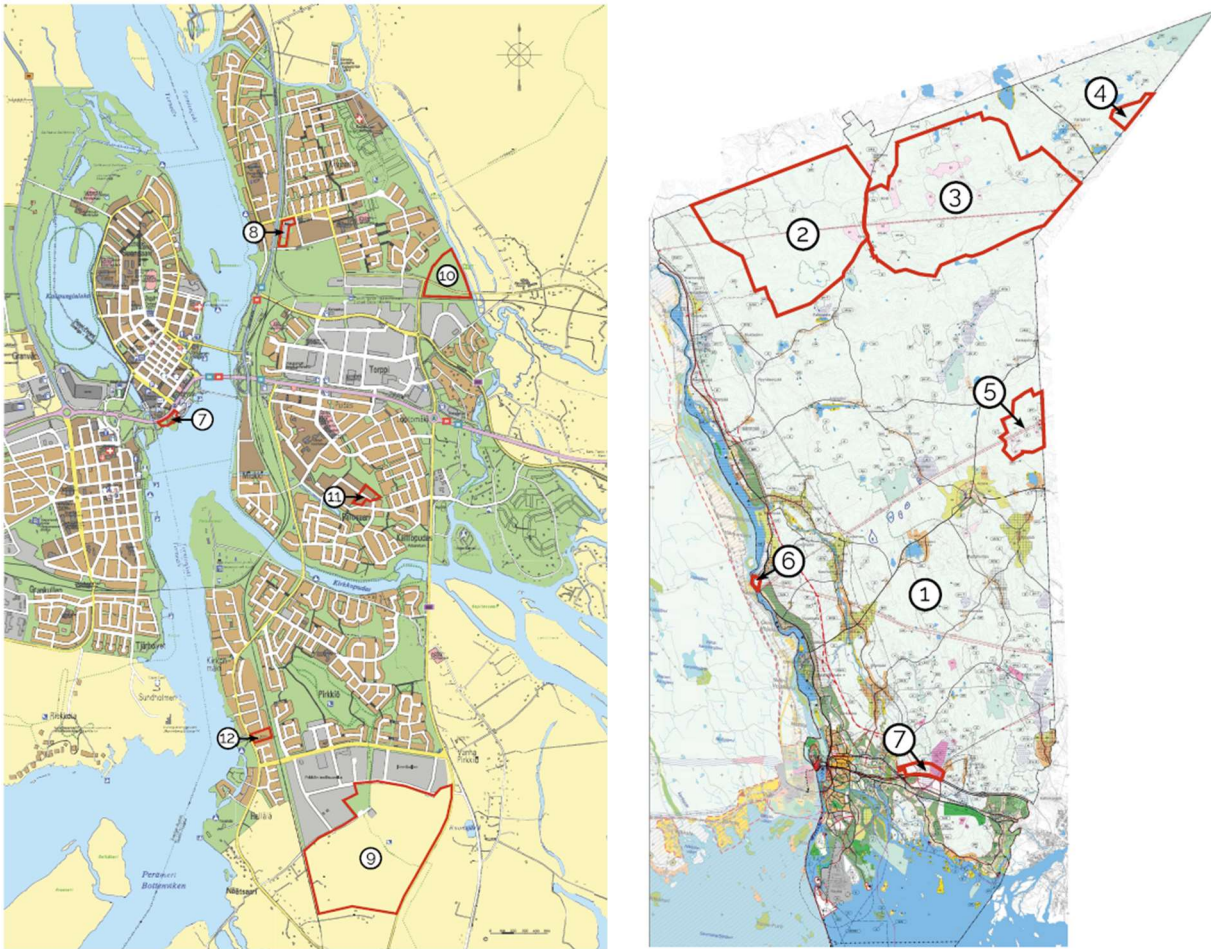
Asuinrakentamisen suhteen vilkkaimmat vuosikymmenet olivat 1970- ja 1980-luvuilla. Tornion asutokunnista (2021: 10 296 kpl) 1–2 hengen talouksia on noin 76 % (7 854 kpl) ja pienten asutokuntien määrä on viime vuosina jatkuvasti kasvanut.

Rakentamiselle valmiita kaavoitettuja kerrostalotontteja löytyy vapaina Suensaareltä, Putaalta ja Kivirannalta. Uusien kerrostalotonttien kaavoittaminen ei ole tämänhetkisen kysynnän perusteella tarkoituksenmukaista muutoin kuin hankekaavoina. Isopalon alueelta on purettu neljä kerrostaloa kesään 2022 mennessä. Tulevaisuudessa Isopalon alueelta purettanee vielä yksi kerrostalo, paineita ainakin yhden tyhjilleen jääneen kerrostalon purkamisesta on myös Putaalla.

Tornion kaupungin yleiskaavan ajantasaisuuden tarkastelu on edennyt elinkeinoryhmässä käytyjen keskusteluiden myötä syntyneen lähtökohtatarkastelun kautta toimialojen, konserniyhtiöiden ja valtuutettujen kuulemiseen työpajoissa syksyllä 2022. Näiden kautta on kerätty aineistot sekä lähtökohtareporttiin, että osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Yleiskaava 2040 on tarkoitus sekä asettaa vireille että kilpailutukseen 11–12/2022. Tavoiteaikatauluksi yleiskaavatyön valmistumiselle ja hyväksymiselle on asetettu 12/2024. Käynnistyvä yleiskaavan päivitystyö ohjaa myös Tornion kaupungin maapoliittisen ohjelman päivittämistä.

Tämänhetkisen Tornion kaupungin maapoliittisen ohjelman (2014–2021) mukaisesti toteutettu Färimäen alue on lähes täyteen rakennettu. Vuokrattuja tontteja on 22, varattuja tontteja 4 ja vapaita tontteja 4. Seuraava asuinalue rakentamiselle tulee olemaan Pihlajasaaren Mäkivuotinkujan alue, jossa teetetään talven 2022–23 aikana teiden ja kunnallistekniikan rakentamista. Tontteja on tavoite päästä luovuttamaan rakennettaviksi vuoden 2023 aikana. Tämän lisäksi myös jo kaavoitettu Keroputaan alue on tulevaisuuden rakentamisen alue.

Kuvio 6. Vasemmalla käynnistyneet ja valmisteilla olevat keskusta-alueen asemakaavoituskohteet, oikealla käynnistyneet ja valmisteilla olevat yleiskaava-, osayleiskaava- ja asemakaavahankkeet koko kaupungin alueella.

Rakentamattomia yksityisten omistamia tontteja asemakaavoitetuilla alueilla on keskeisellä kaupunkialueella 190 kpl, Puuluodossa 13 kpl ja Karungissa 23 kpl.

Keskeisen kaupunkialueen ulkopuolella pientaloasemakaavoja ei voimakkaasti vähentyneen pientalorakentamisen vuoksi ole edelleenkään tarpeen laatia.

Tuulivoimalahankkeiden osayleiskaavatyö on edennyt YVA-vaiheeseen Karhakkamaassa ja Martimossa. Vinsanmaan hankkeesta järjestetään yleisötilaisuus YVA:n osalta 22.11.2022. Valkiavaaran hankealueella YVA-selostus ja kaavaluonnos ovat valmisteilla.

Sheikin asemakaavamuutos on hyväksytty KH:ssa lokakuussa 2022, ja se on nähtävillä 25.11.2022 saakka.

Tullin ja poliisin toimintojen ja virastoalueen kaavoitus nykyisen etelätullin ja Greenlinen väliselle alueelle on käynnistynyt syksyllä 2022 Senaattikiinteistöjen hakemuksesta, viranomaisten tila- ja liikennesuunnitelmien valmistuttua. Alueen kaavoituksessa on otettava huomioon sekä viranomaistoimintojen vaatimukset että sen keskeinen sijainti Tornio-Haaparannan kaupunkikeskustassa, liikenteen, viher- ja vesialueiden sekä rakennetun kaupunkiympäristön ytimessä. Tämän on ensimmäinen käynnistynyt kaavahanke Europan 14 -alueella, ja tavoite on saada asemakaavahanke vireille marraskuun 2022 aikana.

Maanomistajan aloitteesta ja kustannuksin on käynnistetty Hellälän matkailualueen hotellirakennuksen kaavamuutos, jossa kerroskorkeutta halutaan korottaa nykyisestä 20 kerroksesta 40 kerrokseen. Asemakaavamuutos on tullut vireille syyskuussa 2022.

Aktiivisesti markkinoidun Arction teollisuusalueen asemakaavoitusta tukeviin selvityksiin on lokakuussa 2022 haettu ympäristöministeriön vihreän siirtymän rahoitusta tielinjausten, laivaväylän ja tonttialueen pohjatutkimuksiin. Kyläjoki-Laivakankaan logistiikka-alueen soveltuvuudesta T/kem¹ -toimintojen sijoittumiseksi on teetetty selvitys syyskuussa 2022, ja sen perusteella on haettu YM:n vihreän siirtymän rahoitusta asemakaavoitusta varten teetettäviin selvityksiin. Nämä alueet ovat potentiaalisimpia akku- ja vetyteollisuuden sijoituspaikkoja Tornion kaupungin alueella.

Asemakaavoitushankkeisiin on teetetty vuoden 2022 aikana pakollisia selvityksiä seuraavasti: Kromilaakson II-vaiheen asemakaavoitukseen on teetetty meluselvitys, kasvillisuus- ja pesimälinnustoselvitykset, Kivirannan kaakkoiskulmaan kasvillisuus-, pesimälinnusto ja viitasammakkoselvitykset, Kukkolankosken alueelle kasvillisuus-, pesimälinnusto- ja lepakkoselvitys. Kukkolankosken arvokkaan RKY 2009 -listatun kulttuuriympäristöalueen välittömään yhteyteen sijoittuva kaavoitushanke vaatii mm. arkeologiset selvitykset, jotka kilpailutetaan vuoden 2022 loppuun mennessä. Näiden kolmen edellä mainitun asemakaavahankkeiden vireilletuloilmoitukset, osallistumis- ja arviointisuunnitelmat on tavoite saada tehtyä vuoden 2022 loppupuolella ja käynnistää viranomaisneuvottelut hankkeista.

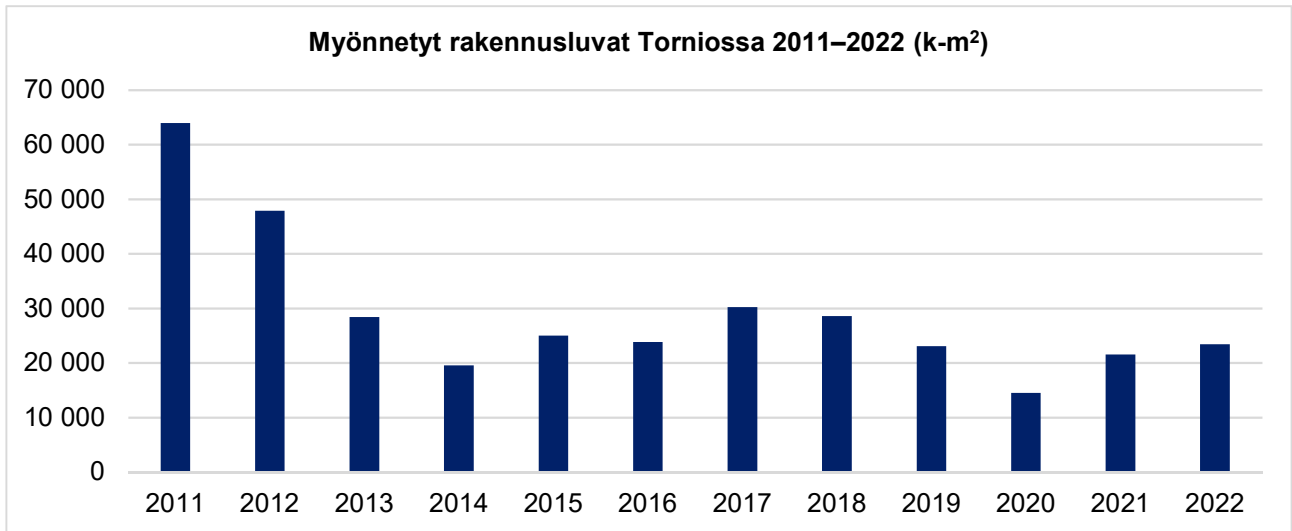
Näätsaaren koulun alueen syyskuussa 2022 vireille tullut asemakaavamuutos vaatii Tornion maakuntamuseon lausunnon mukaan rakennushistoriaselvityksen teettämisen Näätsaaren koulun osalta. Selvitys kilpailutetaan ja teetetään vuoden 2022 tai 2023 aikana määrärahojen puitteissa.

Kromilaaksosta on kuluneen vuoden aikana vuokrattu kaksi tonttia, Torpin alueelta on myös vuokrattu kaksi tonttia.

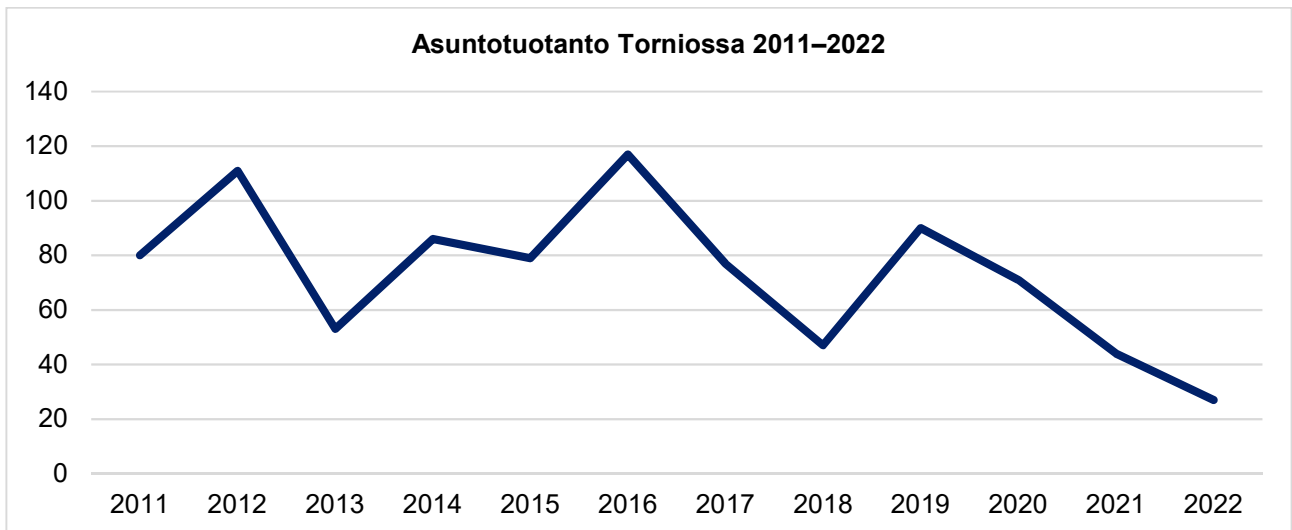
Taulukko 7. Rakennustuotanto Torniossa 2017– 2022 (tilanne 24.10.2022, lähde Xcity-kuntatietojärjestelmä).

Rakennustuotanto Torniossa	12/2017	12/2018	12/2019	12/2020	12/2021	24.10.2022
Myönnetyt rakennusluvut						
Rakennusten lkm (kaikki rakennukset)	189	149	169	207	209	120
Asuntojen lkm	79	47	90	72	44	29
Kerrosala k-m ² (kaikki rakennukset)	30 217	28 605	23 607	14 480	20 805	23 430
Aloitettut rakennukset						
Rakennusten lkm (kaikki rakennukset)	94	111	96	85	80	26
Asuntojen lkm	120	50	79	55	37	11
Kerrosala k-m ² (kaikki rakennukset)	29 681	21 562	17 437	9 379	12 069	13 064
Valmistuneet rakennukset						
Rakennusten lkm (kaikki rakennukset)	110	109	100	83	118	48
Asuntojen lkm	68	119	57	85	56	22
Kerrosala k-m ² (kaikki rakennukset)	19 906	25 071	21 860	14 092	13 140	13 368

¹ T/kem = teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue, jolla on tai jonne saa sijoittaa merkittävän vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen.

Kuvio 7. Myönnetty rakennusluvat (k-m²) Torniossa 2011 – 2022 (tilanne 26.10.2022, kaikki rakennustyytit).

Kuvio 8. Asuntotuotanto Torniossa 2011–2022 (tilanne 26.10.2022).

Alue-, seutu- ja rajayhteistyö

Tornion kaupunki tekee aktiivista alue-, seutu- ja rajayhteistyötä eri aluetasoilla. Maan rajojen sisällä Lapin maakunnan sisäinen yhteistyö sekä Meri-Lapin seudullinen yhteistyö ovat merkittävimpiä yhteistyöalustoja. Yhteistyötä tehdään mm. palveluiden järjestämisessä ja tuottamisessa, aluekehittämisessä, aluesuunnittelussa ja edunvalvonnassa.

Tornio on rajakaupunkina verkostoitunut erityisesti pohjoismaisilla foorumeilla, mutta nykyisellään kansainvälistä yhteistyötä tehdään entistä enemmän myös muiden kansainvälisten toimijoiden kanssa.

TornioHaparanda-rajayhteistyötä tehdään ei-juridisen kaksoiskaupunkiorganisaation puitteissa ja yhteistyötä ohjaa yhteistyön pääsopimuksen (ajantasaistettu 2022) lisäksi noin 20 erillissopimusta. Rajakaupunkien kesken on menossa lukuisia toimenpiteitä ja hankkeita, joiden kautta kaksoiskaupungin elinvoimaa pyritään vahvistamaan. Tällaisia hankkeita ovat mm. matkailun uudelleenorganisointi, kielikoulun uusi konsepti, Tornionjoen rantapromenadi, Näränperän tulvansuojeluhanke, Laurila-Tornio-Haaparanta-radon sähköistäminen sekä henkilöjunayhteyden kehittäminen, yhteisen ydinkeskustan kehittäminen, yhteiset tapahtumat (mm. uusuviisi, jazzit) sekä Kukkolan alueen toimenpiteet (mm. riippusiltahanke).

Tornionlaakson neuvosto on pohjoismainen rajakomitea ja kansainvälinen kuntayhtymä, jonka toimialue käsittää Tornionjokivarren kunnat Suomesta ja Ruotsista aina Norjaan saakka (14 kuntaa). Neuvoston rooli yhteistyöasioissa korostui erityisesti koronavuosina 2020–2021, kun alueen kunnat tekivät yhteisillä kannanotoillaan merkittävää työtä raja-alueen ihmisten rajat ylittävän liikkuvuuden turvaamiseksi. Tämä työ on jatkunut myös 2021 ja esille on noussut erityisen pilottialueen muodostaminen rajaseudulle. Lyngenin kunta Pohjois-Norjasta on tullut Tornionlaakson neuvoston toimintaan mukaan vuoden 2022 aikana.

Perämerenkaaren uusi suomalainen yhdistys on käynnistetty ja se toimii Tornionlaakson neuvoston tapaan pohjoismaisena rajakomiteana. Tornio on mukana yhdistyksessä Meri-Lapin kehittämisskeskuksen jäsenyyden kautta. Perämerenkaaren yhdistyksen puitteissa on viime aikoina edistetty alueen yhteistyötä mm. liikenteen, logistiikan ja matkailun sektoreilla. Lähivuosien toiminnan suunnittelu on käynnissä syksyllä 2022.

Tornio osallistuu Itä- ja Pohjois-Suomen Brysselin edunvalvontatoimiston rahoitukseen Meri-Lapin kehittämisskeskuksen kautta.

Lapin liiton kautta Torniossa sijaitsee Pohjoiskalotin neuvoston resursoima Pohjoiskalotin rajaneuvonta, jonka tekninen työnantaja on Business Tornio Oy. Rajaneuvonta opastaa ja tiedottaa rajat ylittävään toimintaan liittyvissä asioissa sekä työskentelee todettujen rajaesteiden ratkaisemiseksi Pohjoismaiden Rajaesteneuvoston rinnalla.

Ystävyysskaupunkitoimintaa Torniolla on ollut viime vuosina (2010–) lähinnä Devizesin (Iso-Britannia), Kirovskin (Venäjä) ja Szekszardin (Unkari) kaupunkien kanssa. Muita ystävyysskaupunkeja ovat Vetlanda (Ruotsi), Hammerfest (Norja) ja Ikast-Brande (Tanska).

Ystävyysskaupunkitoimintaa hoidetaan Torniossa kaupunginhallituksen alaisuudessa. Vuonna 2021 ystävyysskaupungit kutsuttiin mukaan osaksi Tornio 400 -juhlavuoden tapahtumia (Devizes osallistui), mutta vuonna 2022 ystävyysskaupunkiyhteistyö oli hiljaista. Venäjän Kirovskin osalta ystävyysskaupunkitoiminta on päätetty keskeyttää toistaiseksi johtuen Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa. Yhteistyömahdollisuuksien jatko selviää myöhemmin.

EU-parlamentti äänesti 15.9.2022 äänin 433–123, että Unkari ei ole enää täysi demokratia. Tämä voi vaikeuttaa merkittävästi Tornion perinteistä yhteistyötä Szekszardin kanssa.

Yksi uusista kansainvälisistä yhteistyöfoorumeista Tornion kaupungille on Arctic Mayors forum, joka kokoaa yhteen arktisen alueen toimijat.

Sote-uudistus on Suomen historian yksi merkittävimmistä hallinnollisista uudistuksista. Vuoden 2023 alusta lukien vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy kunnilta ja kuntayhtymiltä

21 hyvinvointialueelle. Poikkeuksena on Helsingin kaupunki, jolla säilyy sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämistä vastuu. Lisäksi HUS-yhtymällä on erikseen säädetty järjestämistä vastuu erikoissairaanhoidon liittyvistä tehtävistä omalla alueellaan.

Lapin hyvinvointialue vastaa Lapin julkisten sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä 1.1.2023 alkaen. Palvelut siirtyvät yksittäisiltä kunnilta ja kuntayhtymiltä hyvinvointialueille, jotta asukkaat saisivat aiempaa tasavertaisempia sote- ja pelastuspalveluja kaikkialla Suomessa. Uudistuksen tavoitteena on parantaa palvelujen saatavuutta ja turvata resurssien riittävyyttä myös tulevaisuudessa.

Sote- ja pelastuspalvelut siirtyvät hyvinvointialueen järjestettäväksi alla mainituista lappilaisista organisaatioista:

- 17 kuntaa (Enontekiö, Inari, Keminmaa, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tervola, Utsjoki, Ylitornio)
- 4 kaupunkia (Kemi, Kemijärvi, Tornio, Rovaniemi)
- Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä
- Pelkosenniemen-Savukosken kansanterveystyön kuntayhtymä
- Oulunkaaren kuntayhtymä (Simon palvelujen osalta)
- Lapin sairaanhoitopiiri
- Länsi-Pohjan sairaanhoitopiiri
- Lapin pelastuslaitos

Sote-uudistuksen myötä kuntien rooli muuttuu merkittävästi (mm. taloudellinen asema), vaikkakin kuntiin jää hallinnon, teknisten palveluiden ja sivistyspalveluiden ohella sote-yhdyspinnan tehtäviä kuten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen, kotoutuminen, ehkäisevä päihdetyö sekä oppilashuolto.

Meri-Lapin kehittämiskeskus toimii vuonna 2023 alueensa kuntien (Kemi, Tornio, Keminmaa, Simo, Tervola, Ylitornio, Haaparanta) sekä elinkeinoelämän välisenä yhteistyöelimenä tavoitteena alueensa kunnallis- ja elinkeinoelämän kehittäminen ja edunvalvonta. Toiminta-ajatuksensa mukaisesti kehittämiskeskus vahvistaa ja monipuolistaa vuoden aikana alueensa kuntien, elinkeinoelämän, koulutusorganisaatioiden, viranomaisten ja järjestöjen välistä yhteistyötä edunvalvonnassa, elinkeinojen kehittämisessä ja kansainvälistymisessä.

Meri-Lapin kehittämiskeskus on alueensa toimijoiden moniarvoinen, kuntien välistä yhteistyötä korostava ja kunnioittava yhteistyöfoorum, uusien toimintatapojen kehittäjä ja toteuttaja sekä toimivien verkostojen luoja. Vuonna 2023 kehittämiskeskus toimii mm. alueen edunvalvojana, markkinoijana sekä edistää kuntien välistä yhteistoimintaa (esim. työllisyysalueiden valmistelu).

Sivistyspalveluiden osalta seudullista yhteistyötä on koronan jälkeen elvytetty lähinnä yhteisten täydennyskoulutusten muodossa. Erityisesti varhaiskasvatuksessa seudullisia koulutuksia on järjestetty säännöllisesti. Alueen kunnat tarjoavat koulutuksia yli kuntarajojen. Kemin, Keminmaan ja Tornion lukioiden kesken on palkattu yhteisiä opettajia niin erityispuolelle kuin kielten opetukseen.

Haaparannan kanssa oppilaiden opiskelupaikan vaihtaminen on edelleen vaivatonta ja erityisesti yksittäistä oppilasta hyödyttävää. Vuonna 2019 perustettu Tornion ja Haaparannan koulujen välinen yhteistyöryhmä on pandemian jälkeen elvyttämässä toimintaa. Ryhmä ideoi yhteistyön muotoja ja organisoi kouluvierailuja koulujen kesken. Myös oppilas – ja opettajavaihtoja on tarkoitus järjestää.

Kielikoulun osalta molemmissa kaupungeissa merkittävästi aleneva oppilasmäärä asettaa haasteita koulun elinvoiman suhteen ja tarvittavat muutokset koulun tulevaisuuden suhteen on tehtävä alkuvuonna 2023. Koulun uutta konseptia varten on koottu työryhmä, joka antaa esityksensä loppuvuonna 2022. Tämän esityksen pohjalta tehdään päätös koulun tulevaisuudesta.

Kansainvälisen yhteistyön mahdollistavat erilaiset hankkeet. Erityisesti lukio ja Putaan koulu ovat hankehakemusten suhteen olleet aktiivisia. Hankkeiden rahoittajina toimivat lähinnä EU, Opetushallitus ja opetus- ja kulttuuriministeriö. Tavoitteena on saada yhä enemmän oppilaita toimintaan mukaan.

Matkailun kehittämishankkeessa laadittu Tornion ja Haaparannan yhteisen rantapromenadin kehittäminen siirtyy vaiheittain suunnittelusta toteutusvaiheeseen. Vuoden 2023 aikana on tarkoitus käynnistää työt Uitonrannan ja Pikisaaren välisellä alueella. Varsinaisia yhteisiä investointihankkeita Haaparannan kanssa ei ole suunniteltu vuodelle 2023, mutta Näränperän tulvapenkereen korottamisen osalta valmistaudutaan käynnistämään urakkahankintaa, koska yli kahden vuoden ajan vireillä olleeseen lupakäsittelyyn odotetaan päätöstä vuoden 2023 alkupuolella. Lisäksi Kukkolankosken sillan toteuttamisedellytyksiin liittyvää selvitystyötä jatketaan.

Laurila-Tornio-radnan sähköistämisen yhteydessä on tarkoitus parantaa myös radan palvelutasoa. Tämä tarkoittaa mm. eritasoliittymien poistamista. Raumolla sijaitsevan Faarisentien osalle on suunniteltu yleiskaavan mukaista alikulkuratkaisua, joka on tarkoitus toteuttaa yhteistyössä rataviranomaisen ja Tornion kaupungin kesken. Traficom osallistuu kustannuksiin niiltä osin kuin nykyisen tasoliittymän korvaaminen puolipuumilaittein varustetulla liittymällä maksaisi. Eritasosillan toteutus ajoittuu pääasiassa vuodelle 2023.

Tornion kaupungin talous

Suomen kuntatalouden lähtökohdat

Kuntataloudessa koettiin vuonna 2021 toinen peräkkäinen vahva vuosi. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli noin 1,6 mrd. euroa ylijäämäinen ja toiminnan ja investointien rahavirta lähes tasapainossa. Vuosikate ja tilikauden tulos säilyivät lievästä heikkenemisestä huolimatta lähes vuoden 2020 poikkeuksellisen hyvällä tasolla. Toiminnan ja investointien rahavirta puolestaan vahvistui edellisvuodesta vajaan 300 milj. euroa.

Sekä kuntien että kuntayhtymien toimintamenot kasvoivat nopeasti. Toimintatuottojen kasvu oli suhteellisesti vieläkin voimakkaampaa. Toimintatuottojen kasvua kiihdyttivät kuntayhtymien hyvä myyntitulojen kasvu sekä se, että valtion koronatukien kohdentamisen painopiste muuttui valtionosuuksista valtionavustuksiin. Koronaepidemiaan liittyviä valtion tukia maksettiin noin 2,5 mrd. euroa.

Heikon talouden perusteella käynnistettävään arviointimenettelyyn ei päätynyt yhtään uutta kuntaa tai kuntayhtymää vuoden 2021 tilinpäätösten perusteella. Arviointimenettelyn kriteerit täyttyivät kuitenkin 5 kunnalla ja 2 kuntayhtymällä, mutta nämä kunnat ja kuntayhtymät ovat joko aiemmin päätyneet arviointimenettelyyn tai laatineet suunnitelman talouden tervehdyttämiseksi valtiovarainministeriön yhteydenoton seurauksena.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan helmikuussa 2022 on kasvattanut talouden epävarmuutta voimakkaasti tänä vuonna. Energian, raaka-aineiden sekä ruuan hinnat ovat nousseet hyvin nopeasti ja Suomen ulkomaankaupan näymät ovat heikentyneet merkittävästi sodan myötä. Tuotanto on kehittynyt vielä alkuvuonna 2022 suotuisasti ja myös työllisyys on kasvanut ripeästi alkuvuonna, mutta kuluttajahintojen nousun arvioidaan leikkaavan kotitalouksien ostovoimaa, kulutusta ja talouden kasvua selvästi vuoden 2022 lopulla ja vuoden 2023 alkupuolella. Lisääntynyt epävarmuus myös siirtää investointeja tulevaisuuteen. Bruttokansantuotteen (BKT) kasvun arvioidaan hidastuvan kuluvaan vuoden 1,7 prosentista 0,5 prosenttiin vuonna 2023. Vuosina 2024–2026 BKT:n vuotuisen kasvun arvioidaan olevan noin 1,4 prosenttia.

Sote-uudistus 1.1.2023

Sote-uudistuksen voimaantulo tekee vuodesta 2023 historiallisen. Uudistuksen yhteydessä sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja siirtyviä kustannuksia vastaava määrä kuntien tuloja siirretään valtiolle hyvinvointialueiden toiminnan rahoittamiseksi. Tämän hetken arviolaskelman mukaan siirtyvien kustannusten yhteismäärä on noin 21,2 mrd. euroa. Tuloista siirtyy eniten kunnallisveroa, noin 13,11 mrd. euroa, mikä toteutetaan alentamalla kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja tasasuuruisesti 12,64 prosenttiyksiköllä. Yhteisöveroa siirretään kolmasosa kuntien ryhmäosuudesta eli noin 0,82 mrd. euroa. Kiinteistöveroon ei ehdoteta muutoksia, jolloin sen määrä on edelleen noin 2,09 mrd. euroa. Kiinteistöveron suhteellinen osuus kuntien verorahoituksesta yli kaksinkertaistuu nykyiseen verrattuna.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta siirtyy yhteensä 5,36 mrd. euroa ja veromenetysten korvauksista yhteensä 1,94 mrd. euroa. Siirtyvien valtionosuuksien ja veromenetysten korvausten osuus nykyisestä on noin 70 prosenttia. Valmisteilla oleva TE-palvelujen siirto kuntiin jatkaa toteutuessaan kuntien tehtäväkentän muutosta.

Kunnille korvattavia menoja

Kunnille korvataan Ukrainasta tulevien lasten varhaiskasvatuksen järjestämisestä syntyviä kustannuksia valtionavustuksella toteuman mukaisesti. Lisäksi korotetaan perusopetukseen valmistavan opetuksen määrärahaa 120 milj. eurolla, vapaan sivistystyön yhteydessä toteutettavan kotoutumiskoulutuksen määrärahaa 5 milj. eurolla sekä suomi tai ruotsi toisena kielenä ja oman äidinkielen opetukseen tarkoitettua avustuksen määrärahaa 2,5 milj. eurolla.

Ammatillisen koulutuksen rahoituspohjaa vahvistetaan pysyvästi vuodesta 2023 lukien, mistä kuntatalouteen kohdistuu noin 37 milj. euroa. Lisäksi hoiva-avustajakoulutusta lisätään sekä työvoimakoulutuksena että kohdentamalla lisärahoitusta jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskukselle. Aiempien päätösten mukaisesti lähihoitajien koulutukseen kohdennetaan vuonna 2023 lisärahoitusta hoitajamitoituksen muutokseen vastaamiseksi. Lisäksi oppivelvollisuuden laajentamisen ja maksuttoman toisen asteen koulutuksen asteittaista toimeenpanoa jatketaan. Myös oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määräytymisperusteiden uudistamisen kokeilua jatketaan.

Tulojen vähennyksiä

Kuntien verotuloja vähentävät vuonna 2023 sote-uudistuksen lisäksi sähkön hinnan nousun vuoksi tuloveroon toteutettava määräaikainen sähkövähennys. Vuonna 2023 on edelleen voimassa korotettu matkakuluvähennys, minkä lisäksi kuntien verotuloja vähentävät hieman myös ikääntyneiden työtulovähennyksen korotus, perhevapaalta palaavien työmatkavähennyksen omavastuun huojennus sekä T&K-toiminnan lisävähennys. Lisäksi ansiotuloveroperusteisiin tehdään ansiotasoindeksiin muutosta vastaava indeksitarkistus.

Varhaiskasvatusmaksujen alentaminen 1.8.2023 alkaen pienentää kuntien maksutuloja arviolta 29 milj. euroa vuonna 2023 ja 70 milj. euroa pysyvästi vuodesta 2024 lukien. Varhaiskasvatusmaksujen alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutukset kompensoidaan korottamalla kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta. Tämä kasvattaa kuntien verokertymää noin 90 milj. eurolla vuonna 2023 ja maksuunpanoa noin 100 milj. euroa.

Sote-uudistus muuttaa merkittävästi yksittäisen kunnan valtionosuutta

Vaikka sote-uudistuksessa kunnilta siirtyy koko maan tasolla yhtä paljon tuloja kuin kustannuksia, voivat kuntakohtaiset siirtyvät kustannukset ja tulot poiketa merkittävästi toisistaan. Siirtyvissä sote-kustannuksissa on asukaskohtaisesti suuria eroja kuntien välillä, minkä lisäksi kunnallisveron tuotto- ja yhteisöveron kuntakohtaiset jako-osuudet poikkeavat merkittävästi kunnittain. Jotta poikkeamat kunnalta siirtyvien kustannusten ja tulojen määrässä eivät aiheuttaisi yksittäisen kunnan talouden tasapainoon merkittäviä muutoksia, kuntakohtaisia eroja rajoitetaan valtionosuusjärjestelmään sisältyvillä muutoksilla ja tasauselementeillä.

Yksittäisten kuntien osalta nämä saattavat vaikuttaa oleellisesti valtionosuuden määrään sote-uudistuksen jälkeen. Joillakin kunnilla valtionosuuden osuus verorahoituksesta kasvaa huomattavasti, kun taas tämän hetkisen arvion mukaan vajaalla kymmenellä kunnalla valtionosuus muuttuu vuonna 2023 miinusmerkkiseksi.

Negatiivisen peruspalvelujen valtionosuuden kunnat ovat hyvin erilaisia ja erikokoisia. Suurin selittävä tekijä valtionosuuden muutokselle on se, että sote-uudistuksen myötä valtionosuutta vähennetään 70 prosentin osuudella koko maan tasolla. Lisäksi negatiivisen valtionosuuden kunnissa sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen nettokustannukset ovat yleensä olleet kunnan talouden kokoon nähden suhteessa keskimääräistä suuremmat, ja siirtyvät tulot selvästi siirtyviä kustannuksia pienemmät. Siirtyvien kustannusten ja tulojen epäsuhtaa tasoitetaan valtionosuusjärjestelmässä niin sanotulla muutosrajoittimella, joka kasvattaa tai vähentää kunnan valtionosuuksia 60 prosentilla siirtyvien tulojen ja menojen erotuksesta.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 1,50 prosenttiyksiköllä 23,59 prosentista 22,09 prosenttiin.

Negatiivisen vuosikatteen ja alijäämäisten kuntien lukumäärän arvioidaan kasvavan

Kunnittaisen painelaskelman perusteella kymmenellä kunnalla olisi negatiivinen vuosikate vuonna 2022. Kehyskauden loppua kohden mentäessä tilanne heikkenee, kun noin kahdellakymmenellä kunnalla on negatiivinen vuosikate vuonna 2026. Aikaisempien vuosien tapaan negatiivisen vuosikatteen kunnat ovat lähivuosinakin pääosin pieniä kuntia. Vuosikatteen painuminen negatiiviseksi kertoo käyttötalouden rakenteellisista ongelmista, jotka tulisi korjata viipymättä. Vuosikatteen tulisi riittää vähintään kattamaan vuosittaiset poistot, vaikkakin tähänkin arvioon sisältyy epävarmuutta poistojen jaksotukseen liittyvien erilaisten käytäntöjen vuoksi.

Taseeseen kertynyttä alijäämää on muutamalla kymmenellä kunnalla kehyskauden lopussa. Alijäämäisten kuntien määrän kasvua kehyskauden aikana selittää se, että vuosikatteen arvioidaan jäävän alle poistotason

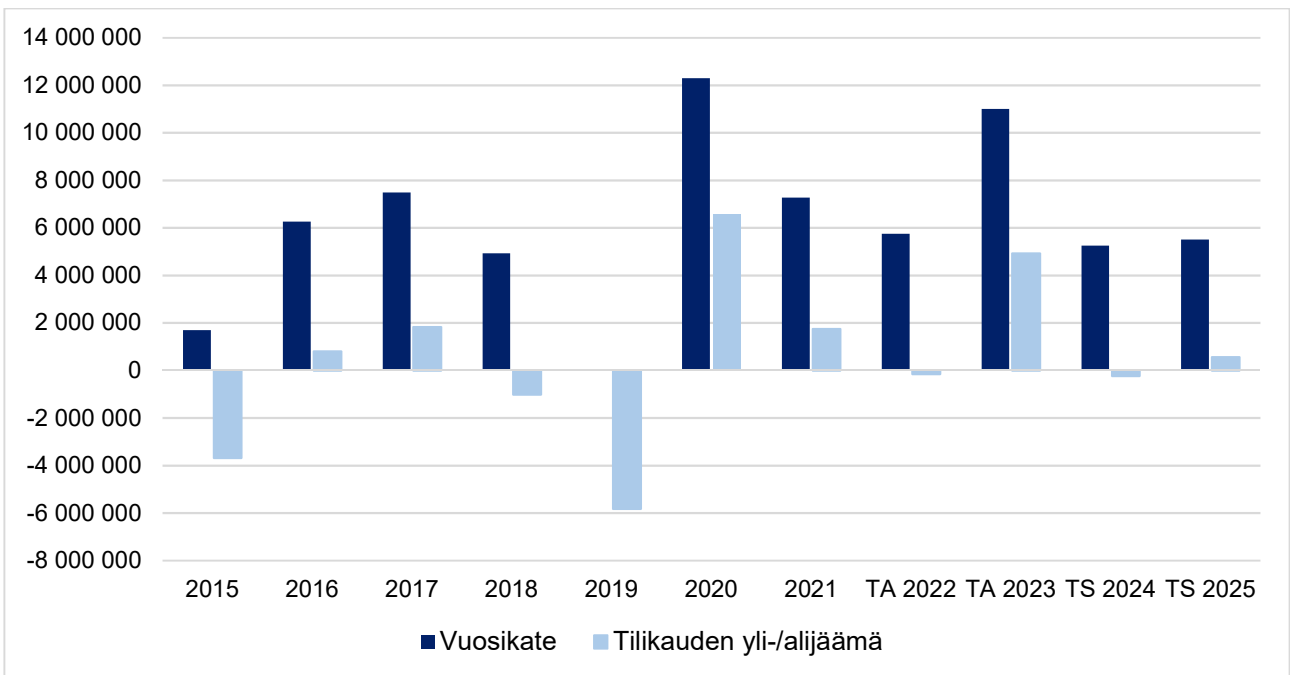

useassa kunnassa. Kuntalain mukaisen arviointimenettelyn kriteeri taseen kertyneestä alijäämästä voi painelaskelman perusteella näin olen täyttyä kehyskauden lopulla muutamassa kunnassa.

Taulukko 8. Negatiivisen vuosikatteen ja alijäämäisten kuntien lukumäärä vuosina 2022–2026.

	2022	2023	2024	2025	2026
Negatiivinen vuosikate kpl	10	8	14	18	20
Taseessa kertynyttä alijäämää kpl	12	15	16	25	29

Tornion kaupungin kuntatalouden piirteitä

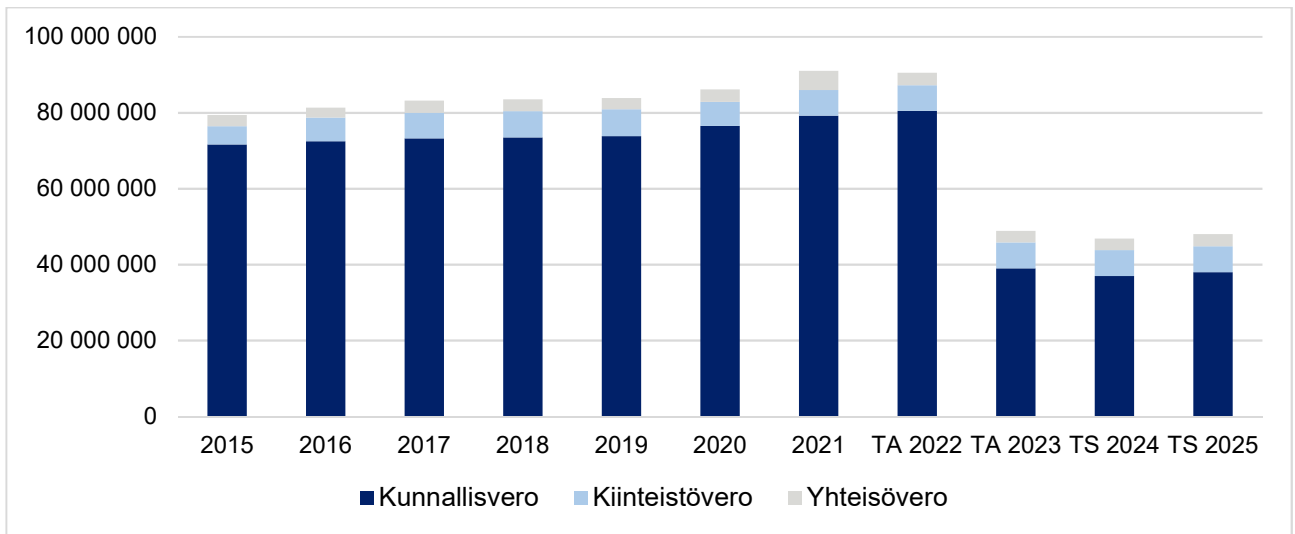
Kuvio 9. Tornion vuosikate ja tilikauden yli-/alijäämä 2015–2025.

Taulukko 9. Tornion kaupungin vuosikate ja yli-/alijäämä TP 2021 – TS 2025

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Vuosikate	7 277 390	5 743 461	11 007 651	5 244 070	5 505 950
Yli-/alijäämä	1 746 092	-156 539	4 922 951	-231 780	560 100

Taulukko 10. Tornion kaupungin veroprosentti ja kunnallisveron kehitys 2015–2021.

Kunnallisverotulot	Vero-%	Kasvu % ed. v.	Kasvu-% kunnat yht.	Ero Tornio - kunnat yht.
Verovuosi 2015	20,50 %	3,06 %	1,60 %	1,5 %
Verovuosi 2016	20,50 %	1,17 %	2,00 %	-0,8 %
Verovuosi 2017	21,00 %	1,06 %	0,20 %	0,9 %
Verovuosi 2018	21,00 %	0,37 %	-0,90 %	1,3 %
Verovuosi 2019	21,00 %	0,44 %	2,60 %	-2,2 %
Verovuosi 2020	21,00 %	2,70 %	2,90 %	-0,2 %
Verovuosi 2021	21,00 %	1,01 %	1,70 %	-0,7 %

Kuvio 10. Tornion verotulojen kehitys 2015–2025.

Talousarvio 2023 ja -suunnitelmavuodet 2024–2025

Kaupunginhallitus on antanut käyttötalouden raamin 27.6.2022 § 266 vuodelle 2023. Raamin mukaan tilikauden tuloksen tuli olla 318 887 euroa alijäämäinen. Talousarvion 2023 tilikauden tulos on 4 922 951 euroa ylijäämäinen.

Toimintatuottojen talousarviotavoite on vuonna 2023 14 501 453 euroa, joka on 22 % vuoden 2022 talousarviota vähemmän.

Toimintakuluihin varataan vuoden 2023 talousarviossa 66 840 562 euroa, joka on 56 % vuoden 2022 talousarviota vähemmän. Taloussuunnitelmavuodelle 2024 varataan toimintakulujen kasvuun 3 % ja suunnitelma- vuodelle 2025 2 %. Palkkoihin tulee 1.6.2024 lukien 1,9 % korotus, joka koostuu 1,5 % yleiskorotuksesta ja 0,4 % järjestelyvaraerästä. Palvelujen ostoihin varataan yhteensä 13,9 milj. euroa vuoden 2023 talousarviossa.

Toimintakate on -52 339 109 euroa vuoden 2023 talousarviossa.

Verotulot

Kaupunginvaltuusto päätti 14.11.2022 (§ 118) pitämässään kokouksessa, että kaupungin tuloveroprosentti on vuonna 2023 8,36 %. Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa 1.1.2023, minkä vuoksi kuntien tuloveroprosenttia alennetaan 12,64 %-yksiköllä vuoden 2022 tuloveroprosenttiin verrattuna.

Kaupunginvaltuuston päätöksellä kiinteistöveroprosentit (KV 14.11.2022 § 119) pidetään vuoden 2022 tasolla: yleinen kiinteistöveroprosentti 1,12 %, vakituinen asuinrakennus 0,50 %, muu kuin vakituinen asuinrakennus 1,00 %, voimalaitos 3,10 %, yleishyödyllinen yhteisö 0,00 % ja rakentamaton rakennuspaikka 3,00 %.

Verotuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2022 yhteensä 92,8 milj. euroa. Vuodelle 2023 verotuloja on arvioitu kertyvän yhteensä 48,8 milj. euroa, josta kunnan tuloveroa 39,0 milj. euroa, kiinteistöveroa 6,8 milj. euroa ja yhteisöveroa 3,0 milj. euroa.

Taulukko 11. Tornion kaupungin verotulot TA 2022 – TS 2025

Verotulot 1000 euroa	TA 2022	TA 2023	Muutos %	TS 2024	Muutos %	TS 2025	Muutos %
Kunnan tulovero	80 500	39 000	-52 %	37 000	-5 %	38 000	3 %
Kiinteistövero	6 689	6 840	2 %	6 840	0 %	6 840	0 %
Yhteisövero	3 332	3 000	-10 %	3 000	0 %	3 200	7 %
Verotulot yhteensä	90 521	48 840	-46 %	46 840	-4 %	48 040	3 %

Valtionosuudet

Kuntien rahoitusjärjestelmä koostuu kuntien omista tuloista ja valtion rahoituksesta. Tärkeimpiä tulolähteitä ovat verotulot ja valtionosuudet. Valtionosuudet muodostavat suunnilleen neljäsosan kuntien tulorahoituksesta.

Valtionosuuksien tarkoituksena on taata kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuus koko maassa. Valtionosuusjärjestelmä muodostuu kustannuserojen ja tarve-erojen kompensaatista sekä tulopohjan tasauksesta.

Merkittävin osa valtionosuusjärjestelmää on kunnan peruspalvelujen valtionosuus, joka kokoaa yhteen kunnallisten peruspalvelujen rahoituksen. Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen ja perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin.

Toimiva rahoitusjärjestelmä on keskeinen lähtökohta, jotta kunta voi järjestää laadukkaita peruspalveluja.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus on merkittävin osa valtionosuusjärjestelmää. Peruspalvelujen valtionosuus on laskennallinen ja perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. Järjestelmän laskennallisuudesta johtuen kunnalle myönnetyn valtionosuuden suuruuteen ei vaikuta se, miten kunta palvelutoimintansa järjestää ja miten paljon rahaa se niihin käyttää.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kattaa seuraavat tehtäväalueet:

- varhaiskasvatus
- esi- ja perusopetus
- kirjastot
- yleinen kulttuuritoimi (asukasperusteinen)
- taiteen perusopetus (asukasperusteinen).

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus kokoaa yhteen kunnallisten peruspalvelujen rahoituksen, lisää poikkihallinnollisuutta ja korostaa valtionosuuksien yleiskatteellisuutta.

Valtionosuusjärjestelmän perusrakenne

Kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti kuvaa valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa valtakunnallisesti. Vuonna 2023 valtionosuusprosentti on 22,09. Yhden kunnan valtionosuus saadaan, kun kunnan laskennallisesta perusteesta/kustannuksesta vähennetään kunnan omarahoitusosuus, joka on yhtä suuri (€/asukas) kaikissa kunnissa.

Lisäksi kunnille myönnettävässä kunnan peruspalvelujen valtionosuudessa otetaan huomioon seuraavat tekijät:

- lisäosat: syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus, saamen kotiseutu, hyte ja väestön kasvu
- valtionosuuteen tehtävät vähennykset ja lisäykset
- järjestelmämuutoksen tasaus
- veromenetysten korvaukset
- verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus.

Edellä mainitut tekijät vaikuttavat sellaisenaan kunnan valtionosuuden määrään eli niistä ei vähennetä kunnan omarahoitusosuutta, kuten laskennallisista kustannuksista.

Maksatus yhtenä kokonaisuutena

Valtionosuus maksetaan kootusti yhtenä kokonaisuutena valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta kuukausittain viimeistään kuukauden 11. päivänä.

Valtionosuusmaksatus sisältää seuraavat erät:

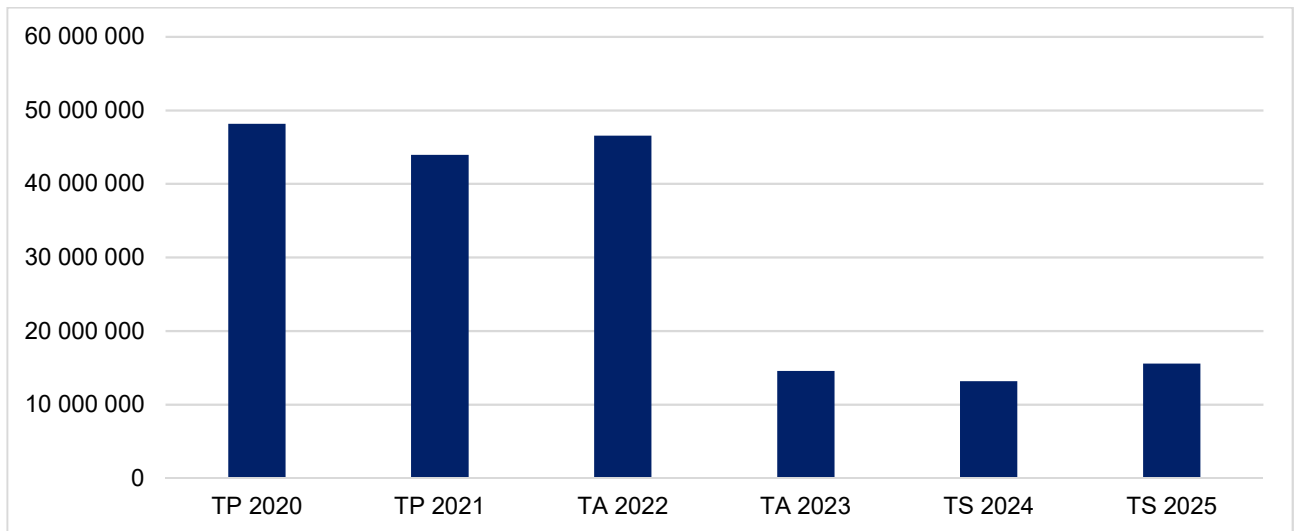
- kunnan peruspalvelujen valtionosuus
- esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvaukset
- opetustoimen rahoituslain mukainen rahoitus.

Maksuerittely valtionosuusmaksatusten eristä toimitetaan maksunsaajille valtionosuuspäätösten yhteydessä.

Nykyinen valtionosuusjärjestelmä on tullut voimaan vuoden 2015 alusta (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 1704/2009).

Taulukko 12. Tornion kaupungin valtionosuudet TA 2022 – TS 2025

1000 eur	TA 2022	TA 2023	Muutos %	TS 2024	Muutos %	TS 2025	Muutos %
Peruspalvelujen valtionosuus	27 784	5 394	-81 %	4 876	-10 %	5 765	18 %
Verotulojen tasaus	8 521	6 300	-26 %	5 695	-10 %	6 733	18 %
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-169	-318	88 %	-288	-9 %	-340	18 %
Verotulomenetyksen kompensatio	10 396	3 190	-69 %	2 883	-10 %	3 409	18 %
Valtionosuudet yht.	46 532	14 566	-69 %	13 166	-10 %	15 566	18 %

Kuvio 11. Tornion kaupungin valtionosuudet 2020–2025.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely, Kuntalaki 118 §

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan kriteerejä on uudistettu. Uudistetut kriisikunta-kriteerit kuvaavat kunnan taloutta eri näkökulmista aiempaa paremmin. Kriisikuntamittariston rakenne säilyy ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Siihen asti sovelletaan, mitä lain voimaan tullessa voimassa olleessa kuntalain 118 §:ssä säädetään.

Arviointimenettely voidaan käynnistää:

- jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa (*ei muutosta aiempaan*)
- jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa (*ei muutosta aiempaan*)

TAI

jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet kaikki seuraavat raja-arvot:

1. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia (*aiemmin konsernin negatiivinen vuosikate*)
2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti (*aiemmin 1 prosenttiyksikkö*)
3. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla (*aiemmin tunnusluvussa ainoastaan konsernin lainamäärä*)
4. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8 (*aiemmin tunnuslukuna: suhteellinen velkaantuneisuus vähintään 50 %*)

Kuntayhtymässä arviointimenettely voidaan käynnistää vain, mikäli kuntayhtymä ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110.3 §:n mukaisessa määräajassa.

Keltaiset valot

Kuntalaissa määritellään edelleen tunnuslukujen raja-arvot, jotka kuvaavat kunnan erityisen vaikeaa taloudellista asemaa. Kuntien olisi tarpeen tunnistaa myös tilanteet, joissa kunta on lähellä raja-arvon täyttymistä. Hallituksen esityksessä on esitetty myös väljemmät raja-arvot (ns. keltaiset valot), jotka eivät vielä johda arviointimenettelyn käynnistämiseen, mutta joiden täytyessä kunnan tulisi kiinnittää erityistä huomioita taloutensa kehitykseen ja analysointiin.

33 • Talousarvio 2023 ja -suunnitelma 2024–2025

- Konsernin kertynyt alijäämä vähintään 500 e/as
- Konsernin vuosikate-% poistoista alle 100
- Tuloveroprosentti 1,5 %-yks. yli keskimääräisen
- Konsernin lainat ja vastuut 25 % yli keskimääräisen
- Konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0

Arviointimenettelyä ei voida käynnistää yllä mainittujen raja-arvojen (keltaiset valot) täytyessä.

Taulukko 13. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan raja-arvot.

	Raja-arvo	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Vuosikate €/asukas							
Tornion kaupunki	negatiivinen	225 ●	-1,1 ●	-	-	-	-
Tornion kaupunkikonserni	negatiivinen	654 ●	404 ●	-	-	-	-
Vuosikatteen ja poistojen suhde							
Tornion kaupunki	alle 80 %	-	-	216 ●	132 ●	97 ●	181 ●
Tornion kaupunkikonserni	alle 80 %	-	-	186 ●	135 ●		
Tuloveroprosentti							
Tornio	ka. + 1 %-yks. (2019 asti)	21,0 ●	21,0 ●				
Tornio	ka. + 2 %-yks (2020 alkaen)			21,0 ●	21,0 ●	21,0 ●	8,36
Kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tulovero-%		19,84 +1 %-yks. 20,84	19,88 +1 %-yks. 20,88	19,96 +2 %-yks. 21,96	20,02 +2 %-yks. 22,02	20,01 +2 %-yks. 22,01	
Lainojen ja vuokravastuiden määrä, €/as.							
Tornion kaupunki	ka. + 50 %	2 740 ●	3 036 ●	3 060 ●	3 065 ●		
Kaikkien kuntien keskimääräinen lainamäärä			4 143	4 356	3 476		
Tornion kaupunkikonserni	ka. + 50 %	4 992 ●	5 190 ●	5 196 ●	5 100 ●		
Kaikkien kuntakonsernien keskimääräinen lainamäärä		9 806	8 198	8 762	7 272		
Taseeseen kertyneet yli-/alijäämät, €/as.							
Tornion kaupunki	alij.	626 ●	364 ●	674 ●	640 ●	640 ●	862 ●
Tornion kaupunkikonserni	alij.	2 028 ●	1 777 ●	2 283 ●	2 505 ●		
Suhteellinen velkaantuneisuus, %							
Tornion kaupunki	väh. 50 %	53,0 ●	56,3 ●	-	-	-	-
Tornion kaupunkikonserni	väh. 50 %	69,0 ●	69,9 ●	-	-	-	-
Laskennallinen lainanhoitokate							
Tornion kaupunki	alle 0,8	-	-	1,5 ●	0,9 ●	0,7 ●	1,4 ●
Tornion kaupunkikonserni	alle 0,8	-	-	1,7 ●	1,2 ●		
Asukasmäärä		21 872	21 637	21 471	21 326	21 400	21 350

● = kriisikuntakriteeri ei täyty

● = kriisikuntakriteeri täyttyy

Kriisikuntakriteerien taulukossa ei esitetä Tornion kaupunkikonsernin lukuja talousarvioiden osalta, sillä talousarvioon ei yhdistellä kaikkia kaupunkikonserniin kuuluvia yhtiöitä.

Riskienhallinta

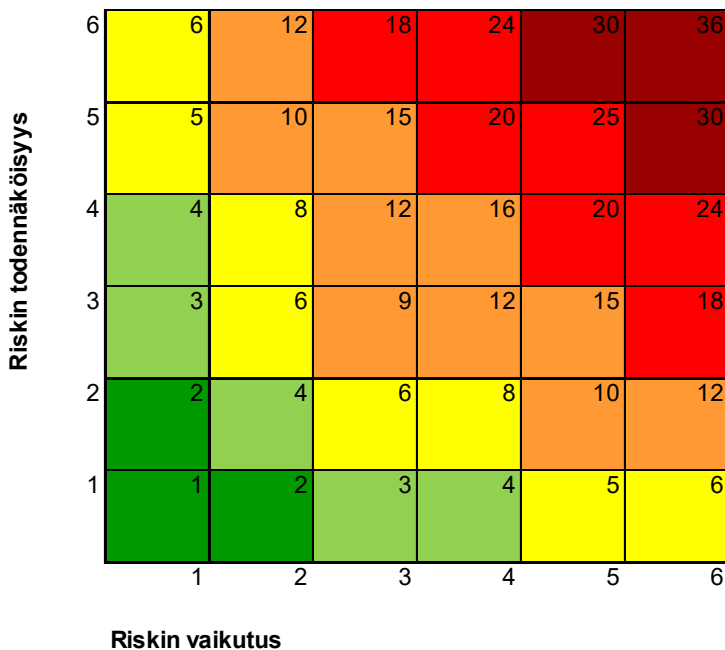
Tornion hallintosäännön § 24 kohdan 13 mukaan kaupunginhallitus vastaa kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta.

Tornion kaupungilla toteutettiin ensimmäinen riskienarviointikierrös kevään 2016 aikana. Avainriskejä ja toimenpiteitä on päivitetty käyttösuunnitelman 2022 sekä vuoden 2023 talousarvion laadinnan yhteydessä. Toimialat raportoivat avainriskeistä ja toimenpiteistä tilinpäätöksen 2022 sekä 2023 kesäkuun osavuosisikatsauksen ja tilinpäätöksen 2023 yhteydessä.

Riskien arvioinnissa riskit tunnistetaan ja kuvataan toimialoittain. Niiden toteutumisen vaikutuksia (merkittävyyttä) sekä toteutumisen todennäköisyyttä arvioidaan. Riskien vaikutuksia arvioidaan asteikolla 1–6: Mitä suurempi vaikutus tavoitteisiin, toimintoihin tai talouteen, sitä suurempi arvo annetaan. Riskin kokonaisarviointi vaikutuksen ja todennäköisyyden perusteella (kerrottiin annetut luvut keskenään): Mitä suurempi toteutumisen todennäköisyys ja vaikutus, sitä vakavampi ja merkityksellisempi riski oli. Esimerkki kokonaisarviosta: 1–2 mitätön riski, 3–4 pieni riski, 5–8 kohtalainen riski, 9–16 tuntuva riski, 18–25 merkittävä riski, 26–36 sietämätön riski.

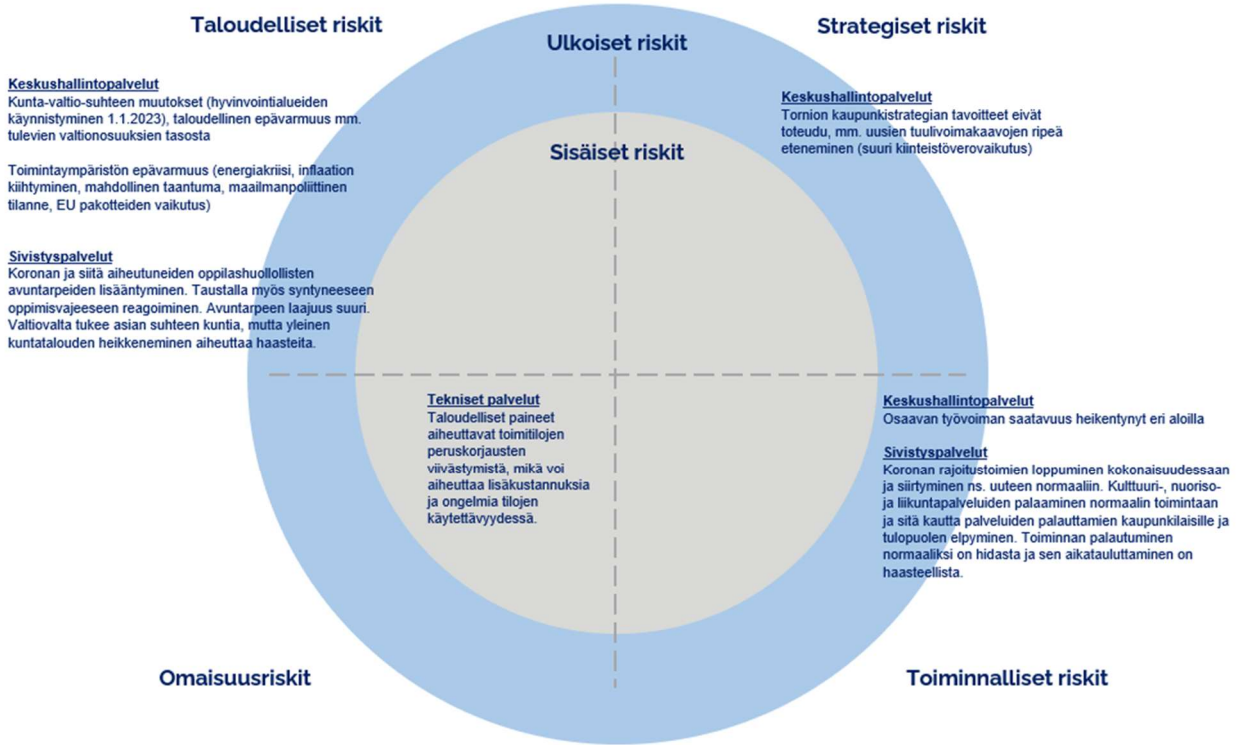
Riskien arvioinnissa ne riskit, jotka saavat numeerisen arvon 9–36 nostetaan avainriskeiksi ja niille on nimetty vastuuhenkilö. Vastuuhenkilöt laativat riskeille toimenpidesuunnitelmat. Riskit jaotellaan sisäisiin ja ulkoisiin riskeihin sekä strategisiin, toiminnallisiin, taloudellisiin ja omaisuus riskeihin.

Tornion kaupunki toteuttaa riskiarvioinnissa Kuntaliiton mallia.

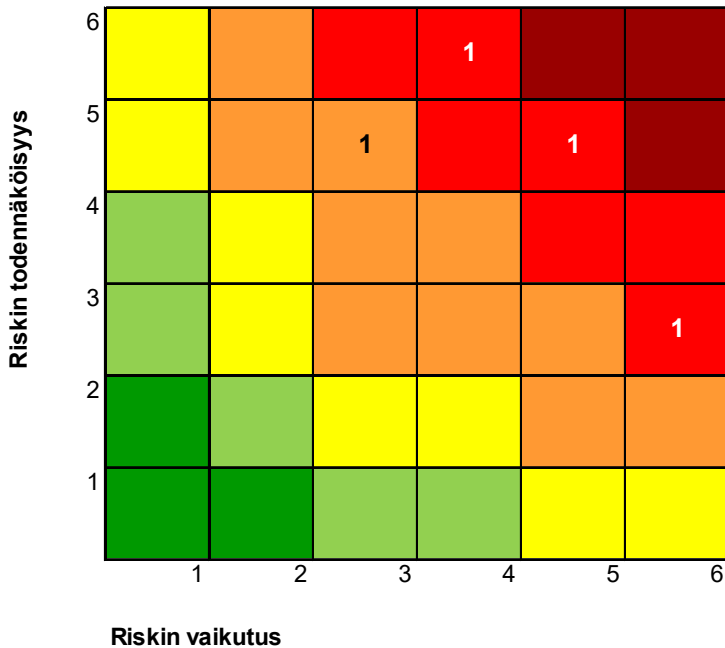
Kuvio 12. Riskien merkittävyys.

Tornion kaupungin sisäiset ja ulkoiset riskit 2023

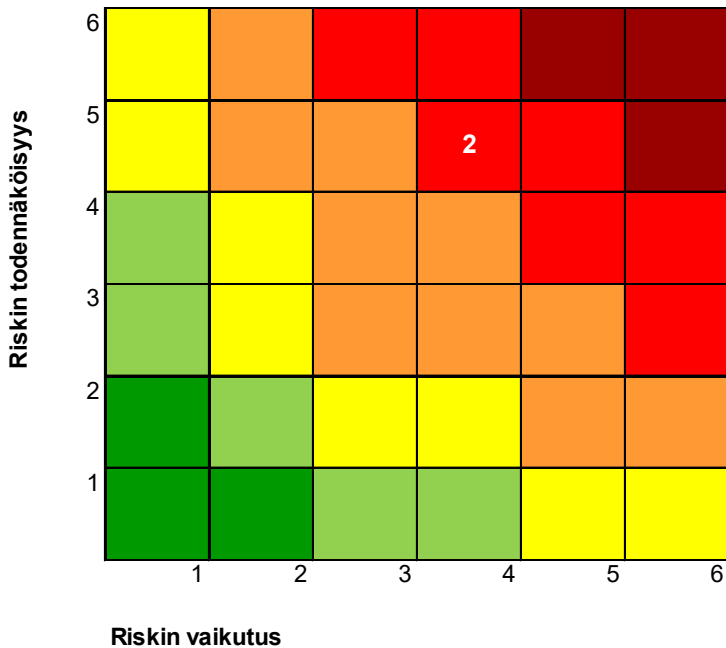

Kuvio 13. Tornion kaupungin sisäiset ja ulkoiset riskit 2023.

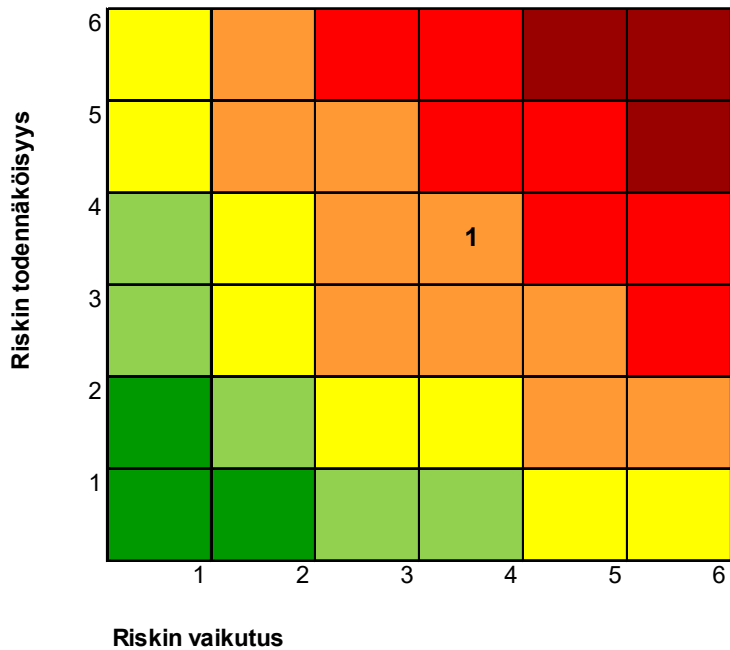
Keskushallintopalvelut Riskienhallinta				
Riskityyppi	Riski ja kuvaus	Riskiarvio	Toimenpiteet	Vastuuhenkilöt
Taloudellinen riski - Ulkoinen	Kunta-valtio suhteen muutokset (hyvinvointialueiden käynnistyminen 1.1.2023–), taloudellinen epävarmuus mm. tulevien vuosien valtionosuuksien tasosta	Todennäköisyys: 5 Vaikutus: 5 25	Talouden tasapainottamistarve TA2023 lähtien. Talouden tasapainottamisen toimenpiteistä päätehtään erikseen (käyttötalous, investoinnit)	Jukka Kujala, Anne Vuorjoki, Ilkka Halmkrona, Markus Kannala, Tarja Konola-Jokinen, Sampo Kangastalo
Taloudellinen riski - Ulkoinen	Toimintaympäristön epävarmuus (energiakriisi, inflaation kiihtyminen, mahdollinen taantuma, maailmanpoliittinen tilanne, EU pakotteiden vaikutus)	Todennäköisyys: 6 Vaikutus: 4 24	Taloudellinen ja toiminnallinen varautuminen (esim. sopimukset, suojaukset, ennakointi, tilanekuvan ylläpitäminen)	Sampo Kangastalo, Ilkka Halmkrona, Anne Vuorjoki, Markus Kannala, Jukka Kujala, Tarja Konola-Jokinen
Strateginen riski - Ulkoinen	Tornion kaupunkistrategian tavoitteet eivät toteudu, mm. uusien tuulivoimakazvojen ripeä eteneminen (suuri kiinteistövero vaikutus)	Todennäköisyys: 3 Vaikutus: 6 18	Kaupunkistrategian toimenpiteisiin sitoutuminen (viranhaltijat, luottamushenkilöt)	Jukka Kujala, Markus Kannala, Harri Ryyränen
Toiminnallinen riski - Ulkoinen	Osaavan työvoiman saata vuus heikentynyt eri aloilla	Todennäköisyys: 5 Vaikutus: 3 15	Työnantajakuvan kirkastaminen Rekrytointiprosessin vaiheiden avaaminen ja päivittäminen, hakijaviestinnän ja –markkinoinnin kehittäminen, anonyymien rekrytointien pilotoiminen	Anna-Erika Heikkilä, Salla Kivelä, Samuel Juntunen

Sivistyspalvelut Riskienhallinta				
Riskityyppi	Riski ja kuvaus	Riskiarvio	Toimenpiteet	Vastuhenkilöt
Taloudellinen riski - Ulkoinen	Koronan ja siitä aiheutuneiden oppilashuollollisten avuntarpeiden lisääntyminen. Taustalla myös syntyneeseen oppimisvajeeseen reagoiminen. Avuntarpeen laajuus suuri. Valtiovalta tukee asian suhteen kuntia, mutta yleinen kuntatalouden heikkeneminen aiheuttaa haasteita.	Todennäköisyys: 5 Vaikutus: 4 20	Perustettu yksi ryhmä ja työelämäpainotteinen peruskoulun suorittamismahdollisuus (TEPPO) yläkoulujen oppilaille, joissa pyritään ottamaan huomioon oppimisvajeen ja yleensä koronan aiheuttamat ongelmat. Seuranta ja raportointi tuen määrän suhteen. Avun oikea ja nopea kohdentaminen. Talouden seuranta.	Ilkka Halmkrona, Tarja Konola-Jokinen
Toiminnallinen riski - Ulkoinen	Koronan rajoitustoimien loppuminen kokonaisuudessaan ja siirtyminen ns. uuteen normaaliin. Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluiden palaaminen normaalin toimintaan ja sitä kautta palveluiden palauttamien kaupunkilaisille ja tulo puolen elpyminen. Toiminnan palautuminen normaaliksi on hidasta ja sen aikatauluttaminen on haasteellista.	Todennäköisyys: 5 Vaikutus: 4 20	Palautetaan toiminta pandemiaa edeltävälle tasolle.	Ilkka Halmkrona, Tarja Konola-Jokinen

Tekniset palvelut Riskienhallinta				
Riskityyppi	Riski ja kuvaus	Riskiarvio	Toimenpiteet	Vastuuhenkilöt
Omaisuusriski - Sisäinen	Taloudelliset paineet aiheuttavat toimitilojen peruskorjausten viivästymistä, mikä voi aiheuttaa lisäkustannuksia ja ongelmia tilojen käytettävydessä.	Todennäköisyys: 4 Vaikutus: 4 16	Peruskorjausinvestointien toteuttaminen pitkän aikavälin suunnitelman mukaan investointien rahoitustarve huomioiden.	Markus Kannala, Ulla-Maija Koskenranta

Tornion kaupungin strategisen kehittämisen suuntaviivat

Strategisen ohjauksen periaatteet

Tornion kaupungin ylin päättävä toimielin eli kaupunginvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa (Kuntalaki 410/2015). Kaupunginvaltuuston tehtävänä on päättää mm. Tornion kaupungin strategisista tavoitteista (mm. kaupunkistrategia) ja hyväksyä vuosittain niitä toteuttava talousarvio.

Kaupunginhallituksen tehtävänä on mm. vastata kaupungin hallinnosta, taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (Kuntalaki § 39). Kaupunginhallitus ml. henkilöstö- ja konsernijaostot vastaavat oman toimivaltansa puitteissa siitä, että kaupunkikonsernin päätöksenteko (lautakunnat, tytäryhteisöt) on linjassa kaupunginvaltuuston hyväksymien kaupungin strategisten tavoitteiden kanssa.

Kaupungin johtavien viranhaltijoiden ja esihenkilöiden tehtävänä on valmistella ja toteuttaa strategiassa määritellyt kaupunkitason tulostavoitteet ja johtaa ne toimialoille. Esihenkilöt toiminnallistavat strategian osaksi palveluyksiköiden talousarviosuunnittelua ja seuraavat strategian toteutumista omilla vastuualueillaan. Esihenkilöt ovat avainasemassa strategian tavoitteiden toteuttamisessa ja strategiaviestinnässä henkilöstön suuntaan. Henkilöstö on keskeisessä asemassa strategian käytännön toimenpiteiden toteuttajana.

Tornion kaupungin talouden ja toimintojen suunnittelun vuosikello

Kuvio 14. Tornion kaupungin talouden ja toimintojen suunnittelun vuosikello.

Tornion kaupunkistrategia 2021–2025 ja strategian toimeenpano

Tornion kaupunkistrategia 2021–2025 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 25.4.2022 § 45.

Tornion kaupunkistrategia, Maailmanluokan rajakaupunki 2030, on kaupungin tärkein johtamista ja toimintaa ohjaava strategia -tason asiakirja (päästrategia), jossa valtuusto päättää kaupungin toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kaupungin toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän kaupunkistrategian mukaisesti. Kaupungin talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kaupunkistrategiaa ja edellytykset kaupungin tehtävien hoitamiseen turvataan.

Tornion kaupunkistrategiassa on koottu yhteen kaupungin kehittämisen päälinjaukset ja painopisteet valtuustokaudeksi 2021–2025 sekä kaupungin visio vuoteen 2030.

Kaupunkistrategiassa linjattujen toimenpiteiden avulla:

- tuetaan torniolaisten hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja osallisuutta,
- edistetään kaupungin elinvoimaa,
- uudistetaan kaupungin palvelujen järjestämis- ja tuottamistapoja,
- sekä kehitetään kaupunkikonsernia.

Tornion kaupungilla on yksi kaupunkitason strategia ja siitä johdettavat asiakirjat (suunnitelmat, ohjelmat) ovat strategian toteuttamishjelmia. Osa ohjelmista on kaupungille lakisääteisiä ja osa vapaaehtoisia. Uuden kaupunkistrategian myötä ohjelmia uudistetaan ja ajantasaistetaan vaiheittain siten, että ne toteuttavat voimassa olevaa kaupunkistrategiaa. Strategian toteuttamishjelmien uusimis- ja laatimistarve harkitaan ohjelma- ja suunnitelmakohtaisesti.

Tornion kaupunkistrategiaa tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

TOIMINTA-PERIAATTEET

ROHKEA

Visio 2030: Maailmanluokan rajakaupunki

Strategiset päämäärät ja valtuustokauden 2021-2025 strategiset tavoitteet

7.1 Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki

1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki
2. Sujuvat liikenneyhteydet
3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö
4. Osaajien Tornio
5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana

7.2 Hyvinvoiva ja osallistuva torniolainen

6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet
7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut
8. Elämänlaatu- ja palveluiden vahvistaminen
9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki

7.3 Toimiva kaupunkikonserni

10. Kestävä kunta- ja konsernitalous
11. Hyvä hankintapolitiikka vahvistaa paikallista elinvoimaa
12. Uudistuva kaupunkikonserni ja vaikuttava omistajapolitiikka
13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja

TURVALLINEN

TOIMINTA-AJATUS / Kaupungin perustehtävä
Me olemme elämäsi kumppani ja kotikaupunki:

1. Tuemme teoillamme kaikkien torniolaisten hyvinvointia
2. Edistämme alueen elinvoimaa
3. Järjestämme palvelut kestävästi yli hallinto- ja aluerajojen

KESTÄVÄ

Kuvio 15. Tornion kaupunkistrategian 2021–2025 tiivistelmä.

Kaupunkistrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi

Tornion kaupungin johtavien viranhaltijoiden ja esihenkilöiden tehtävä on valmistella ja toteuttaa strategiassa määritellyt kaupunkitason tulostavoitteet vastualueillaan yhdessä henkilöstön kanssa. Strategian toimenpiteistä raportoidaan säännöllisesti osavuosisikastausten ja tilinpäätösten yhteydessä sekä tarvittaessa erikseen.

Kaupunkistrategian väliarviointi on määrää tehtä valtuustokauden puolivälissä (2023-2024) ja loppuarviointi strategiakauden päätyttyä tilinpäätöksen yhteydessä (2025/2026).

Kuvio 16. Tornion kaupunkistrategian toimeenpano, seuranta ja arviointi.

Tornion kärkihankkeet

Tornion kaupunkistrategian yhteydessä on määritetty seuraavat kärkihankkeet valtuustokaudeksi 2021–2025:

KÄRKIHANKE 1: Liikenteen edunvalvontahankkeet

- Haaparanta-Tornio-Helsinki uusi henkilöjunayhteys 2025–
- Röyttä-Elijärvi rataosuuden perusparannus ja sähköistäminen
- Tornio-Kolari radan sähköistämisen edistäminen
- Kemi-Tornion lentoaseman lentoliikenteen turvaaminen
- Tornion Röyttän sataman ja meriväylän kehittäminen (mm. sataman TEN-T status ja meriväylän geometria)
- Vt. 21 Tornio-Kilpisjärvi yhteysvälin parantaminen
- Vt. 29 / E4 Tornionjoen sillan peruskorjaus

KÄRKIHANKE 2: Ympärivuotinen Pohjan Stadion

Tavoitteena on nykyisellään vajaakäytöllä olevan Pohjan Stadionin käyttöasteen nosto. Tehdään käyttäjäselvitys sekä sen pohjalta esitys kehittämistarpeista ja mahdolliset investoinnit.

KÄRKIHANKE 3: Suurinvestointien houkuttelu Tornioon

Kehitetään ja luodaan valmiuksia (mm. markkinointi, maankäyttö, työvoiman saatavuus) elinkeinoelämän suurhankkeiden houkuttelemiseksi Tornioon. Potentiaalisia sijoittautumisalueita ovat Arctio, Kyläjoki ja Kromilaakso.

KÄRKIHANKE 4: Kukkolankosken alueen kestävä kehittäminen

- Unescon aineeton kulttuuriperintöhaku
- Tornionjoen riippusilta, uusi yhteys Ruotsiin
- Kukkolankosken alueen asemakaavoitus

KÄRKIHANKE 5: Kulttuurikeskus Wanha Satama → Rantakadun Kulttuurisatama

Tornion keskeisellä kaupunkialueella, pääosin Rantakadun liepeillä, sijaitsee kansallisestikin merkittävä kulttuuripalvelujen keskittymä: Aineen taidemuseo, Tornionlaakson museo, kulttuuritoimisto, Joulun- ja lelumuseo Lekkermani, Åströmin kartano, kirjasto, kesäteatteri, Tornion vanhin katu, jazzit, joulumarkkinat, Felixinpuisto, taidekamari, taiteilijaresidenssi Viippola, harrastajien käsityötupa + Porthanin koulu.

Hankkeen tavoitteena on kulttuurikartanon alueen konseptointi ja kehittäminen tiiviimmin yhdeksi kokonaisuudeksi:

- Toiminnallinen yhteistyö ja sisältö, tapahtumat, markkinointi
- Mahdollinen kehittämishanke
- Mahdollinen investointihanke
- Hanke sidotaan osaksi Oulu2026 kulttuuripääkaupunkivuotta.

KÄRKIHANKE 6: UNICEF:n Lapsiystävällinen Kunta -mallin käynnistäminen

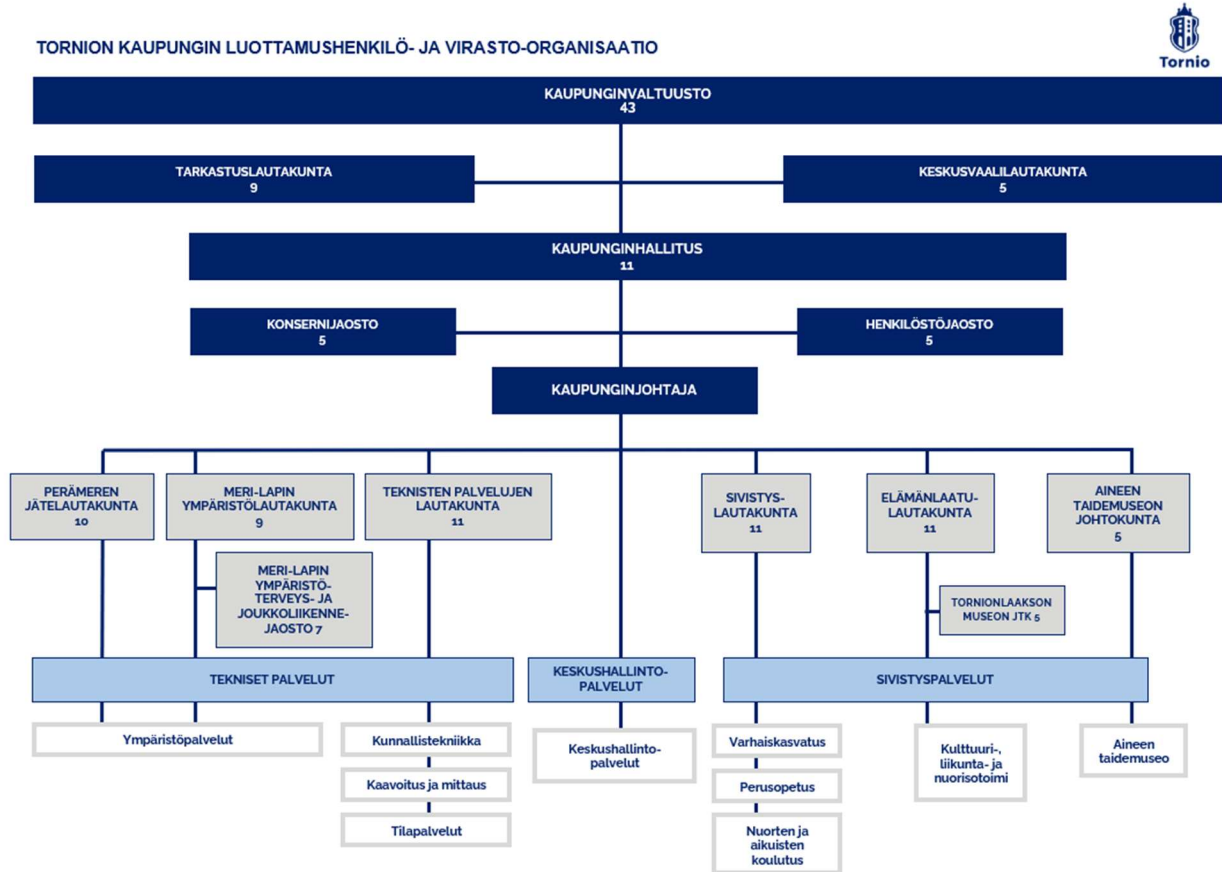
UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -malli auttaa kuntia tekemään lasten hyvinvoinnin kannalta oikeita ratkaisuja lasten arjen palveluissa ja kunnan hallinnossa.

Malli on käytössä Suomessa 48 kunnassa ja se tavoittaa yli puolet Suomen lapsista (2022)

Tornion kaupungin tavoitteena on käynnistää UNICEF:n Lapsiystävällinen kunta -malli Torniossa kuluvaan valtuustokauden aikana (2021–2025).

Henkilöstölinjaukset ja henkilöstösuunnitelma

Tornion kaupungin organisaatio koostuu luottamushenkilöorganisaatiosta (toimielimet ja niiden alaiset jaostot) sekä virasto-organisaatiosta, joka jakautuu toimialoihin, palvelualueisiin ja palveluyksiköihin.

Kuvio 17. Tornion kaupungin luottamushenkilö- ja virasto-organisaatio.

Tornion kaupungin palveluksessa oli lokakuun 2022 loppuun mennessä 1 347 henkilöä, joista vakituudessa työsuhteessa 962 henkilöä, määräaikaisessa työsuhteessa 363 henkilöä ja työllisyysvaroin palkattuja henkilöitä 22. Vakinaisen henkilökunnan määrä on vähentynyt kahdella henkilöllä, määräaikaisten henkilömäärä 68 henkilöllä ja työllisyysmäärärahoihin palkattujen henkilöiden määrä kymmenellä henkilöllä.

Vuoden 2023 talousarviossa henkilöstön määrä tulee vähentymään n. 406 henkilöllä sosiaali- ja terveyshenkilöstön sekä kuraattorien ja psykologien siirryttyä Lapin hyvinvointialueen palvelukseen liikkeen luovutuksen ehdoin. Vuoden talousarviossa 2023 on esitetty uusia määräaikaisia toimia 2 kpl, vakituksia toimia 4 kpl, 1 uusi virka sekä nimikemuutoksia 4 kpl. Uusien määräaikaisten toimien perustamiset liittyvät keskushallintopalveissa Lapin hyvinvointialueen perustamiseen ja tietohallinnon migraatioiden toteuttamiseen. Palkkakustannukset korvataan hyvinvointialueelta. Teknisissä palveluissa määräaikaisen toimen perustaminen liittyy kaupungin rakennusrekisterin laadunparantamiseen.

Sivistyspalveluissa uusia virkoja perustetaan varhaiskasvatukseen, jossa varaudutaan toimintaympäristön muutokseen vuonna 2023. Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimiin esitetään neljä uutta toimea. Ne liittyvät mm. kulttuurikasvatukseen ja Kukkolan kosken alueen kestävään kehittämiseen, joka on hyväksytty yhdeksi Tornion kaupungin kärkihankkeeksi. Taideaineiden ja kädentaitojen opettaminen yhdistetään, jolloin keskittämällä saadaan aikaan resurssien säästöä. Uimaopetuksen mahdollistamiseksi tarvitaan uusi uimaopettajan toimi.

Nimikemuutokset liittyvät tehtäväkuvien päivityksiin ja niistä esiin nousseisiin tarpeisiin ja henkilöstön nimikkeiden nykyaikaistamiseen. Aineen taidemuseossa palvelukonseptia kehitetään ja esitetään palvelutyöntekijän uutta tointa.

Taulukko 14. Henkilöstön määrä toimialoittain palvelussuhteen laadun mukaan sukupuolittain.

31.10.2022	Vakinaiset			Määräaikaiset			Työllistetyt			Kaikki yhteensä		
	M	N	Yht.	M	N	Yht.	M	N	Yht.	M	N	Yht.
Keskus- hallinto- palvelut	7	33	40	2	3	5	0	1	1	9	37	46
Hyvinvointi- palvelut	11	303	314	8	113	121	2	6	8	21	422	443
Sivistys- palvelut	53	401	454	36	180	216	4	4	8	93	585	678
Tekniset palvelut	47	107	154	5	16	21	4	1	5	56	124	180
Yhteensä	118	844	962	51	312	363	10	12	22	179	1168	1347

Vuoden 2023 osalta kaupunginhallitus on asettanut säästötavoitteita. Toimenpiteitä, joilla säästötavoitteeseen pyritään pääsemään, ovat:

- Terveysperusteisten poissaolojen vähentäminen (henkilöstön sairastuminen, työtaturmat, työmatkataturmat sekä ammattitaudit)
- Toimintatapojen kehittäminen.

Kaupungin henkilöstöresurssoinnin osalta pyritään kaikessa toiminnassa kiinnittämään huomiota tiukkaan taloudelliseen tilanteeseen.

Henkilöstöohjelma

Kaupunginvaltuusto on 29.8.2022 hyväksynyt Tornion kaupungin uuden henkilöstöohjelman vuosille 2021–2025. Henkilöstöohjelman strategiakauden tavoitteena on olla Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja. Henkilöstöohjelman visio on asetettu vuoteen 2030. Tornion kaupungin tavoittelee asemaa Lapin vetovoimaisimpana kuntatyönantajana.

Henkilöstöohjelman tavoitteet ovat seuraavat: osaavan työvoiman varmistaminen nyt ja tulevaisuudessa, henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen ja tavoitteellinen ja henkilöstölähtöinen johtaminen. Henkilöstöohjelman tavoitteisiin liittyvät kehittämistoimenpiteet vuoden 2023 aikana ovat seuraavat:

- *Rekrytointiprosessin tehostaminen*, joka pitää sisällään rekrytointiprosessin vaiheiden avaamisen ja päivittämisen, rekrytointiin liittyvien päätöksentekovastuiden uudelleen arvioimisen, hakijaviestinnän ja -markkinoinnin kehittämisen sekä anonyymien rekrytoinnin pilotoimisen.
- *Vuorovaikutteisen sisäisen viestinnän kehittäminen*, joka tarkoittaa mm. palaverikäytäntöjen kehittämistä, päivitetyn kehityskeskustelumallin käyttöönottoa sekä päivitetyn intranetin käyttöönottoa (ml. henkilöstöopas, perehdytysopas ja palautekanava).

- *Suunnitelmallinen työhyvinvoinnin kehittäminen*, joka tarkoittaa mm. työterveyshuollon palvelusopimuksen arvioimista, työterveyshuollon toimintasuunnitelman päivittämistä sekä yhteistyömallien selkeyttämistä työterveyshuollon palvelutuottajan kanssa.

Kuvio 18. Tornion kaupungin henkilöstöohjelma 2021–2025.

Henkilöstön ja työhyvinvoinnin kehittämishankkeet vuonna 2023

Tuottavuutta ja hyvinvointia Jokivarteen -työhyvinvoinnin kehittämishanke jatkuu 31.5.2023 saakka. Hankkeen aikana on:

- kehitetty työhyvinvoinnin strategista johtamista lisäämällä ymmärrystä työhyvinvoinnista tuottavuustekijänä sekä laatimalla henkilöstöohjelma vuosille 2021–2025,
- kehitetty työhyvinvointiin vaikuttavia toimintamalleja (mm. työhyvinvointikyselyprosessi, palaverikäytännöt, kehityskeskustelukäytäntö, henkilöstöoppaan laadinta osaksi uudistettua intranetiä),
- tarjottu esihenkilöille koulutusta ja osaamisen kehittämisen välineitä työhyvinvointijohtamisen osaamisen kehittämiseksi
- pilotoitu organisaation sisäistä sekä alueellista verkostomaista työhyvinvoinnin kehittämisen foorumia.

Tuottavuutta ja hyvinvointia Jokivarteen -hankkeen osalta kevät 2023 sisältää meneillään olevien kehittämistoimenpiteiden loppuunsaattamista sekä toimintamallien juurruttamista. Hankkeessa työskentelevä kehittäjätyöntekijä pystyy tukemaan tammikuussa toteutettavan työhyvinvointikyselyn toteuttamisessa.

Vuonna 2023 Tornion kaupunki osallistuu Lapin yliopiston tutkimuskehityshankkeeseen liittyen henkilöstökehittämisen vaikuttavuuden tutkimukseen, mikäli hankkeelle myönnetään rahoitus Työsuojelurahastolta. Hankkeen avulla saadaan tukea vuonna 2022 aloitettuun työyhteisökohtaiseen työelämän laadun (QWL) mittaamiseen ja kehittämiseen sekä esihenkilöosaamisen vahvistamiseen.

Lapin liiton koordinoima kaksivuotinen Tekijöiden Lappi –hanke jatkuu 31.5.2023 saakka. Hankkeen tavoitteena on parantaa Lapin kuntien houkuttelevuutta työnantajina työhyvinvointia kehittämällä sekä edistää luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden välistä yhteistyötä. Hankkeessa tullaan toteuttamaan seurantakysely työhyvinvointiin liittyen keväällä 2023, kohderyhmänä hallintotyötä tekevä henkilöstö ja luottamushenkilöt.

Varhaiskasvatuksen palvelualueella on käynnistynyt keväällä 2022 tiimityön kehittämishanke, joka jatkuu vuoteen 2024. Hankkeen tarkoituksena on luoda tiimityötä edistäviä rakenteita, edistää työilmapiiriä, kehittää työntekijöiden tiimityötaitoja ja tukea opettajien johtajuutta. Hankkeeseen osallistuu laajasti koko varhaiskasvatuksen henkilöstö sekä esihenkilöt.

Kaupungilla on päätetty ottaa käyttöön työsuhdepyöräetu 1.1.2023 alkaen. Työsuhdepyöräetu on työnantajan tarjoama etu työntekijöille. Työsuhdepyörän hankinnasta vastaa työnantaja, joka hankkii pyörät leasingpalveluna. Yleisin käytäntö on, että pyöräedun verotusarvo vähennetään työntekijän bruttopalkasta. Tämän edun käyttöönotolla työnantaja tukee työntekijöiden liikkumista ja sitä kautta hyvinvointia.

Talousarvion rakenne ja sitovuus sekä talousarviossa pysyminen

Talousarviosta ja -suunnitelmasta säädetään kuntalain 110 §:ssä. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle talousarvio seuraavaksi kalenterivuodeksi. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden valvonnan välineitä. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Käyttötalousosa

Käyttötalousosassa esitetään kuvaukset toimialoista ja toimielimistä tehtävineen ja vastuutahoineen. Toimialan strategiakartan lisäksi esitetään keskeisimmät toimintaympäristön muutokset ja painopistealueet.

Käyttötalouden sitovuus valtuustoon nähden

Bruttomenot/-tulot ovat valtuustoon nähden sitovia seuraavissa toimielimissä:

- Tarkastuslautakunta
- Kaupunginhallitus
- Sivistyslautakunta
- Teknisten palvelujen lautakunta

Nettositovuus valtuustoon nähden seuraavissa toimielimissä:

- Elämänlaatulautakunta
- Aineen taidemuseon johtokunta

Nettositovuus nolla yhteislautakunnissa, joissa Tornio toimii isäntäkuntana:

- Meri-Lapin ympäristölautakunta
- Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto
- Perämeren jätelautakunta

Investointiosan sitovuus

Tornion kaupungin investointiosan tulo- ja menoarviot ovat kokonaisuudessaan toimielimittäin valtuustoon nähden sitovia.

Toimialakohtaisen investointiosan määrärahoja voidaan siirtää hankkeelta ja ryhmältä toiselle lautakunnan päätöksellä, enintään hankintaohjeen mukaisesti pienhankintoihin asti:

- Tavarat ja palvelut 60 000 euroa
- Rakennusurakat 150 000 euroa

Siirron edellytyksenä on, että hankkeen tai ryhmän investoinnit toteutuvat ja määrärahaa jää joltakin hankkeelta tai ryhmältä käyttämättä.

Lautakunnan määrärahojen siirtoihin liittyvät päätökset tulee tuoda valtuustolle, kaupunginhallitukselle ja talouspalveluille (kirjanpito) tiedoksi.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, kuinka kunnan tilikaudelle jaksotettu tulorahoitus riittää palvelutoiminnan jaksotettuihin menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden poistoihin.

Rahoitusosa

Rahoitusosassa osoitetaan, kuinka paljon tulorahoituksen lisäksi tarvitaan pääomarahoitusta investointeihin ja lainan lyhennyksiin ja miten rahoitustarve katetaan tai kuinka suuri rahoitusjäämä on ja miten se käytetään.

Liitteet

Liitetietoina ovat mm. tuloslaskelman ja rahoituslaskelman perustelut.

Talousarviossa pysyminen

Toimielin päättää ja toteuttaa talousarviossa pysymisen edellyttämät toimenpiteet.

Kaupunginhallitus edellyttää, että toimialat seuraavat aktiivisesti määrärahojen käyttötilannetta kuukausittain, ryhtyvät toimenpiteisiin talousarviossa pysymiseksi ja raportoivat tehdyistä toimenpiteistä kaupunginhallitukselle.

Kaupunginhallitus pyytää selvityksen talousarviossa pysymisestä sekä seurantaraportit normaaliraportointia useammin, mikäli korjaavia toimenpiteitä ei riittävässä laajuudessa ole tehty.

Kaupunginhallitus korostaa toimialojen kustannustietoisuuden lisäämisen tärkeyttä talousarvion toteutukseksi ja palvelutuotannon sekä tehokkaampien toimintatapojen kehittämiseksi.

Henkilöstökustannuksien säästöissä pyritään hyödyntämään eläköitymistä. Eläköityvien henkilöiden toimien ja virkojen täyttöesitykset harkitaan ja perustellaan tapauskohtaisesti.

Talousarvion muuttaminen

Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää kaupunginvaltuusto. Talousarvion muutosten esittämisoiikeus ja -velvollisuus koskee samalla tavoin talousarviossa hyväksytyjä meno- ja tuloarvioita sekä vuoden 2022 tavoitteita.

Talousarviomuutokset on tehtävä talousarviovuoden aikana välittömästi, kun muutostarve on tiedossa. Talousarviomuutoksista huolehtii toimiala.

Käyttötalousosa toimielimittäin

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta Perustiedot
Toimielin ja puheenjohtaja: Tarkastuslautakunta, puheenjohtaja Jari Tervahauta
Toimielimen tehtävä: Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalaissa (410/2015) ja kaupunginvaltuuston hyväksymässä hallintosäännössä.   Tarkastuslautakunta järjestää hallinnon ja talouden tarkastuksen, valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä hankkii tarvittaessa selvitykset ja lausunnot tilivelvollisilta ja kaupunginhallitukselta. Tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu perehtyä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sisältöön, arvioida niitä ja raportoida valtuustolle ja kuntalaisille havainnoistaan sekä toiminnan vaikuttavuudesta.   Lautakunta huolehtii myös kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta ja valvoo lakisääteisen sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista sekä saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Lisäksi lautakunnan tulee valmistella kaupunginhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi. Arviointitehtävänsä varten lautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa kaupunginvaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen.
Toimielimen palvelualueet ja vastuhenkilöt: Tarkastustoimi, puheenjohtaja
Toimintaympäristön muutos 2023–2025:   Lähes täysin uusiutunut tarkastuslautakunta tutustuu ja koulutautuu tehtäviinsä. Tavoitteena on tuoda paremmin esille jatkuvan arvioinnin tärkeyttä koko kaupunkikonsernin toiminnan kehittämisessä. Tarkastuslautakunnan roolia ja tehtäviä kehitetään valtuuston toimielimille asettamien tavoitteiden toteutuksen seurannassa ja arvioinnin väliraportoinnilla.
Toiminnan painopistealueet 2023:   Vuoden 2023 ensimmäisellä puoliskolla tarkastuslautakunta paneutuu tilivuoden 2022 arviointiin. Painopisteenä silloin ovat kaupunginhallitus (kaupungin johtaminen ja hallinto) ja keskushallintopalvelut sekä konserniyhteisöt ja omistajaohjaus. Vuoden 2023 toisella puoliskolla tarkastuslautakunnan painopisteenä ovat kaupungin johtamisen ja hallinnon lisäksi tekniset palvelut.

Tarkastuslautakunta Tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Tunnusluku				
Toimialan htv:t, kehitys	0,25	0,25	0,25	0,5
Toimialan ulkoiset nettokustannukset €/ asukas.	4	4	4	4,4
Toimialan toimielinten kokousten ja pykäläien lkm.	13/110	15 / 118	14/112	14/110

Keskushallintopalvelut

Keskushallintopalvelut Perustiedot	
Toimialan perustiedot	
Toimiala ja vastuhenkilö	Keskushallintopalvelut Kaupunginjohtaja Jukka Kujala Kehitysjohdaja Sampo Kangastalo
Toimialan toiminta-ajatus	Huolehtia ja vastata kaupunginhallituksen ja keskusvaalilautakunnan päätösvaltaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta
Toimialan toimintaperiaatteet	Rohkea, turvallinen, kestävä
Toimialan visio	Kunnallishallinnon asiantuntija ja rajat ylittävän yhteistyön taitaja
Toimialan toimielimet, tehtävät ja palvelualueet	Toimielin Kaupunginhallitus Tehtävä: • Kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta vastaaminen • Kaupunginvaltuuston päätösten valmistelu, täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta • Kaupungin etujen valvonta • Kaupungin edustaminen puhevallan käyttäminen • Kaupungin toiminnan yhteen sovittaminen • Kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä huolehtiminen • Muut Tornion kaupungin hallintosäännössä mainitut tehtävät Palvelualueet: Keskushallintopalvelut Toimielin Kaupunginhallituksen konsernijaosto Tehtävä: Vastaa kaupunkikonsernin ohjauksen ja konsernivalvonnan kehittämisestä ja omistajaohjauksesta Toimielin Kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto Tehtävä: Kaupungille työnantajana kuuluvien henkilöstöasioiden käsitteleminen

Keskushallintopalvelut				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Toimialan htv:t kehitys	48	52	52	44
Toimialan ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-298	-286	-307	-311
Toimialan toimielinten kokousten ja pykälien lkm	Kaupunginvaltuusto 11 / 146 Kaupunginhallitus 21 / 423 Konsernijaosto 10 / 40 Henkilöstöjaosto 10 / 50	Kaupunginvaltuusto 13 / 194 Kaupunginhallitus 25 / 487 Konsernijaosto 6 / 43 Henkilöstöjaosto 7 / 71	Kaupunginvaltuusto 11 / 150 Kaupunginhallitus 24 / 430 Konsernijaosto 10 / 50 Henkilöstöjaosto 10 / 60	Kaupunginvaltuusto 11/160 Kaupunginhallitus 23 / 510 Konsernijaosto 10 / 47 Henkilöstöjaosto 10 / 65
Elinkeinopalvelut % koko kaupungin ulkoisista nettokustannuksista	0,47	0,47	0,47	1,25
Tietohallintopalvelut % koko kaupungin ulkoisista nettokustannuksista	1,53	1,56	1,79	4,21
Työllisyyden hoito	Työllisyyden hoito	Työllisyyden hoito	Työllisyyden hoito	Työllisyydenhoito
- Työllistettyjen määrä/vuosi (koko kaupunki)	110 henkilöä	60 henkilöä	130 henkilöä	110 henkilöä
- Työmarkkinatukimaksu euroa	1 147 000 euroa	1 534 000 euroa	1 160 000 euroa	1 180 000 euroa
- Tutustu työelämään ja tienaa -kampanjan tukiyrityksille euroa	120 000 euroa	108 000 euroa	120 000 euroa	110 000 euroa
- Kesätyöseteli, työllistetyt nuoret	300 nuorta	278 nuorta	300 nuorta	300 nuorta
- Kesätyöntekijät lkm	120 nuorta	83 nuorta	200 nuorta	100 nuorta
HYTE-kerroin / kunta-johto -prosessi-indikaattorit (1-5 kpl): 1) Kuntalaisten elintapojen raportointi - Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintapoja ja niissä tapahtuneita muutoksia.				1) Sairastavuusindeksi 2) TEA-viisari 3) Hyvinvointialueen yhteistyömekanismit, kokoukset lkm 4) HYTE-kerroin indikaattoritieto ja muutokset on raportoitu touko-kesäkuussa vuosittain 5) HYTE-kerroin lisäosan seuranta 6) Sote-järjestämislain vähimmäistietosisällön seuranta ja raportointi

2) Väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kuvaavat mittarit - Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa määritellään vuosittain mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista.				1) Toimialakohtaiset mittarit 2) HYTETU-johtoryhmä valvoo työryhmien mittareiden käyttöä toimialojen työskentelyssä ja arvioinnissa 3) HYTETU-johtoryhmä valvoo ja raportoi poikkihallinnollisen HYTU-yhteistyön toteutumista hyvinvointikertomuksessa
3) Hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen - Tarkastuslautakunnan tekemässä arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.				Tarkastuslautakunta määrittelee arvioitavat kohteet ja raportoi muutoksista vuosittain arviointikertomuksessa.
4) Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijuus Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.	Kyllä (hyvinvointisuunnittelija)	Kyllä (hyvinvointisuunnittelija)	Kyllä (hyvinvointisuunnittelija)	Kyllä (hyvinvointisuunnittelija)
5) Asiakasraadit tai foorumit Kunnan palveluiden suunnittelussa/kehittämistyössä hyödynnetään asiakasraateja/foorumeja.	Kyllä, mm. Tornion kylien neuvosto	Kyllä, mm. Tornion kylien neuvosto	Kyllä, mm. Tornion kylien neuvosto	Kyllä, mm. Tornion kylien neuvosto, toimijatreffeillä järjestöt ja muut toimijat mukana.

Kaupunginhallitus

Perustiedot

Toimielin ja puheenjohtaja:

Kaupunginhallitus, puheenjohtaja Olli Rainio
 Konsernijaosto, puheenjohtaja Ismo Säily
 Henkilöstöjaosto, puheenjohtaja Marja-Liisa Husa

Kaupunginhallituksen tehtävä:

- Kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta vastaaminen
- Kaupunginvaltuuston päätösten valmistelu, täytäntöönpano ja laillisuuden valvonta
- Kaupungin etujen valvonta
- Kaupungin edustaminen puhevallan käyttäminen
- Kaupungin toiminnan yhteen sovittaminen
- Kaupungin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä huolehtiminen
- Muut Tornion kaupungin hallintosäännössä mainitut tehtävät

Kaupunginhallituksen konsernijaosto

Vastaa kaupunkikonsernin ohjauksen ja konsernivalvonnan kehittämisestä ja omistajaohjauksesta

Kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto

Kaupungille työnantajana kuuluvien henkilöstöasioiden käsitteleminen

Toimielimen palvelualueet ja vastuhenkilöt:

Keskushallintopalvelut, kehitysjohtaja Sampo Kangastalo

Toimintaympäristön muutos 2023–2025:

Sote-uudistuksen yhteydessä perustetut hyvinvointialueet (21 kpl) aloittavat toimintansa 1.1.2023. Tornion kaupunki kuuluu Lapin hyvinvointialueeseen. Hyvinvointialueet vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävistä alueellaan.

TE-palvelujen on määrä siirtyä valtiolta kunnille vuoden 2025 alussa. Uudistusta valmistellaan Torniossa työllisyyden kuntakokeilun yhteydessä.

Vuosina 2023–2025 järjestetään Suomessa peräti neljät vaalit: 2.4.2023 eduskuntavaalit, 28.1.2024 presidentinvaali, 9.6.2024 europarlamenttivaalit ja 13.4.2025 alue- ja kuntavaalit. Vuoteen 2025 päättyy Suomessa historiallinen vaali-putki, kun vuodesta 2021 vuoteen 2025 maassamme järjestettiin kuudet vaalit (21 kuntavaalit, 22 aluevaalit). Vuonna 2026 ei ole tällä tietoa vaaleja.

Toiminnan painopistealueet 2023:

1. Tornion kaupunki – Lapin hyvinvointialue yhteistyön rakentaminen ja yhteistyömallit
2. TE2024 -uudistuksen valmistelu
3. Tornion kaupungin työnantajakuvan kehittäminen
4. Tornion kaupunkistrategian toimeenpano
5. Tornion kaupungin organisaation ja johtamisjärjestelmän uudistaminen

Keskushallintopalvelut Hankesalkku					
Hankkeen nimi	Hallinnoija	Vastuu- lautakunta	Palvelu- yksikkö	Toteutusaika	Tornion maksuosuus TA-vuonna
Meän Outokaira LEADER-ohjelma	Outokaira Tuot- tamhan ry.	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	2021–2027	62 682,40 e
Perämeren rannikon kalatalousstrategia LEADER-ohjelma	Oulun seudun Lea- der ry.	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	2021–2027	1 450 e
Lapin teollinen kierto- talous 2.0 (EAKR)	Kemin Digipolis Oy	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	2020–2023	6 126 e
Lapin omistajavaih- doskoordinaatori (EAKR)	Lapin Yrittäjät ry.	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	2020–2023	938 e
Uuden sukupolven or- ganisaatiot (USO) - verkosto, 7 kausi	Kuntaliitto	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	2023–2024	Alustava varaus 13 000 e / vuosi
MetsäRekry Lappi	Suomen Metsäkes- kus	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	2021–2023	1000 e
Perheystävällinen hyb- ridityön Lappi	Lapin yliopisto	Kaupungin- hallitus	Henkilöstö- ja työllisyyspalve- lut	2021–2023	2 000 e (koko hanke)
Tekijöiden Lappi - työ- hyvinvointia kunta- alalle	Lapin liitto	Kaupungin- hallitus	Henkilöstö- ja työllisyyspalve- lut	2021–2023	7 000 e (koko hanke- kausi), arvio 4 700 e
Nuori Yrittäjyys toi- minta	Kemi-Tornionlaak- son koulutuskunta- yhtymä Lappia	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	2023, mahdolini- nen jatko 2024-	Tornion maksu- osuus 100 % = 9 334,57 e Keskushallinto 50 % (4667,285 e) Sivistyspalvelut 50 % (4667,285 e)
Tuottavuutta ja työhy- vinvointia jokivarteen (ESR)	Kolarin kunta	Kaupungin- hallitus	Henkilöstö- ja työllisyyspalve- lut	2020–2022 (jatkoaika 2023)	Tornion omara- hoitusosuus 30 327 e (100 %, 2020–2023 rahoi- tetaan työyhteis- ön kehittämismäärärahasta)
TRIWA LIFE	Suomalais-ruotsa- lainen rajajokiko- missio	Kaupungin- hallitus	Hallinto- ja ke- hittämispalvelut	2023–2029	1 000 e (kertamaksu)

Keskushallintopalvelut Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen raja-kaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Kukkolankosken alueen kestävä kehittäminen	UNESCO:n aineeton kulttuuriperintö -haku / Interreg Aurora -hanke
	2. Sujuvat liikenne yhteydet	Tornion liikenteellinen saavutettavuus paranee	1) Liikenteen edunvalvontahankkeiden edistäminen (palvelut, infrastruktuuri) erityisesti Tornion kaupunkistrategiassa määriteltyjen hankkeiden osalta (mm. Kemi-Tornio lentoasema ja kv-raideliikenne yhteydet) 2) Nopeiden tietoliikenne yhteyksien (valokuitu) edistäminen erityisesti Tornion taajama-alueella
	3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	Tornion kaupunki - Business Tornio Oy, kehittämissopimuksen mukaiset toimenpiteet
	4. Osaajien Tornio	Osaajien ja työvoiman saataavuus sekä kohtaanto paranevat	1) Tiivis oppilaitosyhteistyö erityisesti paikallisten oppilaitosten kanssa (Amk, Lappia, PPO), kumppanuussopimusten toteuttaminen 2) Lapin työllisyyden kuntakokeilun läpivienti Torniossa 1.3.2021-31.12.2024 3) TE2024 / TE2025 -uudistukseen valmistautuminen (seutuyhteistyötarve), Mahdollinen AKKE-hanke 4) Tornion kaupungin työnantajakuvan kehittäminen
	5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana	Tornion kaupunki / keskushallintopalvelut hyödyntää aktiivisesti kansainvälisiä ja kansallisia verkostoja kaupungin kehittämisessä	Osallistuminen mm. seuraaviin verkostoihin ja yhteistyöalustoihin: Arctic Mayors Forum, Tornionlaakson neuvosto, Perämerenkaari, TornioHaparanda, Seutu-kaupunkiverkosto, Uuden sukupolven organisaatiot (USO7), House of Lapland, Suomen tuuli-voimakkaupunkien ja kuntien verkosto
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Tornion kaupungin ja Lapin hyvinvointialueen välinen yhteistyö toimii sujuvasti Tornion kaupungin hyvinvointi- ja turvallisuusohjelma 2021-2025 strategian toimeenpano-ohjelmana ohjaa toimialoja toimenpiteiden kohdentamisessa.	1) Tornion kaupungin ja Lapin hyvinvointialueen välisten yhdyspintojen tunnistaminen ja tarvittavien yhteistyörakenteiden luominen kunnassa ja hyvinvointialueella

			2) Hyvinvointi- ja turvallisuusohjelman toimeenpano
	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Palveluja sähköistetään: lomakkeet ja internet-sivut informaatiokanavana.	1) Interaktiiviset käytännöt kuntalaisten kuulemisessa. Muutosten seuranta kuntalaistutkimuksella ja -kyselyillä. 2) Tornio.fi-verkkosivuston kehittäminen ja käyttäjäkokemuksen parantaminen vanhan teknologisen alustan päivittäminen yhteydessä, valmistelevat työt vuonna 2023. 3) Tuetaan kuntalaisten digitaitojen kehittämistä.
	8. Elämänlaatupalveluiden vahvistaminen	Strategian HYTU-työohjelman sisällöllinen toteuttaminen toteutuu.	HYTU-raportointi
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	Osallisuusmalli ja hyvinvointi- sekä turvallisuusohjelma ohjaavat toimialojen työtä Brändiin perustuva asukasviestintä ja -markkinointi vahvistaa veto- ja pitovoimaa ja rakentaa yhteisöllisyyttä.	1) Osallistuvan budjetoinnin periaatteet vahvistetaan ja vuosittainen prosessi käynnistyy. 2) Toimialojen asiakaskuulemiset ja raadit toiminnan kehittämässä. 3) HYTU-ohjelman ja osallisuusmallin toimenpiteitä toteutetaan toimialoilla, ja HYTEU-johtoryhmä valvoo tuloksia 4) Eduskuntavaalien järjestäminen 2.4.2023
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Kestävä kunta- ja konsernitalous	Talouden tasapainottaminen (mm. palveluverkkoratkaisut) Oman palvelutuotannon kustannuslaskennan kehittäminen
	11. Hyvä hankintapolitiikka vahvistaa paikallista elinvoimaa	Kaupunkikonsernin hankintaohjeen noudattaminen Hankintakalenterin täsmällisyys Hankintojen kestävä kehitys	1) Yhteistyö toimialojen ja ulkoisten sidosryhmien kanssa 2) Hankintaohjeen jalkauttaminen organisaatiossa
	12. Uudistuva kaupunkikonserni ja vaikuttava omistajapolitiikka	Uudistuva kaupunkikonserni ja vaikuttava omistajapolitiikka	1) Uuden hallintosäännön toimeenpano 1.1.2023- ja kaupungin johtamisjärjestelmän tarkastelun jatko 2) Kaupungin sääntökokoelman muiden ohjeistusten läpikäynti ja tarvittavien muutosten tekeminen (mm. konserniohjeen päivittäminen)

			3) Tornion kaupungin omistajapolitiikan päivittäminen ja toteuttaminen uuden kaupunkistrategian mukaisesti
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Tornion kaupungin henkilöstöohjelman toimeenpano: - Rekrytointiprosessin tehostaminen - Vuorovaikutteisen sisäisen viestinnän kehittäminen - Työhyvinvoinnin suunnitelmallisen kehittäminen	1) Rekrytointiprosessin vaiheiden avaaminen ja päivittäminen, hakijaviestinnän ja –markkinoinnin kehittäminen, anonyymin rekrytointin pilotoiminen 2) Palaverikäytäntöjen kehittäminen, päivitetyn kehityskeskustelumallin käyttöönotto, päivitetyn intranetin käyttöönotto (ml. henkilöstöopas, perehdytysopas ja palautekanava) 3) Esihenkilötyön periaatteiden määrittäminen, esihenkilöiden perehdytyskansion ja koulutus suunnitelman laatiminen, henkilöstökokemuksen kehittäminen 4) Työterveyshuollon palvelusopimuksen arvioiminen, työterveyshuollon toimintasuunnitelman päivittäminen, yhteistyön kehittäminen työterveyshuollon kanssa

Sivistyspalvelut

Sivistyspalvelut Perustiedot	
Toimialan perustiedot	
Toimiala ja vastuhenkilö	Sivistystoimenjohtajat Ilkka Halmkrona ja Tarja Konola-Jokinen
Toimialan toiminta-ajatus	Sivistyspalvelut tuottaa ja kehittää monipuolisia palveluja lähtökohtanaan kuntalaisten tarpeet koko eliniän ajaksi.
Toimialan toimintaperiaatteet	Rohkea, turvallinen, kestävä
Toimialan visio	Tornio - historiaansa arvostava, kuntalaisten tarpeet monipuolisesti huomioiva, kansainvälinen ja kehittyvä kulttuurin ja koulutuksen keskus.
Toimialan toimielimet, tehtävät ja palvelualueet	Toimielin Sivistyslautakunta Tehtävä: Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perus ja lukio-opetuksen järjestäminen Palvelualueet: Varhaiskasvatus, peruskoulutus, nuorten ja aikuisten koulutus Toimielin: Elämänlaatulautakunta Tehtävä: Kulttuuri, kirjasto, museo, liikunta- ja nuorisotoiminnan palvelut sekä kansalaisopistossa annettavan opetuksen järjestäminen ja kehittäminen. Palvelualueet: Kulttuuri, nuoriso ja liikunta. Toimielin: Aineen taidemuseo Tehtävä: Aineen taidemuseon toiminnan järjestäminen ja kehittäminen Palvelualueet: Aineen taidemuseo

Sivistyspalvelut Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Toimialan htv:t kehitys	545	646	545,54	590
Toimialan ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-1407	-1 517	-1 540	-1 691
Toimialan toimielinten kokousten ja pykäläien lkm	Sivistyslautakunta 10 / 119 Elämänlaatulautakunta 8 / 94 Tornionlaakson maakuntamuseon johtokunta 2 / 7 Aineen taidemuseon johtokunta 6 / 46	Sivistyslautakunta 12 /138 Elämänlaatulautakunta 11/106 Tornionlaakson maakuntamuseon johtokunta 6/24 Aineen taidemuseon johtokunta 7/57	Sivistyslautakunta 10 /120 Elämänlaatulautakunta 9/60 Tornionlaakson maakuntamuseon johtokunta 4/10 Aineen taidemuseon johtokunta 6/20	Sivistyslautakunta 11 /120 Elämänlaatulautakunta 11/60 Tornionlaakson maakuntamuseon johtokunta 4/10 Aineen taidemuseon johtokunta 6/20

Sivistyspalvelut Hankesalkku					
Hankkeen nimi	Hallinnoija	Vastuulautakunta	Palveluyksikkö	Toteutusaika	Tornion maksuosuus TA-vuonna
OPH:n laatu- ja kehittämishanke	Kansalaisopisto	Elämänlaatulautakunta		2023–2024	1000 (yhteishankkeen koko omarahotus 6000 e jaetaan hankekumppanien kesken)
OPH:n Opetustöiden henkilöstökoulutus	Kansalaisopisto	Elämänlaatulautakunta		2023–2024	-
OPHn opintotietotyypinen avustus: Opintotiet - opiskelua, osaamista ja osallisuutta	Kansalaisopisto	Elämänlaatulautakunta		2023–2024	-
Etsivä nuorisotyö	Nuorisotoimi	Elämänlaatulautakunta		2022–2023	15 000
Kläpit tallessa Lasten ja nuorten paikallinen harrastustoiminta	Nuorisotoimi	Elämänlaatulautakunta		2022–2023	2000
Roihu Kulttuurinen nuorisotyö	Nuorisotoimi	Elämänlaatulautakunta		2022–2023	3000

Lapin alueellinen avoimen nuorisotyön koordinaatio	Nuorisotoimi	Elämänlaatulautakunta		2022–2023	-
Kalottjazz & Blues -festivaali	Kulttuuritoimisto	Elämänlaatulautakunta		2023	-
Varhaiskasvatuksen tasa-arvo 2022–2023	Varhaiskasvatus	Sivistyslautakunta	Varhaiskasvatustpalvelut	2022–2023	36 0000
Perusopetuksen tasa-arvo 2022–2023	Peruskoulutus	Sivistyslautakunta	Peruskoulutus	2022–2023	28 000
Valtion erityisavustus maahanmuuttotaustaisten perusopetuksen oppilaiden opetuskielen taidon ja perustaitojen vahvistamiseksi sekä siirtymien tukemiseksi.	Peruskoulutus	Sivistyslautakunta	Peruskoulutus	2023–2024	8 500
Kohti kestäväää tulevaisuutta (Erasmus+), Putaan koulu	Peruskoulutus	Sivistyslautakunta	Peruskoulutus	2020–2023	
Tornion yhteislyseon lukio elokuva/some Erasmus+ hanke	Lukiokoulutus	Sivistyslautakunta	Lukiokoulutus	2022–2023	

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta Perustiedot

Toimielin ja puheenjohtaja:

Sivistyslautakunta, puheenjohtaja Katariina Petäjämaa

Toimielimen tehtävä: Lasten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perus- ja lukio-opetuksen järjestäminen ja kehittäminen.

Toimielimen palvelualueet ja vastuhenkilöt:

Varhaiskasvatus: varhaiskasvatuspäällikkö Riitta Keloneva

Perusopetus: sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona

Nuorten ja aikuisten koulutus sivistystoimenjohtaja Ilkka Halmkrona

Toimintaympäristön muutos 2023–2025:

Toimintaympäristön suhteen hyvinvointialueen synty ja sivistyspalveluiden nouseminen suurimmaksi toimialueeksi kaupungissa korostaa sivistyspalveluiden suurta merkitystä ns. uuden kunnan keskeisenä palvelun tuottajana. Oppilasmäärän muutoksiin on reagoitava ja käyttötalous on tulevina vuosina saatava tasapainoon. Laajempi suunnitelma koskien kouluverkkoa valmistuu vuoden 2023 keväällä ja siihen mahdollisesti liittyvät toimenpiteet otetaan alustavasti käyttöön vuosina 2024–2025. Taustalla on aleneviin oppilasmääriin varautumisessa ja lähtökohtana on opetuspalveluiden tason- ja laadun takaaminen.

Yhteisöllisen oppilashuollon juurruttaminen kouluihin ja sitä kautta koko oppilashuollon uudelleen tarkastelu erityisen ja tehostetun tuen osalta on toteutettava lähivuosina. Oppilashuollossa on ollut nähtävissä yksilöllisen tarpeen lisääntyminen jo vuosia. Torniossa on käytävä läpi nykyiset alakoulujen joustoluokat, erityisryhmät ja yläkoulujen tarpeet ja pyrkiä rakentamaan oppilaita parhaiten palveleva konsepti. Varhaiskasvatuksen siirtyminen kolmiportaiseen tukeen omalta osaltaan jouduttaa tätä uudistusta. Varhaiskasvatuksessa uuden päiväkodin paikka ja toteuttamistapa päätetään vuoden 2023 aikana laadittavan koulu- ja päiväkotiverkoston suunnitelman yhteydessä.

Lukuvuonna 2023–2024 oppivelvollisuuden laajentumisen piirissä ovat kaikki ikäluokat ja toiminnan aiheuttamat lisäkustannukset näin ollen selviävät. Samoin tarkasteluajanjaksolla 5-vuotisesikoulukokeilun mahdollinen laajentuminen selviää.

Toiminnan painopistealueet 2023:

Esikoulukokeilu ns. viskaritoiminta laajeni niin toiminta- kuin verokkiryhmien osalta. Varhaiskasvatuksessa on siirrytty ns. kolmiportaiseen tukeen 1.8.2022 alkaen ja vuonna 2023 luodaan edellytyksiä ja seuranta tuen antamiseen.

Alenevaan oppilasmäärään reagoiminen on aloitettava jo talousarviossa 2023. Vuoden 2023 talousarviossa otetaan kantaa kielikoulun kehittämistyöryhmän esittämään uuteen konseptiin ja koulun toimintaa jatketaan ryhmän esittämien uudistusten pohjalta tai mikäli katsotaan, että uudistus ei ole järkevää toteuttaa Tornio irtisanoo kielikoulusopimuksen valtuuston vuoden 2023 tammikuun kokouksessa. Mikäli päädytään sopimuksen irtisanomiseen, sen seurauksena ensimmäiselle luokalle ei valita uusia torniolaisia oppilaita lukuvuodelle 2023–2024. Koulussa oleville oppilaille annetaan mahdollisuus suorittaa peruskoulu loppuun Haaparannalla.

Perusopetuksessa panostus erityisopetuksen suhteen kohdistetaan yläkoulujen oppilaille. Raumolla on aloittanut ns. TEPPO-ryhmä, jossa yhdeksäsluokkalaisille oppilaille tarjotaan mahdollisuus opiskella perusopetuksen viimeinen vuosi osittain työelämäpainotteisesti. Oppilaat ovat itse hakeutuneet kyseiseen ryhmään ja heidän edistymistään seurataan koko lukuvuosi 2022–2023. Peräpohjolan opiston kampuksella on aloittanut ns. Rantatalon ryhmä, joka on tarkoitettu oppilaille, jotka ovat koulupudokkuusuhan alla. Tämänkin ryhmän toimintaa ja edistymistä seurataan erityisen tarkasti.

Suomen mallin harrastustoimintaa kouluihin -hanketta on jatkettu. Lukukaudella 2022–2023 jokaisessa Tornion koulussa on oppilaiden itse valitsemaa harrastustoimintaa ainakin yhtenä päivänä viikossa yhdistettynä koulupäivään.

Unicefin lapsiystävällinen kunta -toimintaan hakeminen vuoden 2023 aikana. Kouluviraston alaisuuteen on perustettu työryhmä, joka syksyyn 2023 mennessä perehtyy mallin vaatimuksiin ja toteutustapaan. Lapsiystävällinen kuntamalli on kaikkia toimialoja koskeva asia, jossa lasten ja nuorten rooli kunnassa nostetaan merkittävään rooliin.

Kotouttamiseen liittyvät tehtävät siirtyvät sivistyslautakunnan toiminnan alle.

Sivistyslautakunta				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Varhaiskasvatuspalvelut				
Palvelualueen htv:t kehitys	165	196	180,2	187,58
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-370	-446	-451	-474
Päiväkotien käyttöaste %		61,82	90 %	80 %
0–6 v. ikäluokka Päivähoidossa %	75-80 %	80 %	80 %	85 %
Peruskoulutus				
Palvelualueen htv:t kehitys	275	318	274,74	307,33
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-850	-827	-826	-918
Luokkien keskokoko / oppilasta				
1-6 lk	18	17	18	17
7-9 lk	21	22	23	23
Oppilasmäärä	2 351	2 300	2 283	2 278
	Kielikoulu 117	Kielikoulu 79	Kielikoulu 78	Kielikoulu 73
	Haaparannalla peruskoulua käyvät 10	Haaparannalla peruskoulua käyviä 15	Haaparannalla peruskoulua käyvät 17	Haaparannalla peruskoulua käyvät 8
Euroa / oppilas	-7 152	-7 414	-7 745	-8 600
Nuorten ja aikuisten koulutus				
Palvelualueen htv:t kehitys	24	25	24,92	24,99
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-125	-93	-99	-102
Lukion oppilasmäärä	317	315	324	321
	Kaksoistutkintolaisten määrä 100	Kaksoistutkintolaisten määrä 93	Kaksoistutkintolaisten määrä 95	Kaksoistutkintolaisten määrä 74
Käyttömenot lukiossa euroa / oppilas	-5 503	-6 500	-6 555	-6 789

Sivistyslautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Varhaiskasvatusverkon ja alakouluverkon alueellisen tasa-puolisuuden takaaminen	Verkkouudistus ja rakenteelliset muutokset huomioi Tornion maantieteellisen laajuuden ja takaa varhaiskasvatuksen ja alakoulujen lapsille lähipalvelut
	2. Sujuvat liikenneyhteydet	Yläkoulujen ja II asteen opiskelijoille pyritään järjestämään sujuvat joukkoliikenneyhteydet opiskelupaikkaan.	Seudullisessa ja alueellisessa liikennesuunnittelussa otetaan huomioon opiskelijoiden tarpeet. Näkökulman mukaan tuominen suunnitteluvaiheessa.
	4. Osaajien Tornio	Varhaiskasvatuksen ja opetuspuolen osaajien ja kelpoisten työntekijöiden rekrytointiin panostaminen. Tätä kautta avoimiin virkoihin ja toimiin saadaan kelpoiset hakijat.	Työolosuhteisiin panostaminen ja markkinointi sen suhteen, että Torniossa niin fyysiset puitteet kuin työn mielekkyys esim. ryhmäkoot ovat kunnossa.
	5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana	Peruskoulut ja lukio ovat mukana erilaisissa kansainvälisyyttä lisäävissä hankkeissa esim. Erasmus+. Hankkeita organisoii niin opetusministeriö kuin -hallitus.	Hankkeisiin osallistuminen enenevässä määrin ja sitä kautta niin opettajien kuin oppilaidenkin kansainvälisten kontaktien lisääminen.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Parantaa lasten- ja nuorten asemaa ja hyvinvointia niin vapaa-ajalla kuin opetuksessa. Kehittää oppilashuoltoa ja luoda malli, joka ottaa huomioon tarpeet koko kaupungin alueella Koulunuorisotyö on vakiintunut säännölliseksi toiminnaksi molemmille yläkouluille.	Aloittaa toiminta UNICEFIN lapsiystävällinen kunta tavoitteen saavuttamiseksi. Koordinoijan ja alustavan työryhmän nimeäminen. Luoda yhteisölliseen oppilashuoltoon yhteinen toimintamalli. Työryhmä, jossa edustettuna niin koulunjohtoa kuin erityisopettajia. Panostetaan nuorisotoimen ja yläkoulujen yhteistyöllä nuorten hyvinvointitaitojen edistämiseen.
	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Viisivuotisesikoulukokeilun jatkuminen ja laajentuminen uuteen ikäluokkaan. Varhaiskasvatuksessa uuden päiväkodin suunnittelu ja toteutus. Alenevaan oppilasmäärään varautuminen.	Ryhmien muodostaminen ministeriön ohjeen mukaisesti ja toiminnan seuranta. Suunnittelumäärärahan varaaminen talousarvioon ja sijoituspäätöksen tekeminen. Kielikoulutyöryhmän esitys uudesta konseptista ja sen pohjalta päätöksenteko koulun tulevaisuudesta.

	8. Elämänlaatu palveluiden vahvistaminen	Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamisen suunnittelu varhaiskasvatuksessa ja Tornion kouluissa. Erilaisten oppijoiden ja tukea tarvitsevien yläkoulujen oppilaiden pedagoginen tukeminen. Suomen malli harrastustoiminnan juurruttaminen peruskouluhin. Kotouttamistoiminnan siirtyminen sivistyslautakunnan alaisuuteen.	Opettajien veso-koulutuspäivien ohjelma rakentuu tämän teeman ympärille. Rantatalo- ja Teppo ryhmän pilotointi aloitettu syyslukukaudella 2022. Ryhmien toimivuuden ja saavutusten arviointi. Lukuvuonna 2022-2023 jokaisessa torniolaisessa peruskoulussa toimii harrasteryhmiä Suomen mallin mukaisesti. Toimintaan liittyvien sopimusten päivittäminen ja henkilöstövalinnat.
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	Huoltajien osallisuuden vahvistaminen niin varhaiskasvatuksessa kuin opetuksessakin.	Yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen. Kyselyjä huoltajille varhaiskasvatuksen ja opetuksen osalta toimintayksiköittäin. Tulosten arviointia ja niiden pohjalta tehtäviä toimenpiteitä.
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstön määrän suunnittelu alenevan lapsimäärän mukaiseksi.	Kielikoulutyöryhmän esitys uudesta konseptista ja sen pohjalta päätöksenteko koulun tulevaisuudesta.
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Koulutuksiin ohjaaminen ja niiden järjestäminen tukemaan varhaiskasvatuksen henkilöstön ja opettajien työtä. Varhaiskasvatuksessa henkilöstön tiimityökoulutus jatkuu. Yhteisöllisyyden vahvistaminen yksiköissä.	Paluu ns. normaaliin esim. vesokoulutusten ja koulun henkilökunnalle suunnattujen koulutusten suhteen. Tyky-toimintaan panostaminen. Kehityskeskustelut, työpaikkakokoukset jne. Työhyvinvoinnin vahva esille nostaminen.

Elämänlaatulautakunta

Elämänlaatulautakunta Perustiedot	
Toimielin ja puheenjohtaja: Markku Taramaa	
Toimielimen tehtävä: Kulttuurin, kirjaston, museon, liikunnan ja nuorisotoiminnan palvelut sekä kansalaisopistossa annettava opetus ja kehittäminen.	
Toimielimen palvelualue ja vastuhenkilö: Kulttuuri - liikunta ja nuorisotoimi: sivistystoimenjohtaja Tarja Konola-Jokinen / Ilkka Halmkrona	
Toimintaympäristön muutos 2023–2025: • Koronan vaikutukset • PIOT, MEÄN KESÄ • Nuorten hyvinvointi - matalan kynnyksen kohtaamisia (nuorisotoimi)	
Toiminnan painopistealueet 2023: • Ihmiset osallistumaan >> lisätään hyvinvointia • HYTE -kertoimiin panostaminen (nuoret!) • Kulttuurikartano, Rantakadun kulttuuri satama - ympäristön kehittäminen • Oulu 2026 kulttuuripääkaupunkivuoden valmistelu • Pohjan Stadionin kehittäminen ympärivuotiseen käyttöön	

Elämänlaatulautakunta Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimi Palvelualueen htv:t kehitys	90	110	60,49 (+tuntityöntekijät)	63,67 (+tuntityöntekijät)
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-129	-141	-146	-180
Kävijämäärät:				
- Kirjasto (lainausten määrä)	240 000	215 301	220 000	220 000
- Nuorisotyö	31 801	39 404	40 000	40 000
- Kulttuuritoimisto	25 000	50 508	15 000	15 000
- Tornionlaakson museo	10 000	7 000	8 000	8 000
- Uimahalli	40 000	40 697	80 000	80 000
- Putaan liikuntahalli	125 000		130 000	130 000
Kulttuuri- ja nuorisotoimen jakamat avustukset (euroa):				
- Kulttuuritoimi	14 170	14 850	15 760	16 300
- Nuorisotoimi	13 900	14 000	14 200	14 200
- Liikuntatoimi	103 760	105 280	120 000	120 000
Tornion kansalaisopisto				
- opetustunnit	7 628	7 019	8 000	8 500
- kurssit	275	218	280	300
- osallistujat	2 833	2 215	3 000	3 500

Elämänlaatulautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Tornio on viihtyisä ja eloisa tapahtumakaupunki. Kirjasto: Kirjasto tuottaa laadukkaita kirjastopalveluita kaikenikäisille. Kirjasto on viihtyisä kaikkien torniolaisten "olohuone", jonne on helppo ja mukava tulla käymään. Tornionlaakson museo toimii monimuotoisen aineellisen, aineettoman ja digitaalisen kulttuuriperinnön ja kulttuuriympäristöjen vaalimisen, kehittämisen, tallentamisen ja esittelyn asiantuntijana. Museo tuottaa näyttelyitä, tapahtumia ja toimintaa yhdenvertaisesti kaikkien kuntalaisten saataville vaikuttaen samalla positiivisen paikallisidentiteetin kehittämiseen. Liikuntapalvelut: Liikuntapalvelut tarjoaa liikunnanohjausta vauvasta vaariin, luo puitteet omaehtoisen liikunnan harrastamiseen sisäliikuntatiloissa.	Jatketaan aktiivista ja alati kehittyvää tapahtumatuoantaa (mm.PIOT). Kirjasto: Kirjastopalveluja kehitetään asiakaslähtöisesti. Remontin myötä tilojen käyttö monipuolistuu. Tornionlaakson museo toimii yleisöään varten. Museossa on kolme vaihtuvaa näyttelyä ja yleisötapahtumia. Museo on alueellinen vastuumuseo, joka toteuttaa asiantuntijana alueellisen museotoiminnan edistämistehtävää ja alueellista kulttuuriympäristötehtävää Tornion ohella Kemin, Keminmaan, Kolarin, Muonion, Pellon, Simon, Tervolan ja Ylitornion alueilla. Museolle palkattava määräaikainen kulttuuriperintökoordinaattori vahvistaa museon roolia kulttuuriperinnön kestävän kehittämisen asiantuntijana osallistuen Tornionjoen koskikalastuksen Unescon aineettoman kulttuuriperinnön hakuvalmisteluun sekä Struven ketjun maailmanperintökohteen esille tuomiseen alueella. Liikuntapalvelut: Ohjataan ja opastetaan kaupunkilaisia löytämään ja käyttämään palvelumuotoja, myös omatoimisesti.
	3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	Tornionlaakson museo tuo toiminnassaan esille rajanylittä kulttuuriperintöä sekä Tornion pitkä ja merkittävää historiaa.	Tornionlaakson museo tekee aktiivisesti kansainvälistä yhteistyötä alueen kulttuuriperintöön liittyen hankkeissa, näyttelytoiminnassa ja tutkimuksessa. Museo palvelee kansainvälisiä vieraita myös kaupungin virallisena infopisteenä.
	4. Osaajien Tornio	Tornionlaakson museo toimii Tornionlaakson alueen moninaisen kulttuuripääoman tallentajana. Alueellisena vastuumuseona museolla on suurta yhteiskunnallista vaikuttavuutta.	Yhteiskunnallinen vaikuttavuus kasvaa museon asiantuntijaroolin vahvistamisen myötä. Museon osaamista ja kokoelmia käytetään aktiivisesti.
	5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana	Kansalaisopisto:	Kansalaisopisto: Suunnittelija-opettajan johdolla laaditaan kan-

		* Lisätä koulutuksen laatua parantamalla henkilökunnan valmiuksia toteuttaa korkealatuista opetusta. * Vastata yhteiskunnan tarpeisiin parantamalla aikuiskoulutuksen oppijoiden avaintaitoja. * Parantaa kansalaisopiston valmiuksia toteuttaa korkealaatuisia liikkuvuushankkeita. * Edistää heikommassa asemassa olevien oppijoiden osallisuutta ohjelmassa. Kirjasto: Kirjasto tekee tiivistä yhteistyötä Lapin kirjastojen kesken. Osallistumme aktiivisesti myös Pohjoisen eKirjaston kehittämiseen. Osallistutaan valtakunnallisiin koulutuksiin. Tornionlaakson museo: Tornionlaakson museo on maailman ainoa kahdessa maassa sijaitsevan kaupungin yhteinen museo, jonka toiminta on luonnostaan vähintään kaksikielistä. Tornionlaakson museo toimii aktiivisena kumppanina kulttuuriperintöön moninaisesti liittyvissä kansallisissa ja kansainvälisissä hankkeissa ja tutkimuksessa. Liikuntapalvelut: Yhteistyö Haaparannan vapaa-aikapalveluiden ja koulutoimen kanssa. Tietojen ja taitojen jatkuva päivitys.	salaisopistolle pitkäaikainen kansainvälisen liikkuvuuden strateginen suunnitelma ja haetaan Erasmus+ aikuiskoulutukselle akkreditointia. Kirjasto: Osallistutaan koulutuksiin. Kehitetään tiiviimpää yhteistyötä Lapin kirjastojen kesken ja solmitaan uusia yhteistyökumppanuuksia. Tornionlaakson museo: Haaparannan kunta vastaa Tornionlaakson museon kuluista museolehtorin osalta 100% ja kulttuuriperintökoordinaattorin osalta 50%. Alueellisen työn vaikuttavuutta kasvatetaan yhteistyöhankkeiden kautta. Liikuntapalvelut: Uimaopetuksen mahdollistaminen Haaparannan oppilaille. Soveltavan liikunnan ja 3:n sektorin kanssa tehtävä yhteistyö, Senioripiste, Tornio Tupa, Kunnon Mummola -tapahtumat ikäihmisille voiman ja tasapainon parantamiseksi. Ikäinstituutin Vertaisveturikoulutusta. Koulutuksiin ja tapahtumiin osallistuminen.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Annetaan kuntalaisille tasapuoliset opiskelu- ja harrastusmahdollisuudet kansalaisopiston kursseille. Annetaan heikoimmassa asemassa oleville mahdollisuus päästä kulttuurin ja liikunnan pariin. Koulunuorisotyö on vakiintunut säännölliseksi toiminnaksi molemmille yläkouluille. Kirjastosta tehdään houkutteleva ja viihtyisä remontin avulla. Järjestetään kirjailijavierailuja ja tapahtumia yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Liikuntapalvelut:	Pidetään tulotavoitteet sellaisina, että sillä mahdollistetaan kuntalaisille edulliset kurssihinnat. Jatketaan Kaikukortti-toimintaa aktiivisesti ja mahdollistetaan vähävaraisten osallistumismahdollisuudet. Perustetaan koulunuorisohjajan toimi. Panostetaan nuorisotoimen ja yläkoulujen yhteistyöllä nuorten hyvinvointitaitojen edistämiseen. Kirjasto: Viihtyisyyttä ja kotoisuutta luodaan sisustuksen avulla. Kirjasto on kaikille avoin ja maksuton paikka, johon on helppo tulla. Liikuntapalvelut:

		Liikuntaryhmiä jokaiselle ikäluokalle. Kävijämäärien lisäntyminen. Vesiliikuntataitojen kehittäminen.	Monipuolinen tiedottaminen ja mainonta, palvelutarjonnan verkkokauppaan tuotteistaminen. Ajanjaksoon ja kohderyhmään sovellettua toimintaa, uimahallilla teemapäiviä, aikuisten alkeis- ja tekniikkakurssit, vauva- ja perheinti.
7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Säännöllistä nuorten iltojen toimintaa järjestetään suurimmissa kyläkeskuksissa. Nuorisotiedotuspiste Aaltosen, etsivän nuorisotyön ja nuorisotoimiston palvelut sijaitsevat Rajalla kauppakeskuksessa ja toiminta on täysipainoisesti käynnissä. Kirjasto: Tarjotaan kuntalaisille mahdollisuutta käyttää tulostimia, kopiokonetta ja tietokoneita arjen helpottamiseksi. Aineistoja (esim. kirjoja, elokuvia, nuotteja) varataan ja tilataan asiakkaiden lainattavaksi muista Lapin kirjastoista. Itsepalvelulehtisali otetaan käyttöön. Tornionlaakson museo: Museo on kaikkia kuntalaisia varten. Liikuntapalvelut: Toiminnan jatkuvuuden ja ympäristönsuojelun turvaaminen.	Mahdollistetaan haja-asutusalueille suunnatut nuorten illat vähintään kerran kuukaudessa nuorisotilojen aukioloaikoja tiivistämällä. Muutto uuteen tilaan toteutetaan suunnitellussa aikataulussa vuodenvaihteessa 2022-2023 ja toiminnot käynnistetään. Kirjasto: Tiedotamme meidän palveluista laajemmin osallistumalla kunnan yhteisiin tapahtumiin ja hakeutumalla uusien asiakasryhmien pariin. Tornionlaakson museo: Toiminnassa huomioidaan kaikkia ikäluokkia ja tehdään yhteistyötä monipuolisesti eri yhteistyötahojen kanssa. Liikuntapalvelut: Pohjan stadionin hyödyntäminen kesäisin. Liikuntatoimen välineistön ja kaluston ajantasalla pitäminen.	
8. Elämänlaatu- ja palveluiden vahvistaminen	Lasten ja nuorten harrastustoiminta on laajaa ja laadukasta matalan kynnyksen toimintaa. Harrastamisen Suomen mallin mukainen Metka-toiminta toteutuu kaikissa Tornion peruskouluissa ja nuorisotoimen harrastuskerhot ja kulttuurinen nuorisotyö tarjoavat monipuolista toimintaa lasten ja nuorten vapaa-ajalla. Tornionlaakson museo tarjoaa elämyksiä ja tietoa. Museovierailuilla ja museon alueellaan toteuttamalla kulttuuriympäristöön ja -perintöön liittyvillä tapahtumilla ja hankkeilla vaikutetaan paikallisdenteetin positiiviseen kasvuun alueen historian ymmärtämisen kautta.	Kuntatoimijoiden ja kolmannen sektorin yhteistyöllä toteutetaan mahdollisimman kattavasti lasten toiveiden mukaisia Metka-kerhoja koulupäivän yhteyteen. Haetaan avustuksia lasten ja nuorten vapaa-ajalla järjestettävää harrastetoimintaa ja toiminnan kehittämistä varten. Tornionlaakson museo järjestää monipuolisesti näyttelyitä ja tapahtumia museossa ja sen vastualueella. Liikuntapalvelut: Koulujen iltapäiväkerhojen ohjaaminen, työikäisten yksilövalmennus	

		Liikuntapalvelut: Liikuntaseuroihin kuulumattomien lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksista huolehtiminen osallistumalla Metka-hankkeeseen sekä hankkeen jälkeiseen tilanteeseen. Liikunnan tukemistoimet yksilötasolla.	
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	Meän Kesä -kesätapahtumien yhteismarkkinointimalli kehittyi ja konsepti tulee tutuksi yhä laajemmin.	Jatketaan Meän kesän kehittämistä tapahtumatuottajien kanssa.
Toimiva kaupunkikonserni	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Motivoitunut, innostunut ja kehittämishaluinen henkilöstö. Toimiva vuorovaikutteinen viestintä ja kannustava johtaminen.	Henkilöstöllä mahdollisuus kouluttautumiseen ja osaamisen kehittämiseen. Oppimista ja innovatiivisuutta edistävän kulttuurin vahvistaminen ja johtaminen, säännölliset henkilöstöpalaverit, työhyvinvointikeskustelut ja johtoryhmän kokoukset

Aineen taidemuseon johtokunta

Aineen taidemuseon johtokunta Perustiedot	
Toimielin ja puheenjohtaja:	Aineen taidemuseon johtokunta, puheenjohtaja Kristiina Aine
Toimielimen tehtävä:	Huolehtii ja vastaa taidemuseotoiminnasta
Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt:	Aineen taidemuseo. Vastuuhenkilö museonjohtaja Virpi Kannainen
Toimintaympäristön muutos 2023–2025:	Sote-uudistuksen myötä taidemuseon rooli kunnan sivistys- ja hyvinvointitehtävissä kasvaa. Maailmantilanteen epävarmuuden vuoksi muutostarpeet voivat tulla nopeasti.
Toiminnan painopistealueet 2023:	• Kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävien, kokonaisvaltaisten museopalveluiden tuottaminen. • Kokoemien hyödyntäminen saavutettavasti ja monipuolisesti kaikessa toiminnassa. • Vaikuttava ja tavoitteellinen yleisötyö. • Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö. • Kulttuurikartano kärkihankkeena.

Aineen taidemuseon johtokunta Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Palvelualueen htv:t kehitys	7	6	5,74	7,10
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-10	-9,30	-16,95	-17
Aineen taidemuseon kävijämäärä	10 818	17 637	5 000	15 000
Euroa / käynti	9,30		9,30	9,30
Näyttelyiden määrä	5	7	4	5

Aineen taidemuseon johtokunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Aineen taidemuseo tuo taiteen näkyväksi osaksi kaupunkikuvaa vahvistaen alueen identiteettiä ja tuottaen yhteisöllisyyttä edistäviä palveluita.	Taidemuseo tuottaa tietoa, asiantuntemusta, uutta ymmärrystä ja elämyksiä museopalveluiden kautta.
	3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	Taidemuseon perustehtävä, kokeemat sekä kaupungin julkinen taide ovat tärkeä voimavara ja vetovoimatekijä toiminta-alueen erityispiirteiden ja elinvoimaisuuden vahvistajana. Taidemuseon tilat ja palvelut ovat monipuolinen alusta monenlaiselle toiminnalle ja tapahtumille.	Huomioidaan toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset ja tuotetaan korkealaatuista, ajankohtaista ja ajatuksia herättävää sisältöä. Kehitetään monipuolisia, joustavia museopalveluita asiakaslähtöisesti.
	4. Osaajien Tornio	Taidemuseo on vuorovaikutteinen oppimisympäristö, jonka toiminta edistää ymmärrystä kulttuurista, ympäristöstä, historiasta ja yhteiskunnan moninaisuudesta.	Taidemuseoiden kokoelmia esitetään, tutkitaan ja tulkitaan uusista näkökulmista.
	5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana	Museo toimii kunta- ja valtionrajat ylittävissä yhteistyöverkostoissa ja kehittää alueen tapahtumakulttuuria rajat ylittävään suuntaan.	Solmitaan uusia ja kehitetään olemassa olevia yhteistyökumppanuuksia. Tuotetaan itse ja osallistutaan kansallisiin ja kansainvälisiin hankkeisiin.
	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Museo tuottaa taidekokoelmiensa kautta toimintaa, jolla on myönteinen vaikutus hyvinvointiin elämän eri vaiheissa.	Museo on torniolaisille oma ja merkityksellinen. Kehitetään museotilaa ja sen ympäristöä museopalveluiden osana ja vahvistetaan niiden turvallisuutta, toimivuutta ja viihtyisyyttä.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Museotoiminta säilyttää ja tuottaa kulttuurista ja sivistyksellistä pääomaa. Mennyttä ja tätä hetkeä säilyttävällä museolla on tärkeä rooli myös tulevaisuustyössä.	Taidemuseo on kaikille avoin paikka, jossa ovat läsnä erilaiset ajattelutavat, tarinat ja moninaisuus.
	8. Elämänlaatupalveluiden vahvistaminen	Laadukkaita taidemuseopalveluita tuotetaan kaikille kuntalaisille eri elämänvaiheissa osana elämänlaatupalveluita.	Jaetaan osaamista, hyviä käytäntöjä ja ideoidaan uusia. Toiminnassa keskeistä vuorovaikutteisuus, keskusteluyhteys ja tiedon ja ajatusten jakaminen.
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	Monien mahdollisuuksien taidemuseo on avoin, vuorovaikutteinen ja osallistava kumppani kaikille.	Museo tarjoaa taiteen ja kulttuurin osallistumisen mahdollisuuksia tuottamalla yhteisöllistä ja osallistavaa palvelua saavutettavasti.

Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Pysytään talousarviossa.	Seurataan taloussuunnitelmaa. Haetaan aktiivisesti muita rahoituksia.
	11. Hyvä hankintapolitiikka vahvistaa paikallista elinvoimaa	Taiteilijat vahvistavat työllään alueen kulttuurista, sosiaalista ja taloudellista arvoa.	Tuodaan esille taiteilijoita, tuotetaan työtilaisuuksia ja huomioidaan alueen taiteilijat kokoelmatyössä.
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Yhteisiin arvoihin sitoutunut, hyvinvoiva, osaava ja motivoitunut henkilöstö on museon tärkein voimavara.	Kehitetään työyhteisön toimintaa. Tarjotaan mahdollisuuksia kouluttautumiseen. Huolehditaan työhyvinvoinnista.

Tekniset palvelut

Tekniset palvelut Perustiedot	
Toimialan perustiedot	
Toimiala ja vastuhenkilö	Tekniset palvelut, vastuhenkilö tekninen johtaja Markus Kannala.
Toimialan toiminta-ajatus	Ylläpitää ja edistää elinympäristön turvallisuutta, terveellisyttä ja virikkeellisyttä.
Toimialan toimintaperiaatteet	Rohkea, turvallinen, kestävä
Toimialan visio	Yhteistyökykyinen elinympäristön kehittäjä.
Toimialan toimielimet, tehtävät ja palvelualueet	Toimielin: Teknisten palvelujen lautakunta Tehtävä: Infra- ja kiinteistöomaisuuden kehittäminen ja ylläpito, sekä maankäytön suunnittelu- ja mittaustoimi. Palvelualueet: Kunnallistekniikka, Kaavoitus ja mittaus, Tilapalvelut Toimielin: Meri-Lapin ympäristölautakunta, Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto, Perämeren jätelautakunta Tehtävä: Toimialueensa kuntien ympäristösuojelun, eläinlääkintähuollon, terveysvalvonnan, rakennusvalvonnan sekä jätehuollon viranomaistehtävät. Palvelualueet: Ympäristöpalvelut

Tekniset palvelut Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Toimialan htv:t kehitys	180	182	150,64 (+tuntipalkkalaiset)	153,17 (+tuntipalkkalaiset)
Toimialan ulkoiset nettokustannukset €/ asukas	-595	-525	-638	-445
Toimialan toimielinten kokousten ja pykälien lkm	Teknisten palvelujen lautakunta 15 / 240 Meri-Lapin ympäristölautakunta 10 / 112 Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 11 / 91 Perämeren jätelautakunta 5 / 61	Teknisten palvelujen lautakunta 19 / 246 Meri-Lapin ympäristölautakunta 10 / 114 Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 7 / 67 Perämeren jätelautakunta 4 / 73	Teknisten palvelujen lautakunta 16 / 234 Meri-Lapin ympäristölautakunta 10 / 104 Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 8 / 70 Perämeren jätelautakunta 5 / 157	Teknisten palvelujen lautakunta 16 / 234 Meri-Lapin ympäristölautakunta 10 / 104 Meri-Lapin ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto 8 / 70 Perämeren jätelautakunta 5 / 157

Teknisten palvelujen lautakunta

Teknisten palvelujen lautakunta

Perustiedot

Toimielin ja puheenjohtaja: Teknisten palvelujen lautakunta, puheenjohtaja Arto Liikamaa

Toimielimen tehtävä: Infra- ja kiinteistöomaisuuden kehittäminen ja ylläpito sekä maankäytön suunnittelu ja mittaus-toimi

Toimielimen palvelualueet ja vastuhenkilöt:

- Kunnallistekniikka, tekninen johtaja Markus Kannala
- Kaavoitus ja mittaus, kaupunginarkkitehti Harri Ryytänen
- Tilapalvelut, kiinteistöpäällikkö Ulla-Maija Koskenranta

Toimintaympäristön muutos 2023–2025:

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023. Kaupungin teknisen toimialan osalta palvelujen järjestämisessä ei tule muutosta, mutta teknisten palvelujen toimialalla on keskeinen rooli tukipalvelujen järjestäjänä ja siten välilliset vaikutukset toimialaan ovat merkittävät.

Hyvinvointialue vuokraa toimitilan määräaikaaisesti (3 + 1 vuotta). Tilapalvelut järjestää kiinteistöhuollon. Hyvinvointialue määrittelee siirtymäaikana tarkennuksia palveluverkkoonsa, jolloin vuokrasuhteissa voi tulla muutoksia. Siirtymäaikana selvitetään, miten menetellään toimitilahallinnon kanssa hyvinvointialueella käytettävien tilojen suhteen vuoden 2025 jälkeen.

Yleiskaavan päivitystyötä suoritetaan myöhemmin laadittavan työohjelman mukaisesti.

Toiminnan painopistealueet 2023:

Hyvinvointialueen ja tilapalvelujen kesken selvitetään tukipalvelujen yhteistyötä ja rajapintoja. Esim. vanhusten- ja vammaisten asuntojen muutostöiden suorittaminen tulee selvittää.

Yleiskaava on yksi kaupungin keskeisimpiä strategisia asiakirjoja. Voimassa oleva yleiskaava vaatii päivitystä. Työ on käynnistetty vuonna 2022 ja jatkuu vuoden 2023 aikana erikseen laadittavan työohjelman aikataulun mukaisesti.

Elinkeinoelämän tulevaisuuden kehittämis- ja investointitarpeita varten Kromilaaksoon saatetaan valmiiksi elinkeinoalueen eteläpuolelle asemakaava. Kromilaakson ns. 2. vaiheen asemakaavoituksessa on tarkoitus mahdollistaa monipuoliset toiminnot alueella ja samassa yhteydessä selvittää myös koko aluetta koskevia liikennekysymyksiä.

Vuonna 2023 jatketaan uuden asuinalueen rakentamista Pihlajasaareen. Alueelle toteutetaan 2020-luvun aikana noin 300 torniolaisen viihtyisä asuinalue keskeisellä kaupunkialueella palvelujen lähellä.

Teknisten palvelujen lautakunta				
Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kunnallistekniikka				
Palvelualueen htv:t kehitys	33	19	11 (+tuntipalkkalaiset)	10 (+tuntipalkkalaiset)
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-125	-133	-133	-132
Toteutetut liikenneturvallisuuskohteet	2		2	2
Liikenneväylien perusparannukset	7 000 €/km		10 000 €/km	9800 €/km
Katuvalojen vaihto energiatehokkaimiksi	500 kpl		400 kpl	300 kpl
Kaavoitus ja mittaus				
Palvelualueen htv:t kehitys	18	18	15,33	16
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	24	30	26	27
Rakentamisen volyymi m ³ (rakennusluvut)	170 000		180 000	160 000
Tonttutuotanto / vuosi	20		19	9
Asemakaavoitettujen omakotitalojen lkm.	30 kpl		79 kpl	-
Luovutetut yritystontit kpl	8		8	6
Numeerista pohjakarttaa ha	380 ha		0 ha	-
Numeerista ortoilmakuvaa ha	50 000 ha		7000 ha	-
Tilapalvelut				
Palvelualueen htv:t kehitys	104	115	96,31	101
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-362	-389	-380	-303
Kunnossapidettävien rakennusten bruttoala m ²	120 570	119 690	119 690	119 690
Kiinteistönhoidon 24/7 valvonnassa oleva lämmitetty tilavuus m ³	458 700	456 300	456 300	456 300
Siivouspalvelujen omana työnä siivottavat tilat m ²	66 830	66 260	66 100	63 330
Ruokapalvelujen valmistamien aterioiden määrä kpl/v * lukuun lisätty koulujen ja varhaiskasvatuksen työntekijät	695 100	728 200	728 200	813 700 *

Teknisten palvelujen lautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Yleiskaavan päivityksen aloittaminen. Kaupungin ilmastotavoitteiden määrittäminen. Pientalotonttien tuotanto keskeisellä kaupunkialueella ympäristöä kunnioittaen. Asemakaava-alueen täydennysrakentaminen. Energiatehokkuuden edistäminen.	Yleiskaavakonsultin valinta ja työn käynnistäminen. Ilmasto-ohjelman laatiminen. Pihlajasaaren asuinalueen rakentaminen luonnon monimuotoisuutta säilyttäen; viitasammakon kutualueet, rantavyöhykkeet, huilavesien viivyttäminen ja tuoreet kangasmetsät. Panostetaan kevyen liikenteen sisäisiin yhteyksiin. Toteutetaan alue esteettömänä. Näätsaaren koulun alueen asemakaavoitus. Asemakaava-alueella yksityisten omistuksessa olevien rakentamattomien tonttien rakentamisen edistäminen. Energiatehokkuutta parantavat investoinnit.
	2. Sujuvat liikenneyhteydet	Laurila-Tornio radan sähköistäminen.	Edistetään hankkeen toteutusta mm. osallistumalla johtoryhmätyöskentelyyn.
	3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	Monipuolinen elinkeinotonttien tarjonta. Matkailun kehittämistarpeiden huomioiminen maankäytön suunnittelussa.	Kromilaaksoon 2. vaiheen asemakaava. Tulevaisuuden teollisuusalueiksi soveltuvien alueiden kartoitus. Kukkolankosken asemakaava. Hellälän asemakaavamuutos.
	4. Osaajien Tornio	Ammattitaidon ylläpito.	Osallistutaan ammatitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin säännöllisesti.
	5. Kansainväliset ja kansalliset verkostot voimavarana	Näränperän tulvansuojelupenkeeren korottaminen. Kukkolankosken sillan hankkeistaminen.	Käynnistetään yhdessä Haaparannan kanssa penkereen korottamisen käytännön työt. Selvitetään sillan vaatimat luvat ja käynnistetään jatkotoimenpiteen mahdollisten lupien ja rahoituksen hankkimiseksi.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Pohjan Stadionin ympärivuotisen käytön kehittäminen.	Laaditaan toteutussuunnitelmat kehittämissuunnitelman pohjalta ja haetaan rahoitusta toimenpiteille.

	7. Toimivat ja kehittyvät julkiset palvelut	Hyvinvointialueen ja tukipalvelujen saumaton yhteistoiminta. Sähköisten palvelujen kehittäminen.	Hyvinvointialueen ja tukipalvelujen yhteistoiminnan käynnistäminen ja rajapintojen selvitystyö. Trimble Locus Cloudin versiopäivitys.
	8. Elämänlaatupalveluiden vahvistaminen	Kirjaston ja taidemuseon toiminnan edistäminen.	Rajakartanon muutostöiden jatkaminen; valaistus ja pintojen uusiminen.
	9. Osallistuva ja yhteisöllinen kaupunki	Kuntalaisten osallistaminen budjetoinnissa.	Osallistuva budjetoinnin kohteiden toteutus.
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Hyväksytyn talousarvion noudattaminen.	Talouden seuranta: - osavuosikatsaukset - kk-raportit - esimiesten jatkuva seuranta
	11. Hyvä hankintapolitiikka vahvistaa paikallista elinvoimaa	Investointiohjelman mukaisten hankintojen toteutus.	Urakkahankinnat omistajapolitiikan ja hankintasäännön mukaisesti.
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Työhyvinvoinnin edistäminen.	Viikkopalaverit Kehityskeskustelut Avoin vuorovaikutus

Perämeren jätelautakunta

Perämeren jätelautakunta Perustiedot
Toimielin ja puheenjohtaja: Perämeren jätelautakunta, puheenjohtaja Arto Liikamaa   Toimielimen tehtävä: Jätehuollon toimeenpanon viranomaistehtävät   Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt: Kustannuspaikka 6910, tekninen johtaja Markus Kannala.   Toimintaympäristön muutos 2023–2025:   Uudet jätehuoltomääräykset tulevat voimaan 1.1.2023 ja jätelain muutokset tulevat voimaan vuosien 2023-2024 aikana. Näiden myötä esimerkiksi jätteiden lajitteluvollisuudet ja jätteiden erilliskeräysvelvollisuudet lisääntyvät sekä pakkaus- ja biojätteiden kuljetus siirtyy kunnan kilpailuttamaksi. Kiinteistöillä tapahtuvasta kompostoinnista ilmoittaminen tulee pakolliseksi 1.1.2023.   Toiminnan painopistealueet 2023:   Jätehuoltomääräysten voimaantuloon, jätteiden lajitteluun ja erilliskeräykseen sekä kompostointiin liittyvä tiedottaminen ja neuvonta.

Perämeren jätelautakunta Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Palvelualueen htv:t kehitys	1,5	1,5	1,5	1,5
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	0	0	0	0

Perämeren jätelautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki	4. Osaajien Tornio	Ammattitaidon ylläpito	Osallistutaan ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin säännöllisesti.
Hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen	6. Torniolaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät toimenpiteet ja rakenteet	Jätehuoltomääräysten ja jätelain toimeenpanon edistäminen	Tiedotus ja neuvonta jätehuoltomääräysten ja jätelain muutoksiin liittyen
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Talousarvion toteutuminen	Taloustilanteen jatkuva seuranta

Meri-Lapin ympäristölautakunta

Meri-Lapin ympäristölautakunta Perustiedot	
Toimielin ja puheenjohtaja:	Meri-Lapin ympäristölautakunta ja Meri-Lapin Ympäristöterveys- ja joukkoliikennejaosto, puheenjohtaja Markku Sadinmaa
Toimielimen tehtävä:	Tornion ja Keminmaan ympäristösuojelun sekä rakennusvalvonnan tehtävät. Tornion, Kemin, Keminmaan Tervolan ja Simon eläinlääkintähuollon, terveysvalvonnan ja joukkoliikenneviranomaisen tehtävät.
Toimielimen palvelualueet ja vastuuhenkilöt:	Ympäristöpalvelut, ympäristöpäällikkö Pipsa Maikkula
Toimintaympäristön muutos 2023–2025:	Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023. Muutos ei tois- taiseksi koske ympäristöpalvelujen toimintaa, muutoin kuin tietyissä toiminnoissa yhteistyökumppanin muuttuessa kunnan sosiaali- ja terveysviranomaisesta hyvinvointialueen viranomaiseksi. Laaditussa parlamentaarisessa selvityk- sessä on ehdotettu, että kuntien nykyisin hoitamat ympäristöterveydenhuollon tehtävät siirrettäisiin hyvinvointialueille 1.1.2026. Suunnitelmavuosina tähän linjaukseen odotetaan saatavan tarkennusta, koska asian pitäisi olla selvä en- nen toisia aluevaaleja, jotka järjestetään huhtikuussa 2025.
Toiminnan painopistealueet 2023:	Rakennusvalvonnan sähköisen asioinnin käyttöönotto sekä vanhan rakennuslupa-arkiston digitoinnin aloittaminen. Ympäristönsuojelun sähköisen asioinnin käyttöönotto
	Toimialueelle soveltuvasta eläinlääkinnän päivystysmallista päättäminen.

Meri-Lapin ympäristölautakunta Tunnusluvut				
Tunnusluku	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Ympäristöpalvelut Palvelualueen htv:t kehitys	25	30	24,83	26,23
Palvelualueen ulkoiset nettokustannukset € / asukas	-28	-25	-32,65	-35
Ympäristöterveysvalvonnan suoritteet	Tornio 420 kpl Kemi 400 kpl Keminmaa 150 kpl Tervola 80 kpl Simo 85 kpl		Tornio 420 kpl Kemi 400 kpl Keminmaa 140 kpl Tervola 70 kpl Simo 85 kpl	Tornio 420 kpl Kemi 400 kpl Keminmaa 140 kpl Tervola 70 kpl Simo 85 kpl
Valvottavat luvat - Maa-ainesluvut - Ympäristöluvut	77 kpl 82 kpl		80 kpl 107 kpl (sis. ilmoituk- set)	65 kpl 110 kpl
Eläinlääkäreiden tilakäyntien määrä kpl	1 680 kpl		1 600 kpl	1 600 kpl
Pieneläinkäyntien määrä lkm.	4 580 kpl		4 600 kpl	4 650 kpl

Meri-Lapin ympäristölautakunta Talousarviotavoitteet			
Näkökulma	Valtuustokauden strateginen tavoite	TA Tavoite	TA Toimenpide
Elinvoimainen ja vastuullinen rajakaupunki	1. Kestävä ja viihtyisä kaupunki	Ilmastotavoitteiden määrittäminen. Kaupunkisuunnittelu ja rakentaminen ympäristö ja terveellinen elinympäristö huomioiden	Ilmasto-ohjelman laatiminen. Luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön elinvoimaisuuden huomioiminen suunnittelussa
	2. Sujuvat liikenneyhteydet	Kevyen liikenteen edistäminen	Otetaan kevyen liikenteen ratkaisut huomioon alueiden suunnittelussa
	3. Kansainvälisesti houkutteleva yritys- ja investointiympäristö	Monipuolinen ja kestävä elinkeinotonttien tarjonta.	Alueiden suunnittelussa huomioidaan niin taloudellinen, sosiaalinen kuin ekologinen kestävyys
	4. Osaajien Tornio	Ammattitaidon ylläpito.	Osallistutaan ammattitaitoa ylläpitäviin ja kehittäviin koulutuksiin säännöllisesti.
Toimiva kaupunkikonserni	10. Kestävä kunta- ja konsernitalous	Talousarvion toteutuminen	Taloustilanteen jatkuva seuranta
	13. Henkilöstöstä huolehtiva työnantaja	Työhyvinvoinnin edistäminen.	Säännölliset yhteiset palaverit Kehityskeskustelut Avoin vuorovaikutus

Investointiosa toimialoittain

KESKUSHALLINTOPALVELUT INVESTOINTIOSA				
	TA 2022 e	TA 2023 e	TS 2024 e	TS 2025 e
Kiinteä omaisuus / Kaup.hallitus				
Tulot	50 000	50 000	50 000	50 000
Menot	250 000	250 000	250 000	250 000
Netto	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Aineeton kom / Kaupunginhallitus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	2 000	2 000	2 000	2 000
Netto	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Irtain omaisuus				
IT-LAITTEET JA -OHJELMAT				
Tulot	0	0	0	0
Menot	251 490	160 000	160 000	160 000
Netto	-251 490	-160 000	-160 000	-160 000
Muu investointitoin / Kaup.hall				
Tulot	85 000	85 000	85 000	85 000
Menot	170 000	170 000	170 000	170 000
Netto	-85 000	-85 000	-85 000	-85 000
Toimiala yhteensä				
Tulot	135 000	135 000	135 000	135 000
Menot	673 490	582 000	582 000	582 000
Netto	-538 490	-447 000	-447 000	-447 000

Perustelut:

Kiinteä omaisuus:

Maanhankinta ja rakennettujen kiinteistöjen osto ja myynti

Aineeton käyttöomaisuus:

Tornion Golf Oy osakkeet, KV 6.5.2010 § 40, 1 982 eur

Irtain omaisuus:

Irtain omaisuus pienenee edellisvuosiin verrattuna, sillä 3Step IT:n kautta vuokrataan uudet Tornion kaupungin henkilöstön työasemaympäristön laitteet. Investointiosaan jää verkkolaitteet, konesaliilaitteet ja valokuituverkon investoinnit.

Muu investointitoiminta:

Kaupunginhallituksen päättämä kehittämistoiminta, mm. EU-projektit yms. Kaupunginhallitus päättää hankekohtaisesti toimenpiteet erikseen.

ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA INVESTOINTIOSA				
	TA 2022 e	TA 2023 e	TS 2024 e	TS 2025 e
Irtain omaisuus				
Tulot	0	0	0	0
Menot	505 000	350 000	40 000	0
Netto	-505 000	-350 000	-40 000	0
Toimielin yhteensä				
Tulot	0	0	0	0
Menot	505 000	350 000	40 000	0
Netto	-505 000	-350 000	-40 000	0

Perustelut:**Kirjasto:**

Aikuisten osaston hyllyt ja muu sisustus (2023)
 Lehtisalin lehtikaapit ja muu sisustus (2023)
 Lasten ja nuorten osasto + musiikin hyllyt ja sisustus (2023)
 Artek-tuolien kunnostus (2023)
 Mittatilauskalusteet (2023)
 Piensisustus ja mittatilauskalusteet (2024)

Nuorisotoimi:

Uuden Aaltosen tilan keittiö ja tilan kalustaminen 40 tEur (2023)

AINEEN TAIDEMUSEON JOHTOKUNTA INVESTOINTIOSA				
	TA 2022 e	TA 2023 e	TS 2024 e	TS 2025 e
Tulot	0			
Menot	30 000	40 000	40 000	50 000
Netto	-30 000	-40 000	-40 000	-50 000

Perustelut:

2023 taideteoshankinnat 30 000 eur, toimistokalusteet ja esitystekniikka 10 000 eur
 2024 taideteoshankinnat 30 000 eur, henkilönostin 10 000 eur
 2025 taideteoshankinnat 50 000 eur (kärkihanke kulttuurikartano, Oulu kulttuuripääkaupunki 2026)

TEKNISET PALVELUT INVESTOINTIOSA	TA 2022 e	TA 2023 e	TS 2024 e	TS 2025 e
Kiinteä omaisuus				
Tulot	10 000	10 000	10 000	10 000
Menot	15 000	15 000	15 000	15 000
Netto	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Irtain omaisuus				
Tulot	0	0		
Menot	140 000	50 000	50 000	100 000
Netto	-140 000	-50 000	-50 000	-100 000
Talonrakennus				
Tulot	0	10 000		
Menot	270 000	210 000	600 000	600 000
Netto	-270 000	-200 000	-600 000	-600 000
Päiväkotiverkoston muutokset				
Tulot	0			
Menot	1 000 000			
Netto	-1 000 000	0	0	0
Kaupungintalo				
Tulot	0			
Menot	30 000			
Netto	-30 000	0	0	0
Hannulan koulu				
Tulot	0		45 000	
Menot	0		150 000	
Netto	0	0	-105 000	0
Kivirannan koulu				
Tulot	0	10 000	45 000	
Menot	540 000	555 000	150 000	
Netto	-540 000	-545 000	-105 000	0
Kokkokankaan koulu				
Tulot	0			
Menot	0			500 000
Netto	0	0	0	-500 000
Kyläjoen koulu				
Tulot	0	135 000		
Menot	0	460 000		
Netto	0	-325 000	0	0
Palosema				
Tulot	0			
Menot	0		200 000	
Netto	0	0	-200 000	0

TEKNISET PALVELUT INVESTOINTIOSA	TA 2022 e	TA 2023 e	TS 2024 e	TS 2025 e
Porthanin koulu				
Tulot	0			
Menot	0	0	250 000	
Netto	0	0	-250 000	0
Putaan koulu				
Tulot	0			
Menot	0		300 000	300 000
Netto	0	0	-300 000	-300 000
Putaan vuoropäiväkoti				
Tulot	0	0		
Menot	100 000	100 000		
Netto	-100 000	-100 000	0	0
Pääterveysasema				
Tulot	0			
Menot	0		150 000	
Netto	0	0	-150 000	0
Rajakartano				
Tulot	0	0		
Menot	1 330 000	400 000		
Netto	-1 330 000	-400 000	0	0
Raumon koulu				
Tulot	0	10 000		
Menot	150 000	96 000	490 000	400 000
Netto	-150 000	-86 000	-490 000	-400 000
Seminaarin koulu				
Tulot	0			
Menot	0			600 000
Netto	0	0	0	-600 000
Suensaaren palvelukeskus				
Tulot	0			
Menot	500 000			
Netto	-500 000	0	0	0
Tornion yhteislyseon lukio				
Tulot	0			
Menot	0	150 000		
Netto	0	-150 000	0	0

TEKNISET PALVELUT INVESTOINTIOSA	TA 2022 e	TA 2023 e	TS 2024 e	TS 2025 e
Torpin monitoimitalo				
Tulot	0	0		
Menot	150 000	520 000	200 000	
Netto	-150 000	-520 000	-200 000	0
Uimahalli				
Tulot	0			
Menot	150 000			
Netto	-150 000	0	0	0
Julkinen käyttöomaisuus				
Tulot	0	147 000		
Menot	3 017 000	2 868 000	2 900 000	2 800 000
Netto	-3 017 000	-2 721 000	-2 900 000	-2 800 000
Liikuntapaikat				
Tulot	0	51 000	516 000	225 000
Menot	0	225 000	1 720 000	750 000
Netto	0	-174 000	-1 204 000	-525 000
Liikenneturvallisuus				
Tulot	0	0		
Menot	60 000	240 000	100 000	100 000
Netto	-60 000	-240 000	-100 000	-100 000
Yhteistyöhankkeet				
Tulot	90 000	665 000	100 000	100 000
Menot	260 000	1 500 000	420 000	500 000
Netto	-170 000	-835 000	-320 000	-400 000
Julkinen käyttöomaisuus / PGR				
Tulot	110 000			
Menot	220 000			
Netto	-110 000	0	0	0
Toimiala yhteensä				
Tulot	210 000	1 038 000	716 000	335 000
Menot	7 932 000	7 389 000	7 695 000	6 665 000
Netto	-7 722 000	-6 351 000	-6 979 000	-6 330 000

Perustelut:

Kiinteä omaisuus

Vähäiset maan ostot ja myynnit asemakaavan toteuttamiseksi.

Irtain omaisuus

Yleisten alueiden varusteet (roska-astiat, penkit, ym.)

Ruokapalvelujen keittolaitteet

Talonrakennus

Pyöräkatokset ja telineet (TK ja Suensaaren palvelukeskus, avustus)

Suensaaren palvelukeskuksen varavoimakone

Linja-autoaseman pihan muutostyöt muuttuneiden liikennejärjestelyjen mukaisiksi

Käyttäjien toiminnalliset tilamuutokset

Hannulan koulu

v. 2024 Koulun pihan lähiliikuntapaikka (avustus 30 %)

Kivirannan koulu

v. 2023 Vanhemman osan viemäriremontti, koulun aita ja pyöräkatokset (avustus)

v. 2024 Pienten puolen pihan lähiliikuntapaikka (avustus 30 %)

Kokkokankaan koulu

v. 2025 Ilmanvaihdon saneeraus

Kyläjoen koulu

v. 2023 Öljylämmityksen korvaaminen maalämmöllä (avustus) ja turvavalaistus

Paloasema

v. 2024 Autohallin nosto-ovien uusiminen

Porthanin koulu

v. 2024 Korjauskelvottomien ikkunoiden ja ulko-ovien uusiminen

Putaan koulu

v. 2024 Luokahuoneiden lattiapinnoitteiden vaihto (2. krs)

v. 2025 Luokahuoneiden lattiapinnoitteiden vaihto (1. krs)

Putaan vuoropäiväkoti

v. 2023 Keittiön ilmanvaihdon saneeraus

Pääterveysasema

v. 2024 Hissin uusiminen ja sähköautojen latauspisteiden vaatimat kaapeloinnit

Rajakartano

v. 2023 Näyttelyvalaistus, julkisivun korjaus, ulkoalueiden kuivatus, laatoitus, arkistohyllyt, taidemuseon sisäpintojen maalaus, mattojen poisto, uusi palvelutiski ja kirjaston omatoimilukusali

Raumon koulu

v. 2023 Pyörätelineet (avustus), C-osan peltikaton maalaus ja puukoulun vesikaton uusiminen

v. 2024 Hissin uusinta, vanhan osan ilmanvaihdon ja valaistuksen uusiminen

v. 2025 Vanhan osan vesikaton uusiminen, viemärisaneerauksen 2. osa ja lattiapinnoitteiden uusiminen

Seminaarin koulu

v. 2025 Pohjoispään ilmanvaihdon uusiminen

Tornion yhteislyseon lukio

v. 2023 Palo-ovien uusiminen

Torpin monitoimitalo

v. 2023 Eläinlääkinnän tilat ja hallien A2, B2 ja C2 vesikaton uusiminen sekä lisäeristys

v. 2024 Viemärisaneeraus

Julkinen käyttöomaisuus / Katujen ja teiden perusparannus

Kauppakadun pyöräkadun rakentaminen (avustus)
 Mäkikalliontie
 Viidankatu välillä Kemintie-Putaankatu
 Opistontie
 Meurmannintie ja poikkikatut, 1 vaihe (jatkuu 2024)
 Jarrukatu ja Vaihdekatu
 Lanatie, Kaskitie, Kumpumäenpolku ja Onninpolku
 Rantatien kevyen liikenteen väylä
 Katuvalaistuksen muutostyö (energiatehokkuus)
 Kaava-alueen avo-ojien perkaukset
 Kunnallistekniikan viimeistelyt

Julkinen käyttöomaisuus / Katujen ja teiden uudisrakentaminen

Pihlajasaaren asuinalueen 1. vaiheen rakentaminen

Julkinen käyttöomaisuus / Päällystäminen

Lautakunta nimeää kohteet keväällä

Julkinen käyttöomaisuus / Ympäristötöyt

Leikkipuistojen kunnostus, lautakunta päättää kohteet
 Rantapromenadin kunnostus ja eroosiosuojaus (Uitonranta-Pikisaari)
 Leton veneilykeskuksen vanhan puolen laitureiden ja kylkipaikkojen sähköpisteet
 Leton veneilykeskuksen toisen veneiden talvisäilytyskentän sähköistys
 Tullinpuiston rannan venelaiturin jatkaminen
 Arboretum -alueen kunnostus, 2. vaihe
 Victoriatorin kunnostus

Liikuntapaikat

v. 2023 Putaan kaukalo (avustus 30 %)
 v. 2023 Raumon tekonurmen kumirouheen vaihto hiekkaan jäädytyksen mahdollistamiseksi
 v. 2023 Karungin uuden urheilutalon suunnittelu
 v. 2023 Stadionin perusparannuksen suunnittelu
 v. 2024 Karungin kuntoradan kunnostus ja valaistuksen uusiminen
 v. 2024 Stadionin kehittämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet
 v. 2024 Karungin urheilutalon purku ja uuden rakentaminen, hankkeen aloitus (k-a 1,5 milj. €, haetaan valtion rahoitusta)
 v. 2025 Karungin urheilutalon purku ja uuden rakentaminen, hankkeen loppuun saattaminen

Liikenneturvallisuushankkeet

Kromilaakson liittymäjärjestelyt ja Viiripolun suojatiesaareke Näätsaarentielle

Yhteistyöhankkeet

Näränperän padon korotus, tulot 75 % (valtion avustus ja Haaparanta)
 Pirkkiön venereitin kunnostamisen 1. vaihe aloitus, Tulot 75 % (valtio ja jakokunta)
 v. 2023 Faarisentien alikulkulun töiden käynnistäminen ratatöiden yhteydessä (rahoitus 500 000 €)
 v. 2024 osuus

TORNION KAUPUNKI INVESTOINNIT YHTEENSÄ				
	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tulot	462 500	1 173 000	851 000	470 000
Menot	9 697 990	8 361 000	8 357 000	7 297 000
Netto	-9 235 490	-7 188 000	-7 506 000	-6 827 000

Tuloslaskelmaosa

ULKOINEN TULOSLASKELMA	TP 2021 €	TA 2022 €	KH 2023 €	Muutos TA 22 - KH 23 %	TS 2024 €	TS 2025 €
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	8 504 718	7 247 953	5 749 189	-21 %	4 473 960	4 482 220
MAKSUTUOTOT	5 241 443	5 419 386	1 640 650	-70 %	1 649 540	1 652 360
TUET JA AVUSTUKSET	9 248 326	1 955 305	1 739 012	-11 %	1 739 010	1 739 010
MUUT TOIMINTATUOTOT	4 104 379	4 033 310	5 372 602	33 %	5 373 240	5 373 440
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	27 098 866	18 655 954	14 501 453	-22 %	13 235 750	13 247 030
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-59 553 116	-57 303 883	-41 988 950	-27 %	-42 340 820	-42 340 820
PALKAT JA PALKKIOT (ERITTELY)	-47 249 465	-46 200 633	-33 810 560	-27 %	-34 091 350	-34 091 350
HENKILÖSIVUKULUT	-12 303 651	-11 103 250	-8 178 390	-26 %	-8 249 470	-8 249 470
PALVELUJEN OSTOT (ERITTELY)	-76 654 768	-75 715 574	-13 922 722	-82 %	-14 340 730	-17 465 980
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-9 327 642	-8 386 278	-6 695 207	-20 %	-6 896 140	-7 033 120
AVUSTUKSET	-7 137 066	-6 984 646	-3 377 340	-52 %	-3 478 670	-3 548 250
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 266 221	-2 054 472	-856 343	-58 %	-882 080	-899 670
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-154 938 813	-150 444 853	-66 840 562	-56 %	-67 938 440	-71 287 840
TOIMINTAKATE	-127 839 946	-131 788 899	-52 339 109	-60 %	-54 702 690	-58 040 810
SISÄINEN TULOSLASKELMA						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	16 145 006	16 123 765	12 173 340	-25 %	12 173 340	12 173 340
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-16 145 006	-16 123 765	-12 173 340	-25 %	-12 173 340	-12 173 340
TOIMINTAKATE	0	0	0	0 %	0	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	43 243 872	34 779 719	26 674 793	-23 %	25 409 090	25 420 370
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-171 083 819	-166 568 618	-79 013 902	-53 %	-80 111 780	-83 461 180
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-127 839 946	-131 788 899	-52 339 109	-60 %	-54 702 690	-58 040 810
VEROTULOT	90 968 720	90 521 000	48 840 000	-46 %	46 840 000	48 040 000
KUNNAN TULOVERO	79 245 950	80 500 000	39 000 000	-52 %	37 000 000	38 000 000
KIINTEISTÖVERO	6 741 101	6 689 000	6 840 000	2 %	6 840 000	6 840 000
OSUUS YHTEISÖVERON TUOTOSTA	4 981 669	3 332 000	3 000 000	-10 %	3 000 000	3 200 000
VALTIONOSUUDET	43 936 625	46 532 600	14 566 000	-69 %	13 166 000	15 566 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT						
KORKOTUOTOT	357 760	387 760	387 760	0 %	387 760	387 760
MUUT RAHOITUSTUOTOT	137 233	554 000	554 000	0 %	554 000	554 000
KORKOKULUT	-282 210	-462 000	-1 000 000	116 %	-1 000 000	-1 000 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-791	-1 000	-1 000	0 %	-1 000	-1 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	211 992	478 760	-59 240	-112 %	-59 240	-59 240
VUOSIKATE	7 277 391	5 743 461	11 007 651	92 %	5 244 070	5 505 950
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 531 299	-5 900 000	-6 084 700	3 %	-5 475 850	-4 945 850
TILIKAUDEN TULOS	1 746 092	-156 539	4 922 951	-3245 %	-231 780	560 100
VARAUSTEN LIS. - / VÄHENN. +						
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	1 746 092	-156 539	4 922 951	-3245 %	-231 780	560 100

TULOSLASKELMAN ERITTELYT

Henkilöstökulut

Ulkoinen tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	KH 2023	TS 2024	TS 2025
Henkilöstökulut	-58 680 390	-56 175 143	-40 980 120	-41 320 780	-41 320 780
Työllisyyden henkilöstökulut	-872 725	-1 128 740	-1 008 830	-1 020 040	-1 020 040
Henkilöstökulut yhteensä	-59 553 115	-57 303 883	-41 988 950	-42 340 820	-42 340 820

Palvelusetelit

Ulkoinen tuloslaskelma	TP 2021	TA 2022	KH 2023	TS 2024	TS 2025
Päivähoidon palvelusetelit	-1 307 440	-1 240 000	-1 400 000	-1 442 000	-1 470 840
Palvelusetelit yhteensä	-1 307 440	-1 240 000	-1 400 000	-1 442 000	-1 470 840

VUODEN 2023 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAVUOSIEN 2024–2025 TULOSLASKELMAN PERUSTELUT

Tuloslaskelman erien sitovuus

Tuloslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden:

- verotulot
- valtionosuudet
- rahoitustulojen ja -menojen erotus
- satunnaiset tulot
- satunnaiset menot

Toimintatulot ja toimintamenot

Myynti- ja maksutuotot kirjataan suoriteperusteen mukaisesti kunnan tuloksi tilikaudelle, jonka aikana suorite on luovutettu. Tuloista vähennetään ennen tuloslaskelmaan merkitsemistä mm. myynnin perusteella määräytyvät välilliset verot (esim. arvonlisävero).

Tornion kaupungin ulkoiset **toimintatulot** ovat vuoden 2023 talousarviossa yhteensä 14,5 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2024 13,2 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2025 13,2 milj. euroa.

Tornion kaupungin ulkoiset **toimintamenot** ovat vuoden 2023 talousarviossa yhteensä 66,8 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2024 67,9 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2025 71,3 milj. euroa.

Toimintakate

Tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Tornion kaupungin **toimintakate** on vuoden 2023 talousarviossa -52,3 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2024 -54,7 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2025 -58,0 milj. euroa.

Verotulot

Verotulokohtaan kirjataan kaupungin tulovero, kaupungin osuus yhteisöveron tuotosta ja kiinteistövero. Verotulot kirjataan tilinpäätöksessä veronkantajan tilitysten suoritusajankohdan ao. tilikauden verotuloksi.

Tornion kaupungin verotulot ovat vuoden 2023 talousarviossa yhteensä 48,8 milj. eur, suunnitelmavuonna 2024 46,8 milj. eur ja suunnitelmavuonna 2025 48,0 milj. eur.

Valtionosuudet

Tuloslaskelman valtionosuuserään sisältyvät käyttötalouden valtionosuudet ja -avustukset, jotka perustuvat yleiseen valtion ja kuntien väliseen kustannustenjakoon ja joilla ei ole käyttökorvauksen tai maksun luonnetta.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuuden perusteena ovat esi- ja perusopetus ja yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä asukaskohtaisen taiteen perusopetuksen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen laskennalliset perusteet.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen rahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjälle myönnettävä yksikköhintarahoitus lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen ja ammattikorkeakouluille.

Suomen valtionosuusjärjestelmässä tulopohjan tasaus toteutetaan verotuloihin perustuvalla valtionosuuden tasauksella, joka sisältyy kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen. Nimensä mukaisesti tasaus perustuu kunnan laskennalliseen verotuloon, ja se joko lisää tai vähentää kunnalle myönnettäviä valtionosuutta. Vuoden 2023 talousarviossa verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasauksena saatava määrä on 6 300 300 euroa.

Rahoitustulot

Rahoituksen tuloista ilmoitetaan erikseen korkotulot ja muut rahoitustulot. Korkotuloissa ilmoitetaan antolainoista sekä muista sijoituksista ja talletuksista saadut korkotulot suoriteperiaatteen mukaisesti jaksotettuna. Muissa rahoitustuotoissa suurimpana eränä ovat kuntayhtymien peruspääoman korot. Korkotulot ovat 387 760 euroa, josta 305 760 euroa konserniyhtiöiltä pääomailainoista.

Rahoitusmenot

Rahoitusmenoissa ilmoitetaan erikseen korkomenot ja muut rahoitusmenot. Korkomenoihin kuuluvat pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista maksetut korot suoriteperiaatteen mukaisesti jaksotettuna. Muissa rahoitusmenoissa suurimpana eränä ovat verotilityskorot. Korkomenot ovat 1 000 000 euroa ja muut rahoitusmenot 1 000 euroa.

Vuosikate

Vuosikate on kunnan kokonaisrahoitusta kuvaava välitulos. Vuosikate ilmoittaa, riittääkö kunnan tulo-rahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot. Ennen vuosikatetta esitetään vain säännömukaisen toiminnan tulot ja menot. Satunnaisen tulojen ja menojen esittäminen vuosikatteen jälkeen takaa vuosikatteen vertailukelpoisuuden eri vuosien ja eri kuntayksiköiden välillä.

Tornion kaupungin vuosikate talousarviossa 2023 on 11,0 milj. euroa, suunnitelmavuonna 2024 5,2 milj. euroa ja suunnitelmavuonna 2025 5,5 milj. euroa.

Poistot

Poistoina ilmoitetaan poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista. Poistojen määräksi on arvioitu 6,1 milj. euroa vuonna 2023, 5,5 milj. euroa vuonna 2024 ja 4,9 milj. eur vuonna 2025.

Satunnaiset tulot ja menot

Satunnaisia tuloja ja menoja ovat sellaiset tulot ja menot, jotka ovat poikkeuksellisia kunnan toiminnassa.

Tornion kaupungin talousarvioon 2023 ei sisälly satunnaisia eriä.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan varauksia tai vapaata pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään tuloksen järjestyserät eli vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Tilikauden tulos talousarviossa 2023 on 4,9 milj. euroa ylijäämäinen. Suunnitelmavuonna 2024 tulos on 0,2 milj. euroa alijäämäinen ja suunnitelmavuonna 2025 0,6 milj. euroa ylijäämäinen.

Varausten muutos

Kirjanpitolain 112 §:ssä luetelluista vapaaehtoisista varauksista kunnissa tulee kysymykseen lähinnä investointivaraus. Investointivarauksella vaikutetaan tuloksen käyttöön etukäteen pidettävällä varausta vastaava määrä realisoitunutta tuloa vastaista hankintamenoa varten.

Tornion kaupungin vuoden 2023 talousarvioon ei sisälly varausten muutoksia.

Rahastojen muutos

Tornion kaupungin vuoden 2023 talousarvioon ei sisälly rahastojen muutoksia.

Tilikauden yli-/alijäämä

Tornion kaupungin tilikauden 2023 ylijäämä on 4,9 milj. euroa.

Rahoitusosa

	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate +/-	7 277 390	5 743 461	11 007 651	5 244 070	5 505 950
Satunnaiset erät +/-					
Tulorahoituksen korjauserät +/-	-105 777	-300 000	-100 000	-100 000	-100 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot -	-9 285 247	-9 697 990	-8 361 000	-8 357 000	-7 297 000
Rahoitusos.inv.menoihin +	15 000	353 000	1 173 000	851 000	470 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot +	107 610	360 000	100 000	100 000	100 000
Investointien nettomeno	-9 162 637	-8 984 990	-7 088 000	-7 406 000	-6 727 000
Toiminnan ja investointien rahavirta +/-	-1 991 024	-3 541 529	3 819 651	-2 261 930	-1 321 050
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset -		-500 000	-480 000	-480 000	-480 000
Antolainasaamisten vähennykset +	140 000	400 000	400 000	400 000	400 000
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys +		10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys -	-8 300 000	-9 900 000	-8 100 000	-8 300 000	-8 300 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos +/-	8 000 000	4 000 000	-5 500 000	1 000 000	1 000 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	-2 151 024	458 471	139 651	358 070	1 298 950

Kassalainat (arvio TA2022–TS2025)	23 000 000	18 000 000	16 000 000	17 000 000	18 000 000
Talousarviolainat	41 050 000	54 900 000	45 050 000	46 750 000	48 450 000
Lainakanta	64 050 000	72 900 000	61 050 000	63 750 000	66 450 000
Pitkäaikaiset lainat eur / asukas	1 925	2 565	2 110	2 190	2 269
Lainakanta eur / asukas	3 003	3 407	2 859	2 986	3 112
Lainanhoitokate	0,8	0,7	1,4	0,7	0,7
Investointien tulorahoitus %	79,4	63,9	155,3	70,8	81,8
Asukasmäärä	21 326	21 400	21 350	21 350	21 350

VUODEN 2023 TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMAN PERUSTELUT

Tarkoitus ja rakenne	Rahoituslaskelma on kunnan kokonaistaloutta kuvaava laskelma. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit ja muut pääomamenot sekä pääomarahoitus yhteen laskelmaan. Kunnan rahoituslaskelmalla esitetään kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituskellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen. Rahoituslaskelma antaa kuvan tulo-rahoituksen riittävydestä, investoinneista, pääomarahoituksesta sekä rahoitusaseman muutoksista.
Sitovuus	Rahoituslaskelman seuraavat erät ovat sitovia valtuustoon nähden: • antolainojen vähennys • antolainojen lisäys • pitkäaikaisten lainojen vähennys • pitkäaikaisten lainojen lisäys
Toiminnan rahavirta	Rahoituslaskelman kohtaan ”Toiminnan rahavirta” otetaan vuosikate ja satunnaiset erät, jotka tuloslaskelmassa esitetään vuosikatteen jälkeen. Lisäksi tulo-rahoitusta oikaistaan pakollisilla varauksilla, jotka eivät ole rahan käyttöä. Tornion kaupungin talousarvion 2023 vuosikate on 11 007 651 euroa. Satunnaisia erä ei ole vuoden 2023 talousarviossa.
Investointien rahavirta	Investointien rahavirta muodostuu investointimenojen ja niihin saatujen rahoitusosuuksien ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulojen erotuksesta. Investointiosasta siirtyvät meno- ja tuloerät esitetään rahoitusosassa bruttomääräisinä. Tornion kaupungin käyttöomaisuusinvestointien bruttomeno talousarviossa 2023 on 8,4 milj. euroa. Investointien rahoitusosuudet ovat 1,2 milj. euroa ja käyttöomaisuuden myyntitulot ovat 100 000 euroa.
Rahoituksen rahavirta	Kunnan myöntämät lainat, jotka taseessa esitetään pysyvien vastaavien ryhmässä sijoitukset, käsitellään ryhmässä antolainauksen muutokset. Lainojen lisäykset vähentävät rahavirtaa ja lainojen vähennykset lisäävät rahavirtaa.
Antolainauksen muutokset	Tornion kaupungin antolainojen lisäys on 480 000 euroa (sisältää lyhytaikaisen konserniyhteisölainoituksen 400 000 eur ja Leader-kehittämishankelainoituksen 80 000 eur) ja antolainojen vähennys on 400 000 euroa.
Lainakannan muutokset	Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa, kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinnut niitä. Pitkäaikaisten

lainojen vähennys osoittaa kunnan pitkäaikaisten lainojen lyhennykset tilikauden aikana. Lyhytaikaisten kassalainojen lisäykset ja vähennykset esitetään rahoituslaskelmassa omalla rivillä.

Tornion kaupunki lyhentää pitkäaikaisia lainoja 8,1 milj. euroa ja ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 10 milj. euroa talousarviovuoden 2023 aikana. Kassalainojen määräksi arvioidaan vuoden 2023 päättyessä 16 milj. euroa.

Vaikutus maksuvalmiuteen

Toiminnan ja investointien rahavirta sekä rahoituksen rahavirta yhteensä osoittavat vaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Toimialojen ja toimielimien tuloslaskelmaosat

10 TARKASTUSTOIMI	TP 2021	TA 2022	KH 2023	Ero TA22 / KH23 %	TS 2024	TS 2025
ULKONEN LASKENTA						
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-35 920	-47 530	-55 190	16,1	-55 810	-55 810
PALKAT JA PALKKIOT	-32 759	-39 490	-45 850	16,1	-46 370	-46 370
HENKILÖSIVUKULUT	-3 161	-8 040	-9 340	16,2	-9 440	-9 440
ELÄKEKULUT	-2 663	-6 590	-7 660	16,2	-7 740	-7 740
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-498	-1 450	-1 680	15,9	-1 700	-1 700
PALVELUJEN OSTOT	-27 876	-39 120	-37 720	-3,6	-38 860	-39 640
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	-300	-300	0,0	-300	-300
TOIMINTAKULUT	-63 796	-86 950	-93 210	7,2	-94 970	-95 750
TOIMINTAKATE	-63 796	-86 950	-93 210	7,2	-94 970	-95 750
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-4 794	-3 310	-8 030	142,6	-8 030	-8 030
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 230	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT	-6 024	-3 310	-8 030	142,6	-8 030	-8 030
TOIMINTAKATE	-6 024	-3 310	-8 030	142,6	-8 030	-8 030
YHTEENSÄ						
TOIMINTAKULUT	-69 820	-90 260	-101 240	12,2	-103 000	-103 780
TOIMINTAKATE	-69 820	-90 260	-101 240	12,2	-103 000	-103 780

11 KESKUSHALL.PALVELUT	TP 2021	TA 2022	KH 2023	Ero TA 22 / KH 23 %	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	1 815 753	1 523 023	2 470 591	62,2	1 170 590	1 170 590
MAKSUTUOTOT	805	0	0		0	0
TUET JA AVUSTUKSET	777 497	865 710	706 052	-18,4	706 050	706 050
MUUT TOIMINTATUOTOT	125 473	221 100	239 560	8,3	239 560	239 560
TOIMINTATUOTOT	2 719 527	2 609 833	3 416 203	30,9	2 116 200	2 116 200
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-3 717 546	-3 898 520	-3 743 390	-4,0	-3 784 980	-3 784 980
PALKAT JA PALKKIOT	-2 940 442	-3 075 680	-2 968 780	-3,5	-3 001 730	-3 001 730
HENKILÖSMUKULUT	-777 104	-822 840	-774 610	-5,9	-783 250	-783 250
ELÄKEKULUT	-677 640	-740 890	-696 450	-6,0	-704 220	-704 220
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-99 464	-81 950	-78 160	-4,6	-79 030	-79 030
PALVELUJEN OSTOT	-3 991 950	-4 393 785	-3 721 158	-15,3	-3 832 950	-6 748 940
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-401 697	-358 690	-429 740	19,8	-442 640	-451 440
AVUSTUKSET	-653 843	-501 710	-1 836 860	266,1	-1 891 960	-1 929 810
MUUT TOIMINTAKULUT	-52 393	-26 250	-334 727	1 175,2	-344 770	-351 650
TOIMINTAKULUT	-8 817 429	-9 178 955	-10 065 875	9,7	-10 297 300	-13 266 820
TOIMINTAKATE	-6 097 901	-6 569 122	-6 649 672	1,2	-8 181 100	-11 150 620
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-207 419	0	0		0	0
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	1 950 846	1 987 026	949 173	-52,2	949 173	949 173
MUUT TOIMINTATUOTOT	170	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	1 951 016	1 987 026	949 173	-52,2	949 173	949 173
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-99 452	-91 574	-132 290	44,5	-132 290	-132 290
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-446	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-202 900	-199 260	-379 290	90,3	-379 290	-379 290
TOIMINTAKULUT	-302 797	-290 834	-511 580	75,9	-511 580	-511 580
TOIMINTAKATE	1 648 218	1 696 192	437 593	-74,2	437 593	437 593
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	4 670 543	4 596 859	4 365 376	-5,0 %	3 065 373	3 065 373
TOIMINTAKULUT	-9 120 226	-9 469 789	-10 577 455	11,7 %	-10 808 880	-13 778 400
TOIMINTAKATE	-4 449 683	-4 872 930	-6 212 079	27,5 %	-7 743 507	-10 713 027
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-207 419	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 657 102	-4 872 930	-6 212 079	27,5 %	-7 743 507	-10 713 027

40 SIVISTYSPALVELUT	TP 2021	TA 2022	KH 2023	Ero TA22 / KH23 %	TS 2024	TS 2025
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	870 622	954 370	1 582 278	65,8	1 582 280	1 582 280
MAKSUTUOTOT	1 105 819	1 072 080	1 098 240	2,4	1 098 240	1 098 240
TUET JA AVUSTUKSET	1 257 152	850 430	1 032 960	21,5	1 032 960	1 032 960
MUUT TOIMINTATUOTOT	39 151	39 105	31 342	-19,9	31 340	31 340
TOIMINTATUOTOT	3 272 744	2 915 985	3 744 820	28,4	3 744 820	3 744 820
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-26 947 199	-26 912 320	-30 139 290	12,0	-30 359 920	-30 359 920
PALKAT JA PALKKIOT	-21 629 944	-21 664 430	-24 390 970	12,6	-24 567 340	-24 567 340
HENKILÖSIVUKULUT	-5 317 255	-5 247 890	-5 748 320	9,5	-5 792 580	-5 792 580
ELÄKEKULUT	-4 495 704	-4 461 430	-4 855 560	8,8	-4 893 510	-4 893 510
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-821 550	-786 460	-892 760	13,5	-899 070	-899 070
PALVELUJEN OSTOT	-6 022 254	-6 185 419	-6 554 884	6,0	-6 751 710	-6 886 120
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 053 965	-1 164 255	-1 529 987	31,4	-1 576 020	-1 607 010
AVUSTUKSET	-1 417 945	-1 437 190	-1 383 030	-3,8	-1 424 530	-1 453 020
MUUT TOIMINTAKULUT	-202 027	-163 692	-236 416	44,4	-243 540	-248 370
TOIMINTAKULUT	-35 643 391	-35 862 876	-39 843 607	11,1	-40 355 720	-40 554 440
TOIMINTAKATE	-32 370 647	-32 946 891	-36 098 787	9,6	-36 610 900	-36 809 620
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-223 377	0	0		0	0
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	132 401	70 000	0	-100,0	0	0
MAKSUTUOTOT	207 704	273 099	36 980	-86,5	36 980	36 980
MUUT TOIMINTATUOTOT	8 325	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	348 431	343 099	36 980	-89,2	36 980	36 980
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-4 468 687	-4 567 286	-4 744 280	3,9	-4 744 280	-4 744 280
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-68 786	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 927 782	-5 827 049	-5 487 170	-5,8	-5 487 170	-5 487 170
TOIMINTAKULUT	-10 465 254	-10 394 335	-10 231 450	-1,6	-10 231 450	-10 231 450
TOIMINTAKATE	-10 116 824	-10 051 236	-10 194 470	1,4	-10 194 470	-10 194 470
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	3 621 175	3 259 084	3 781 800	16,0	3 781 800	3 781 800
TOIMINTAKULUT	-46 108 645	-46 257 211	-50 075 057	8,3	-50 587 170	-50 785 890
TOIMINTAKATE	-42 487 470	-42 998 127	-46 293 257	7,7	-46 805 370	-47 004 090
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-223 377	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-42 710 847	-42 998 127	-46 293 257	7,7	-46 805 370	-47 004 090

410 SIVISTYSLAUTAKUNTA	TP 2021	TA 2022	KH 2023	Ero TA22 / KH23 %	TS 2024	TS 2025
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	642 065	576 970	1 259 000	118,2	1 259 000	1 259 000
MAKSUTUOTOT	940 720	816 560	841 810	3,1	841 810	841 810
TUET JA AVUSTUKSET	750 263	460 430	680 050	47,7	680 050	680 050
MUUT TOIMINTATUOTOT	16 671	2 805	7 880	180,9	7 880	7 880
TOIMINTATUOTOT	2 349 719	1 856 765	2 788 740	50,2	2 788 740	2 788 740
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-23 925 280	-23 593 980	-26 448 420	11,6	-26 628 180	-26 628 180
PALKAT JA PALKKIOT	-19 292 984	-19 091 340	-21 489 260	12,1	-21 633 470	-21 633 470
HENKILÖSIVUKULUT	-4 632 296	-4 502 640	-4 959 160	9,7	-4 994 710	-4 994 710
ELÄKEKULUT	-3 894 157	-3 810 030	-4 172 620	9,1	-4 203 030	-4 203 030
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-738 139	-692 610	-786 540	13,1	-791 680	-791 680
PALVELUJEN OSTOT	-5 367 044	-5 446 465	-5 745 830	5,5	-5 918 170	-6 036 110
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-778 523	-877 145	-1 123 065	28,0	-1 156 760	-1 179 500
AVUSTUKSET	-1 283 815	-1 287 000	-1 182 530	-8,1	-1 218 010	-1 242 370
MUUT TOIMINTAKULUT	-150 705	-107 670	-181 791	68,8	-187 230	-190 960
TOIMINTAKULUT	-31 505 367	-31 312 260	-34 681 636	10,4	-35 108 350	-35 277 120
TOIMINTAKATE	-29 155 648	-29 455 495	-31 892 896	7,9	-32 319 610	-32 488 380
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-165 230	0	0		0	0
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	100 843	70 000	0	-100,0	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	300	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	101 143	70 000	0	-100,0	0	0
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-4 050 933	-4 093 066	-4 276 880	4,5	-4 276 880	-4 276 880
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-62 379	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 058 464	-3 989 079	-3 552 980	-10,9	-3 552 980	-3 552 980
TOIMINTAKULUT	-8 171 777	-8 082 145	-7 829 860	-3,1	-7 829 860	-7 829 860
TOIMINTAKATE	-8 070 634	-8 012 145	-7 829 860	-2,3	-7 829 860	-7 829 860
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	2 450 862	1 926 765	2 788 740	44,7	2 788 740	2 788 740
TOIMINTAKULUT	-39 677 144	-39 394 405	-42 511 496	7,9	-42 938 210	-43 106 980
TOIMINTAKATE	-37 226 282	-37 467 640	-39 722 756	6,0	-40 149 470	-40 318 240
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-165 230	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-37 391 512	-37 467 640	-39 722 756	6,0	-40 149 470	-40 318 240

460 ELÄMÄNLAATULAUTAKUNTA	TP 2021	TA 2022	KH 2023	Ero TA22 / KH23 %	TS 2024	TS 2025
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	218 597	375 250	306 160	-18,4	306 160	306 160
MAKSUTUOTOT	155 303	251 940	248 930	-1,2	248 930	248 930
TUET JA AVUSTUKSET	353 490	358 000	307 530	-14,1	307 530	307 530
MUUT TOIMINTATUOTOT	22 479	36 300	23 462	-35,4	23 460	23 460
TOIMINTATUOTOT	749 869	1 021 490	886 082	-13,3	886 080	886 080
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-2 757 066	-3 025 310	-3 348 110	10,7	-3 385 200	-3 385 200
PALKAT JA PALKKIOT	-2 121 325	-2 337 050	-2 623 520	12,3	-2 652 600	-2 652 600
HENKILÖSIVUKULUT	-635 741	-688 260	-724 590	5,3	-732 600	-732 600
ELÄKEKULUT	-559 547	-603 050	-628 550	4,2	-635 490	-635 490
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-76 195	-85 210	-96 040	12,7	-97 110	-97 110
PALVELUJEN OSTOT	-597 758	-697 294	-766 254	9,9	-789 410	-805 030
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-230 705	-231 910	-361 810	56,0	-372 790	-380 150
AVUSTUKSET	-134 130	-150 190	-200 500	33,5	-206 520	-210 650
MUUT TOIMINTAKULUT	-46 698	-45 522	-51 625	13,4	-53 220	-54 260
TOIMINTAKULUT	-3 766 357	-4 150 226	-4 728 299	13,9	-4 807 140	-4 835 290
TOIMINTAKATE	-3 016 488	-3 128 736	-3 842 217	22,8	-3 921 060	-3 949 210
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-58 148	0	0		0	0
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	27 632	0	0		0	0
MAKSUTUOTOT	200 599	273 099	36 980	-86,5	36 980	36 980
MUUT TOIMINTATUOTOT	8 025	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	236 257	273 099	36 980	-86,5	36 980	36 980
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-370 686	-419 420	-411 210	-2,0	-411 210	-411 210
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 302	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 742 237	-1 717 480	-1 749 560	1,9	-1 749 560	-1 749 560
TOIMINTAKULUT	-2 118 224	-2 136 900	-2 160 770	1,1	-2 160 770	-2 160 770
TOIMINTAKATE	-1 881 968	-1 863 801	-2 123 790	13,9	-2 123 790	-2 123 790
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	986 125	1 294 589	923 062	-28,7	923 060	923 060
TOIMINTAKULUT	-5 884 581	-6 287 126	-6 889 069	9,6	-6 967 910	-6 996 060
TOIMINTAKATE	-4 898 456	-4 992 537	-5 966 007	19,5	-6 044 850	-6 073 000
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-58 148	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 956 603	-4 992 537	-5 966 007	19,5	-6 044 850	-6 073 000

480 AINEEN TAIDEMUSEON JOHTOKUNTA	TP 2021	TA 2022	KH 2023	Ero TA22 / KH23 %	TS 2024	TS 2025
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	9 960	2 150	17 118	696,2	17 120	17 120
MAKSUTUOTOT	9 796	3 580	7 500	109,5	7 500	7 500
TUET JA AVUSTUKSET	153 399	32 000	45 380	41,8	45 380	45 380
MUUT TOIMINTATUOTOT	1	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	173 156	37 730	69 998	85,5	70 000	70 000
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-264 853	-293 030	-342 760	17,0	-346 540	-346 540
PALKAT JA PALKKIOT	-215 635	-236 040	-278 190	17,9	-281 270	-281 270
HENKILÖSIVUKULUT	-49 217	-56 990	-64 570	13,3	-65 270	-65 270
ELÄKEKULUT	-42 001	-48 350	-54 390	12,5	-54 990	-54 990
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-7 217	-8 640	-10 180	17,8	-10 280	-10 280
PALVELUJEN OSTOT	-57 452	-41 660	-42 800	2,7	-44 130	-44 980
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-44 738	-55 200	-45 112	-18,3	-46 470	-47 360
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 625	-10 500	-3 000	-71,4	-3 090	-3 150
TOIMINTAKULUT	-371 667	-400 390	-433 672	8,3	-440 230	-442 030
TOIMINTAKATE	-198 511	-362 660	-363 674	0,3	-370 230	-372 030
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	3 926	0	0		0	0
MAKSUTUOTOT	7 105	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	11 031	0	0		0	0
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-47 067	-54 800	-56 190	2,5	-56 190	-56 190
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 105	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-127 080	-120 490	-184 630	53,2	-184 630	-184 630
TOIMINTAKULUT	-175 253	-175 290	-240 820	37,4	-240 820	-240 820
TOIMINTAKATE	-164 222	-175 290	-240 820	37,4	-240 820	-240 820
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	184 187	37 730	69 998	85,5	70 000	70 000
TOIMINTAKULUT	-546 920	-575 680	-674 492	17,2	-681 050	-682 850
TOIMINTAKATE	-362 733	-537 950	-604 494	12,4	-611 050	-612 850
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-362 733	-537 950	-604 494	12,4	-611 050	-612 850

60 TEKNISET PALVELUT	TP 2021	TA 2022	KH 2023	Ero TA22 / KH23 %	TS 2024	TS 2025
ULKOKINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	1 557 106	1 650 420	1 696 320	2,8	1 721 090	1 729 350
MAKSUTUOTOT	465 932	504 101	542 410	7,6	551 300	554 120
TUET JA AVUSTUKSET	28 418	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 738 021	2 642 310	5 101 700	93,1	5 102 340	5 102 540
TOIMINTATUOTOT	4 789 476	4 796 831	7 340 430	53,0	7 374 730	7 386 010
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-7 956 366	-7 744 280	-8 051 080	4,0	-8 140 110	-8 140 110
PALKAT JA PALKKIOT	-6 158 911	-6 033 950	-6 404 960	6,1	-6 475 910	-6 475 910
HENKILÖSIVUKULUT	-1 797 455	-1 710 330	-1 646 120	-3,8	-1 664 200	-1 664 200
ELÄKEKULUT	-1 565 783	-1 489 930	-1 411 880	-5,2	-1 427 430	-1 427 430
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-231 671	-220 400	-234 240	6,3	-236 770	-236 770
PALVELUJEN OSTOT	-5 420 518	-5 873 584	-3 608 960	-38,6	-3 717 210	-3 791 280
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 477 012	-4 394 972	-4 735 180	7,7	-4 877 180	-4 974 370
AVUSTUKSET	-42 681	-185 730	-157 450	-15,2	-162 180	-165 420
MUUT TOIMINTAKULUT	-466 106	-261 140	-285 200	9,2	-293 770	-299 650
TOIMINTAKULUT	-18 362 683	-18 459 706	-16 837 870	-8,8	-17 190 450	-17 370 830
TOIMINTAKATE	-13 573 207	-13 662 875	-9 497 440	-30,5	-9 815 720	-9 984 820
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 984 301	0	0		0	0
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	4 551 001	4 808 970	5 105 337	6,2	5 105 337	5 105 337
MAKSUTUOTOT	10 392	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 462 612	7 322 770	6 081 850	-16,9	6 081 850	6 081 850
TOIMINTATUOTOT	12 024 006	12 131 740	11 187 187	-7,8	11 187 187	11 187 187
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-824 091	-1 032 086	-1 169 590	13,3	-1 169 590	-1 169 590
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	102 951	0	0		0	0
AVUSTUKSET	-17	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-217 964	-233 220	-252 690	8,3	-252 690	-252 690
TOIMINTAKULUT	-939 121	-1 265 306	-1 422 280	12,4	-1 422 280	-1 422 280
TOIMINTAKATE	11 084 885	10 866 434	9 764 907	-10,1	9 764 907	9 764 907
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	16 813 482	16 928 571	18 527 617	9,4	18 561 917	18 573 197
TOIMINTAKULUT	-19 301 804	-19 725 012	-18 260 150	-7,4	-18 612 730	-18 793 110
TOIMINTAKATE	-2 488 322	-2 796 441	267 467	-109,6	-50 813	-219 913
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 984 301	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-7 472 623	-2 796 441	267 467	-109,6	-50 813	-219 913

610 TEKNISTEN PALVELUJEN LAUTAKUNTA	TP 2021	TA 2022	KH 2023	Ero TA22 / KH23 %	TS 2024	TS 2025
ULKONEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	671 701	640 430	671 290	4,8	671 290	671 290
MAKSUTUOTOT	137 592	154 030	187 960	22,0	187 960	187 960
TUET JA AVUSTUKSET	28 418	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 710 420	2 641 590	5 075 970	92,2	5 075 970	5 075 970
TOIMINTATUOTOT	3 548 131	3 436 050	5 935 220	72,7	5 935 220	5 935 220
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-6 458 090	-6 202 930	-6 453 920	4,0	-6 525 260	-6 525 260
PALKAT JA PALKKIOT	-4 962 221	-4 755 280	-5 079 910	6,8	-5 136 160	-5 136 160
HENKILÖSIVUKULUT	-1 495 868	-1 447 650	-1 374 010	-5,1	-1 389 100	-1 389 100
ELÄKEKULUT	-1 308 193	-1 274 100	-1 188 280	-6,7	-1 201 360	-1 201 360
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-187 675	-173 550	-185 730	7,0	-187 740	-187 740
PALVELUJEN OSTOT	-5 253 262	-5 514 700	-3 204 180	-41,9	-3 300 250	-3 366 020
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-4 447 347	-4 335 045	-4 686 560	8,1	-4 827 150	-4 923 430
AVUSTUKSET	-22 915	-157 000	-128 140	-18,4	-131 990	-134 630
MUUT TOIMINTAKULUT	-402 113	-191 040	-213 700	11,9	-220 130	-224 540
TOIMINTAKULUT	-16 583 726	-16 400 715	-14 686 500	-10,5	-15 004 780	-15 173 880
TOIMINTAKATE	-13 035 595	-12 964 665	-8 751 280	-32,5	-9 069 560	-9 238 660
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 984 301	0	0		0	0
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	3 928 492	4 008 150	4 226 847	5,5	4 226 847	4 226 847
MAKSUTUOTOT	6 459	0	0		0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	7 462 612	7 322 770	6 081 850	-16,9	6 081 850	6 081 850
TOIMINTATUOTOT	11 397 563	11 330 920	10 308 697	-9,0	10 308 697	10 308 697
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-784 104	-975 206	-1 105 340	13,3	-1 105 340	-1 105 340
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	103 795	0	0		0	0
AVUSTUKSET	-17	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-169 964	-187 490	-184 610	-1,5	-184 610	-184 610
TOIMINTAKULUT	-850 290	-1 162 696	-1 289 950	10,9	-1 289 950	-1 289 950
TOIMINTAKATE	10 547 273	10 168 224	9 018 747	-11,3	9 018 747	9 018 747
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	14 945 694	14 766 970	16 243 917	10,0	16 243 917	16 243 917
TOIMINTAKULUT	-17 434 016	-17 563 411	-15 976 450	-9,0	-16 294 730	-16 463 830
TOIMINTAKATE	-2 488 322	-2 796 441	267 467	-109,6	-50 813	-219 913
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 984 301	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-7 472 623	-2 796 441	267 467	-109,6	-50 813	-219 913

691 PERÄMEREN JÄTELAUTAKUNTA	TP 2021	TA 2022	KH 2023	Ero TA22 / KH23 %	TS 2024	TS 2025
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNTITUOTOT	77 385	122 080	133 390	9,3	135 830	136 940
MUUT TOIMINTATUOTOT	10	320	320	0,0	320	320
TOIMINTATUOTOT	77 395	122 400	133 710	9,2	136 150	137 260
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-69 797	-71 520	-72 290	1,1	-73 080	-73 080
PALKAT JA PALKKIOT	-58 475	-59 320	-60 000	1,1	-60 660	-60 660
HENKILÖSIVUKULUT	-11 322	-12 200	-12 290	0,7	-12 420	-12 420
ELÄKEKULUT	-9 290	-10 020	-10 090	0,7	-10 200	-10 200
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-2 032	-2 180	-2 200	0,9	-2 220	-2 220
PALVELUJEN OSTOT	-4 629	-47 060	-51 000	8,4	-52 550	-53 590
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-163	-2 040	-2 080	2,0	-2 140	-2 180
MUUT TOIMINTAKULUT	27	-1 380	-1 410	2,2	-1 450	-1 480
TOIMINTAKULUT	-74 562	-122 000	-126 780	3,9	-129 220	-130 330
TOIMINTAKATE	2 833	400	6 930	1 632,5	6 930	6 930
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-959	-400	-1 700	325,0	-1 700	-1 700
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-14	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 860	0	-5 230		-5 230	-5 230
TOIMINTAKULUT	-2 833	-400	-6 930	1 632,5	-6 930	-6 930
TOIMINTAKATE	-2 833	-400	-6 930	1 632,5	-6 930	-6 930
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	77 395	122 400	133 710	9,2	136 150	137 260
TOIMINTAKULUT	-77 395	-122 400	-133 710	9,2	-136 150	-137 260
TOIMINTAKATE	0	0	0		0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	0	0		0	0

695 MERI-LAPIN YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2021	TA 2022	KH 2023	Ero TA22 / KH23 %	TS 2024	TS 2025
ULKOINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	808 020	887 910	891 640	0,4	913 970	921 120
MAKSUTUOTOT	328 340	350 071	354 450	1,3	363 340	366 160
MUUT TOIMINTATUOTOT	27 591	400	25 410	6 252,5	26 050	26 250
TOIMINTATUOTOT	1 163 951	1 238 381	1 271 500	2,7	1 303 360	1 313 530
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-1 428 480	-1 469 830	-1 524 870	3,7	-1 541 770	-1 541 770
PALKAT JA PALKKIOT	-1 138 215	-1 219 350	-1 265 050	3,7	-1 279 090	-1 279 090
HENKILÖSIVUKULUT	-290 265	-250 480	-259 820	3,7	-262 680	-262 680
ELÄKEKULUT	-248 300	-205 810	-213 510	3,7	-215 870	-215 870
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-41 965	-44 670	-46 310	3,7	-46 810	-46 810
PALVELUJEN OSTOT	-162 627	-311 824	-353 780	13,5	-364 410	-371 670
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-29 502	-57 887	-46 540	-19,6	-47 890	-48 760
AVUSTUKSET	-19 766	-28 730	-29 310	2,0	-30 190	-30 790
MUUT TOIMINTAKULUT	-64 021	-68 720	-70 090	2,0	-72 190	-73 630
TOIMINTAKULUT	-1 704 395	-1 936 991	-2 024 590	4,5	-2 056 450	-2 066 620
TOIMINTAKATE	-540 445	-698 610	-753 090	7,8	-753 090	-753 090
SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYNTITUOTOT	622 509	800 820	878 490	9,7	878 490	878 490
MAKSUTUOTOT	3 933	0	0		0	0
TOIMINTATUOTOT	626 442	800 820	878 490	9,7	878 490	878 490
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-39 027	-56 480	-62 550	10,7	-62 550	-62 550
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-830	0	0		0	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-46 140	-45 730	-62 850	37,4	-62 850	-62 850
TOIMINTAKULUT	-85 998	-102 210	-125 400	22,7	-125 400	-125 400
TOIMINTAKATE	540 445	698 610	753 090	7,8	753 090	753 090
YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT	1 790 393	2 039 201	2 149 990	5,4	2 181 850	2 192 020
TOIMINTAKULUT	-1 790 393	-2 039 201	-2 149 990	5,4	-2 181 850	-2 192 020
TOIMINTAKATE	0	0	0		0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET						
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	0	0	0		0	0

Tytäryhteisöjen tavoiteasettelu ja talousarviotiedot TA 2023 – TS 2024–2025

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ja -suunnitelma. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa.

Tavoitteet laaditaan merkittävimmille tytäryhteisöille, joissa kunnalla on määräysvalta.

Tornion Energia Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2023:

TA Tavoite	Mittarit
Kaupungin pääomalainalle maksetaan sopimuksen mukainen korko	Korkotuloutus
Sähkösiirtotoiminnan siirtohinnot sijoittuvat Energiaviraston valtakunnallisessa tilastossa halvimpaan neljännekseen	Energiaviraston tilasto
Kaukolämmön hinnat sijoittuvat Energiateollisuus Oy:n valtakunnallisessa tilastossa halvimpaan viidennekseen. Kaukolämmön tuotanto biopohjaiseksi mahdollisuuksien mukaan vuonna 2028.	Energiateollisuus Oy:n tilasto
Verkostojen laajennus- ja peruskorjausinvestoinnit toteutetaan hallitusti talous huomioon ottaen. Energiaviraston tavoitteiden mukainen säävarman verkon rakentaminen vuoteen 2028 mennessä.	Investointitaso, rahoituksen kestävyys, säävarman verkon rakentaminen aikataulussaan
Minimoidaan käyttökatkokset alle 1 tuntiin	Käyttökatkosten lukumäärä, pituus, vaikuttavuus (riskianalyysi)
Sähkön siirtotoiminnan kohtuullinen tuotto	Energiaviraston laskelma

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	Nordic Biogas Oy
Yhteisön toiminta-ajatus	Tornion Energia Oy:n perustehtävänä on toimittaa asiakkailleen sähköä ja kaukolämpöä edullisesti, luotettavasti ja taloudellisesti.
Hallituksen puheenjohtaja	Puheenjohtaja Markku Taramaa
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Liisa Koivisto, Piritta Peurasaari, Mikko Kaipainen, Martti Rauhala Henkilöstön edustaja: Jaana Niva
Toimitusjohtaja	Merja Nelimarkka
Hallituksen käsittely pvm.	27.10.2022
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2023	Energia-alan toiminnan nopea muuttuminen, energiahinnan ja raaka-aineiden hintojen voimakas volatiliteetti ja Ukrainan kriisin myötä energian jakeluverkoston toiminnan turvallisuuden varmistaminen vaatii yhtiöltä taloudellista ja toiminnallista panostusta aiempaa voimakkaammin.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2023 – 2025	
Toiminnalliset tavoitteet 2023	Sähköverkko Parannetaan verkon käyttövarmuutta ja suoritetaan investoinnit säävarman verkon suunnitelman mukaisesti. Sähkön siirtohintaa säilytetään Energiamarkkinaviraston valtakunnallisessa tilastossa halvimman neljänneksen joukossa. Kaukolämpö Asiakkaille tarjotaan edullista, toimintavarmaa sekä kilpailukykyistä kaukolämpöä. Kaukolämmön tuotannossa tavoitellaan päästötöntä tuotantoa. Kaukolämmön hinta säilytetään valtakunnallisessa tilastossa halvimmassa viidenneksessä. Fennovoima Tornion Energia on sitoutunut Fennovoima-hankkeeseen 1,6 MW:n teholla. Yhtiö alas kirjaa Fennovoima-osakkeet 1,2 milj.euroa 31.12.2022. Biokaasulaitos Tornion Energia Oy perusti tytäryhtiön Nordic Biogas Oy. Yhtiössä tehdään selvitys biokaasulaitosinvestoinnin kannattavuudesta. Suunnitteilla on rakentaa biokaasulaitos ja jakeluasema. Mahdollinen investointipäätös tehdään vuonna 2023. Ympäristölupa on saatu 06/2022.
Toiminnalliset tavoitteet 2024 – 2025	Sähköverkko Parannetaan verkon käyttövarmuutta ja suoritetaan investoinnit säävarman verkon suunnitelman mukaisesti. Sähkön siirtohintaa säilytetään Energiamarkkinaviraston valtakunnallisessa tilastossa halvimman neljänneksen joukossa. Kaukolämpö Asiakkaille tarjotaan edullista, toimintavarmaa sekä kilpailukykyistä kaukolämpöä. Kaukolämmön tuotannossa tavoitellaan päästötöntä tuotantoa. Kaukolämmön hinta säilytetään valtakunnallisessa tilastossa halvimmassa viidenneksessä Biokaasulaitos Biokaasulaitoksen rakentaminen, mikäli investointipäätös on tehty vuonna 2023.

TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2023 – 2025	
Investoinnit 2023	Sähköverkon investoinnit kohdistuvat verkon käyttövarmuuden lisäämiseen ilmajohdoverkossa. Kaukolämmön investoinnit keskittyvät uusien asiakkaiden, sekä uusien kaava-alueiden vaatimiin verkostorakentamisiin. Verkostojen rakentamisessa huomioidaan kaupungin infran rakentaminen. Järjestelmäinvestoinnit asiakastieto- ja laskutusjärjestelmään sekä mittatietojärjestelmään (Datahub -järjestelmävalmius) Investoinnit yhteensä 1 500 000 eur Sähkön siirtoverkko 1 200 000 eur Kaukolämpöverkko 300 000 eur
Investoinnit 2024 – 2025	Sähköverkon investoinnit kohdistuvat verkon käyttövarmuuden lisäämiseen ilmajohdoverkossa. Kaukolämmön investoinnit keskittyvät uusien asiakkaiden, sekä uusien kaava-alueiden vaatimiin verkostorakentamisiin. Verkostojen rakentamisessa huomioidaan kaupungin infran rakentaminen. Investoinnit yhteensä 1 500 000 eur Sähkön siirtoverkko 1 200 000 eur Kaukolämpöverkko 300 000 eur

Tornion Energia Oy

TULOSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	14 898 884	13 741 264	13 502 049	13 901 842	14 176 855
Toimintakulut	-11 707 788	-10 905 256	-10 798 733	-11 028 198	-11 248 762
Toimintakate	3 191 096	2 836 008	2 703 316	2 873 644	2 928 093
Rahoitustuotot	4 479	0	0	0	0
Rahoituskulut	-274 272	-274 900	-237 900	-221 900	-222 900
Vuosikate	2 921 303	2 561 108	2 465 416	2 651 744	2 705 193
Poistot	-1 836 880	-1 789 356	-1 789 356	-1 789 356	-1 789 356
Tilikauden tulos	1 084 423	771 752	676 060	862 388	915 837
Tilinpäätössiirrot	-291 890	0	0	0	0
Verot	-155 074	-154 350	-135 212	-172 478	-183 167
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	637 459	617 402	540 848	689 910	732 670

TASE	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspääoma/osakepääoma	1 208 000	1 208 000	1 208 000	1 208 000	1 208 000
Taseen loppusumma	32 553 752				
Investoinnit netto	2 014 296	1 990 000	1 500 000	1 520 000	1 520 000
Leasing- ja vuokravastuut					
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	14 518 684	13 201 198	13 082 231	13 017 095	12 951 990
- josta kaupungin myöntämät lainat	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
- josta kaupungin takaamat lainat	1 406 893	2 452 701	733 075	549 796	366 548

TUNNUSLUKUJA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liiketulos -%	7,3 %	5,6 %	5,0 %	6,2 %	6,5 %
Vuosikate/Poistot -%	159,0 %	143,1 %	137,8 %	148,2 %	151,2 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,5	1,5	1,4	1,6	1,6
Henkilöstömäärä keskimäärin	22	23	22	22	22
Investointien tulorahoitus %		111			

Tornion Vesi Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2023:

TA Tavoite	Mittarit
Kaupungin pääomalainalle maksetaan sopimuksen mukainen korko.	Korkotuloutus
Vesi- ja jätevesikuution kokonaishinta sijoittuu valtakunnallisen tilaston keskikolmannekseen.	Valtakunnallinen tilasto.
Verkostohäiriöiden ja vuotovesien määrä vähenee ja yllättävien käyttökatkosten määrä minimoidaan.	Verkostohäiriöt lkm < 40 kpl, vuotovesi m ³ < 15 %, jätevesi < 40 %, yllättävät käyttökatkokset < 20 kpl

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Toimittaa asiakkailleen hyvälaatuista vesijohtovettä kohtuullisella hinnalla. Huolehtia jätevesien johtamisesta ja käsittelystä vesiensuojelun vaatimukset ja kestävä kehityksen periaatteet huomioon ottaen.
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Arto Liikamaa
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Pasi Pigg, Marjo Muhonen, Markus Törmä, Satu Rantajarvi Timo Keinänen
Toimitusjohtaja	Juha Ylioinas
Hallituksen käsittely pvm.	27.10.2022
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2023	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2023 – 2025	
Toiminnalliset tavoitteet 2023	- Hyvälaatuisen veden turvaaminen asiakkaille - Häiriötön jäteveden siirto jätevedenpuhdistamolle - Vuotovesien vähentäminen - Verkoston saneeraus suunnitelman mukaisesti
Toiminnalliset tavoitteet 2024 – 2025	- Hyvälaatuisen veden turvaaminen asiakkaille - Häiriötön jäteveden siirto jätevedenpuhdistamolle - Vuotovesien vähentäminen - Verkoston saneeraus suunnitelman mukaisesti
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2023 – 2025	
Investoinnit 2023	-Pihlajasaaren uuden asuinalueen vesihuollon rakentaminen -Vesihuollon rakentaminen Jarrukadulta jokirantaan
Investoinnit 2024 – 2025	-Pihlajasaaren uuden asuinalueen vesihuollon rakentaminen -Meurmanintien ja poikkikatuja saneeraus

Tornion Vesi Oy

TULOSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	4 666 306	4 685 060	4 923 650	4 920 000	4 920 000
Toimintakulut	-3 352 264	-3 334 315	-3 482 159	-3 480 000	-3 480 000
Toimintakate	1 314 042	1 350 745	1 441 491	1 440 000	1 440 000
Rahoitustuotot	11 319	12 500			
Rahoituskulut	-184 353	-171 970	-255 000	-250 000	-240 000
Vuosikate	1 141 007	1 191 275	1 186 491	1 190 000	1 200 000
Poistot	-1 129 840	-1 168 800	-1 178 400	-1 180 000	-1 190 000
Tilikauden tulos	11 167	22 475	8 091	10 000	10 000
Tilinpäätössiirrot	47 136	90 000	50 000		
Verot	-11 497	-34 330	-11 836		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	46 806	78 145	46 255	10 000	10 000

TASE	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspääoma/osakepääoma	1 008 000	1 008 000	1 008 000	1 008 000	1 008 000
Taseen loppusumma	19 353 543	21 233 013			
Investoinnit netto	718 827	1 191 500	1 360 500	1 100 000	1 100 000
Leasing- ja vuokravastuut	0	0			
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	11 722 009	11 405 443	10 508 877	10 200 000	9 800 000
- josta kaupungin myöntämät lainat	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000	5 000 000
- josta kaupungin takaamat lainat	6 722 009	6 405 443	5 508 877	5 200 000	4 800 000

TUNNUSLUKUJA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liiketulos -%	0,2 %	0,5 %	0,2 %	0,2 %	0,2 %
Vuosikate/Poistot -%	101,0 %	101,9 %	100,7 %	100,8 %	100,8 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0
Henkilöstömäärä keskimäärin	12	12	12	12	12

Tornion Vuokra-asunnot Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2023:

TA Tavoite	Mittarit
Vuokrataso on kohtuullinen	Vuokrat ovat kohtuullisia muihin alueen vuokriin verrattuna
Vuokra-asuntojen laatu ja määrä säily kohtuullisena.	Vuokrausaste 90 %, korjausinvestointitaso, vaihtuvuus, luovutaan sellaisesta asuntokannasta, joka ei palvele yhtiön toimintaa.
Vuokrasaatavien prosenttimäärä liikevaihdosta, luottotappioiden määrä liikevaihdosta	Vuokrasaatavat 3,5 %, luottotappiot 0,5 % Luovutaan sellaisesta asuntokannasta, joka ei palvele yhtiön toimintaa
Asuntoja on tarjolla riittävästi erityisryhmille.	Kaupungin sosiaalitoimen tarpeet
Yhtiön taloudellista tilannetta tervehdytetään kokonaissuunnitelman 2021–2025 toimenpiteiden mukaisesti	Pitkántähtäimen kokonaissuunnitelma 2021–2025
Lainamäärä vähenee vuosittain	Lainanhoitokate

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Laadukkaiden ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen vuokraaminen ja peruskorjaaminen.
Hallituksen puheenjohtaja	Hallituksen puheenjohtaja Ismo Urpiainen
Hallituksen jäsenet	Hallituksen jäsenet: Lasse Jutila, Sanna Lehtinen, Jaana Kostainen, Paavo Maansaari, Satu Rantajarvi, Jorma Isometsä
Toimitusjohtaja	Maija Rantamaa
Hallituksen käsittely pvm.	10.11.2022
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2023	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2023 – 2025	
Toiminnalliset tavoitteet 2023	
Toiminnalliset tavoitteet 2024 – 2025	
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2023 – 2025	
Investoinnit 2023	Saarenpäänkatu 28 ikkunaremontti Kuljunkatu 2 parvekeremontti Ulkomaalauksia eri kohteissa
Investoinnit 2024 – 2025	

Tornion Vuokra-asunnot Oy

TULOSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	6 420 304	6 760 915	6 910 389	6 700 000	6 500 000
Toimintakulut	-4 449 857	-4 943 279	-3 540 864	-3 590 000	-3 639 200
Toimintakate	1 970 447	1 817 636	3 369 525	3 110 000	2 860 800
Rahoitustuotot	22 021	29 300	29 300	20000	10000
Rahoituskulut	-594 006	-265 540	-1 898 105	-1 629 042	-1 470 000
Vuosikate	1 398 462	1 581 396	1 500 720	1 500 958	1 400 800
Poistot	-1 309 741	-1 576 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 400 000
Tilikauden tulos	88 722	5 396	720	958	800
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0	0
Verot	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	88 722	5 396	720	958	800

TASE	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspääoma/osakepääoma	2 462 608	2 462 608	2 462 608	2 462 608	2 462 608
Taseen loppusumma	30 003 064	30 000 000	31 000 000	31 000 000	3 000 000
Investoinnit netto	338 713	700 000	700 000	300 000	300 000
Leasing- ja vuokravastuut	0	0	0	0	0
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	21 728 924	20 162 204	19 612 963	18 330 864	17 166 936
- josta kaupungin myöntämät lainat	1 208 579	1 208 579	1 208 579	1 208 579	1 208 579
- josta kaupungin takaamat lainat	10 899 946	10 899 885	10 437 625	9 683 714	8 959 153

TUNNUSLUKUJA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liiketulos -%	1,4 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Vuosikate/Poistot -%	106,8 %	100,3 %	100,0 %	100,1 %	100,1 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8
Henkilöstömäärä keskimäärin	6,5	6	6	6	6

Tornion Palveluasunnot Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2023:

TA Tavoite	Mittarit
Vuokra-asuntojen laatu ja määrä säilyy kohtuullisena	Vuokrausaste 85 %, PT-suunnitelman mukaiset korjaukset
Vuokrasaatavien prosenttimäärä liikevaihdosta, luottotappioiden määrä liikevaihdosta	Vuokrasaamiset 2 %, luottotappiot 0,2 %
Asuntoja on tarjolla riittävästi erityisryhmille	Tarvittavat käyttötarkoituksen muutokset.

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Asuntojen vuokraaminen ja ylläpito.
Hallituksen puheenjohtaja Hallituksen jäsenet	Hallituksen puheenjohtaja Pekka Tallgren Hallituksen jäsenet: Arja Karhu, Lasse Jutila, Timo Siivola, Jaana Amonsén
Toimitusjohtaja	Maija Rantamaa
Hallituksen käsittely pvm.	7.11.2022
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2023	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2023 – 2025	
Toiminnalliset tavoitteet 2023	
Toiminnalliset tavoitteet 2024 – 2025	
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2023 – 2025	
Investoinnit 2023	
Investoinnit 2024 – 2025	

Tornion Palveluasunnot Oy

TULOSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	748 254	748 117	860 514	860 000	860 000
Toimintakulut	-395 863	-614 275	-527 318	-527 000	-526 000
Toimintakate	352 391	133 842	333 196	333 000	334 000
Rahoitustuotot	28	200	200	50	50
Rahoituskulut	-23 129	-8 940	-233 170	-233 000	-233 000
Vuosikate	329 290	125 102	100 226	100 050	101 050
Poistot	-218 349	-99 000	-99 000	-99 000	-99 000
Tilikauden tulos	110 941	26 102	1 226	1 050	2 050
Tilinpäätössiirrot	500		500	500	100
Verot	-1 889		-1000	-1 000	-1 000
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	109 552	26 102	726	550	1 150

TASE	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspääoma/osakepääoma	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Taseen loppusumma	5 120 518	4 100 000	5 200 000	5100000	5100000
Investoinnit netto	1 896 404	100 000	60000	50 000	50 000
Leasing- ja vuokravastuut	0				
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	4 481 266	4 577 051	3 958 188	3 728 486	3 499 118
- josta kaupungin myöntämät lainat	80 858	80 858	80 858	80 858	80 858
- josta kaupungin takaamat lainat	1 137 611	1 056 000	1 018 269	958 386	898 835

TUNNUSLUKUJA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liiketulos -%	14,8 %	3,5 %	0,1 %	0,1 %	0,2 %
Vuosikate/Poistot -%	150,8 %	126,4 %	101,2 %	101,1 %	102,1 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,6	0,2	0,5	0,5	0,5
Henkilöstömäärä keskimäärin	0	0	0	0	0

Tornion Krunni Oy

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Kunnossapito- ja isännöintipalvelujen tuottaminen kuntakonsernin vuokratalo-yhtiöille.
Hallituksen puheenjohtaja	Ismo Urpilainen
Hallituksen jäsenet	Lasse Jutila, Arja Karhu, Satu Rantajärvi, Jouni Myllyneva,
Toimitusjohtaja	Maija Rantamaa
Hallituksen käsittely pvm.	10.11.2022
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2023	
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2023 – 2025	
Toiminnalliset tavoitteet 2023	
Toiminnalliset tavoitteet 2024 - 2025	
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2023 – 2025	
Investoinnit 2023	
Investoinnit 2024 – 2025	

Tornion Krunki Oy

TULOSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	551 214	582 700	686 200	680 000	680 000
Toimintakulut	-516 267	-576 120	-680 250	-675 000	-675 000
Toimintakate	34 947	6 580	5 950	5 000	5 000
Rahoitustuotot	8	0			
Rahoituskulut	-18				
Vuosikate	34 937	6 580	5 950	5 000	5 000
Poistot	-3 438	-4 000	-4 500	-4 000	-3 500
Tilikauden tulos	31 499	2 580	1 450	1 000	1 500
Tilinpäätössiirrot	0				
Verot	0	-750	-750	-750	-750
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	31 499	1 830	700	250	750

TASE	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspääoma/osakepääoma	50 456	50 456	50 456	50 456	50 456
Taseen loppusumma	264 688	230 000	250 000	260 000	260 000
Investoinnit netto	0	1000	1000	1 000	1 000
Leasing- ja vuokravastuut	165	660	165	0	0
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	0		0	0	0
- josta kaupungin myöntämät lainat	0		0	0	0
- josta kaupungin takaamat lainat	0		0	0	0

TUNNUSLUKUJA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liiketulos -%	5,7 %	0,4 %	0,2 %	0,1 %	0,2 %
Vuosikate/Poistot -%	1016,2 %	164,5 %	132,2 %	125,0 %	142,9 %
Laskennallinen lainanhoitokate	905,0	79,8	288,5		
Henkilöstömäärä keskimäärin	8	8,5	8	8	8

Tornion Työvoimalasäätiö sr

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2023:

TA Tavoite	Mittarit
Säätiön toiminta perustuu tularakenteeseen	Tilinpäätös, osavuosisikatsaukset
Säätiön toiminta kehittyy sosiaalisen työllistämisen yksikönä	Kehityshankkeiden tai muiden kehittämistoimenpiteiden raportointi toimintakertomuksessa
Nuorten ohjaaminen koulutukseen ja työelämään, työnantajayhteistyön lisääminen	Nuorten jatkosijoittuminen 85%, valtakunnallinen keskiarvo 75%, nuorisotyöttömyys
Työllisyyden kuntakokeilun tukeminen ja asiakasohjauksmallin kehittäminen	Asiakasmäärät, tilastointitiedot, prosessikuvaukset.
Pyritään ylijäämäiseen tulokseen, jolla katetaan edellisten vuosien alijäämät.	Tilinpäätös

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Sosiaalisen työllistämisen ja kuntoutuksen järjestäminen ja kehittäminen Tornion kaupungissa sekä lähikunnissa
Hallituksen puheenjohtaja	Matti Lankila
Hallituksen jäsenet	Petri Röntynen, Eija Kanto, Marja-Liisa Hentilä, Juhani Maliniemi
Toimitusjohtaja	Samuel Juntunen
Hallituksen käsittely pvm.	Talousarviokäsittelyn yhteydessä 4.11.2022.
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2023	Irtautuminen sidosyksikköasemasta, hyvinvointialueen palveluntuottajuus ja kilpailuille markkinoille siirtyminen. Toiminnan supistaminen vastaamaan vähentynyttä palveluntarvetta.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2023 – 2025	
Toiminnalliset tavoitteet 2023	Hyvinvointialueyhteistyön käynnistyminen myönteisesti sekä ELY:n ja KELA:n palveluiden markkinointi asiakasohjauksen varmistamiseksi.
Toiminnalliset tavoitteet 2024 – 2025	Osallistuminen ELY:n kilpailutuksiin ja KELAn palveluiden tuottamiseen. TE-2024 uudistuksen palveluekosysteemin valmisteluun osallistuminen.
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2023 – 2025	
Investoinnit 2023	Ei merkittäviä investointeja.
Investoinnit 2024 – 2025	Ei merkittäviä investointeja.

Tornion Työvoimalasäätiö

TULOSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 930 232	1 762 200	1 513 410	1 589 080	1 747 988
Toimintakulut	-1 726 386	-1 730 680	-1 481 781	-1 585 505	-1 684 424
Toimintakate	203 846	31 520	31 629	3 575	63 564
Rahoitustuotot	789	0	0		
Rahoituskulut	-1130	-760	-760	-760	
Vuosikate	203 505	30 760	30 869	2 815	63 564
Poistot	-18 528	-14 000	-7 930		
Tilikauden tulos	184 978	16 760	22 939	2 815	63 564
Tilinpäätössiirrot	0	0	0		
Verot	0	0	0		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	184 978	16 760	22 939	2 815	63 564

TASE	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspääoma/osakepääoma	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000
Taseen loppusumma	229 254	435 785			
Investoinnit netto		0			
Leasing- ja vuokravastuut	4 892	1 288			
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	152 000	152 000	152 000	152 000	152 000
- josta kaupungin myöntämät lainat	152 000	152 000	152 000	152 000	152 000
- josta kaupungin takaamat lainat	152 000	152 000	152 000	152 000	152 000

TUNNUSLUKUJA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liiketulos -%	9,6 %	1,0 %	1,5 %	0,2 %	3,6 %
Vuosikate/Poistot -%	1098,4 %	219,7 %	389,3 %		
Laskennallinen lainanhoitokate	10,2	1,6	1,6	0,2	3,3
Henkilöstömäärä keskimäärin	33	39			

Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Kilparadan ja siihen liittyvien rakennusten ja laitteiden rakentaminen, ylläpito ja vuokraus sekä hevosurheilutilaisuuksien ja muiden erilaisten kurssi-, koulutus- ja yleisötilaisuuksien järjestäminen.
Hallituksen puheenjohtaja	Matti Lankila
Hallituksen jäsenet	Markus Kannala, Teemu Alatalo, Ulla Miettunen ja Matti Vaajoensuu.
Toimitusjohtaja	Marja-Riitta Tervahauta
Hallituksen käsittely pvm.	Pidetään myöhemmin
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2023	Uusitaan ravirata-alueesta yhtiön ja Tornion kaupungin välinen vuokrasopimus.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2023 – 2025	
Toiminnalliset tavoitteet 2023	Talouden tasapainottaminen
Toiminnalliset tavoitteet 2024 – 2025	Talouden tasapainottaminen
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2023 – 2025	
Investoinnit 2023	Investointeja ei ole
Investoinnit 2024 – 2025	Investointeja ei ole

Länsi-Pohjan Hevosurheilukeskus Oy

TULOSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	36 207	32 000	30 570	30 000	29 000
Toimintakulut	-7 074	-8 200	-13 580	-9 900	-9 800
Toimintakate	29 133	23 800	16 990	20 100	19 200
Rahoitustuotot	0	0	0	0	0
Rahoituskulut	-1 530	-1 600	-1 050	-600	-550
Vuosikate	27 603	22 200	15 940	19 500	18 650
Poistot	-28 118	-28 000	-26 500	-26 500	-26 500
Tilikauden tulos	-515	-5 800	-10 560	-7 000	-7 850
Tilinpäätössiirrot					
Verot					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-515	-5 800	-10 560	-7 000	-7 850

TASE	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspääoma/osakepääoma	374 294	374 294	374 294	374 294	374 294
Taseen loppusumma	339 893				
Investoinnit netto					
Leasing- ja vuokravastuut					
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	74 140	74 220	56 094	40 050	30 550
- josta kaupungin myöntämät lainat	16 300	16 300	16 300	16 300	16 300
- josta kaupungin takaamat lainat	57 840	57 920	39 794	23 750	14 250

TUNNUSLUKUJA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liiketulos -%	-1,4 %	-18,1 %	-34,5 %	-23,3 %	-27,1 %
Vuosikate/Poistot -%	98,2 %	79,3 %	60,2 %	73,6 %	70,4 %
Laskennallinen lainanhoitokate	2,7	2,19	2,11	3,59	4,39
Henkilöstömäärä keskimäärin	0	0	0	0	0

Tornion Keilahalli Oy

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2023:

TA Tavoite	Mittarit
Vakiinnuttaa tilanne koronan jälkeen.	Kävijämäärä Talouden toteuma

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Keilailu on koko perheen harrastus, joko yksin tai porukalla. Keilailu sopii kaiken ikäisille.
Hallituksen puheenjohtaja Hallituksen jäsenet	Markku Lahdenperä (pj.), Heikki Keinänen, Pauli Ojanperä, Markku Taramaa ja Markus Kannala
Toimitusjohtaja	Ei toimitusjohtajaa
Hallituksen käsittely pvm.	22.9.2022
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2023	Kemin keilahallin väliaikainen sulkeutuminen voi nostaa kävijämääriä.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2023 – 2025	
Toiminnalliset tavoitteet 2023	Tavoitteena on saada toiminta vakiinnutettua vaikeiden koronavuosien jälkeen.
Toiminnalliset tavoitteet 2024 – 2025	Ylläpitää keilailuharrastuksen olosuhteita Torniossa.
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2023 – 2025	
Investoinnit 2023	Ei suunniteltuja investointeja.
Investoinnit 2024 – 2025	Ei suunniteltuja investointeja.

Tornion Keilahalli Oy

TULOSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	11 452	7 500	19 100	19 100	19 100
Toimintakulut	-6 681	-2 000	-5 600	-5 800	-5 800
Toimintakate	4 771	5 500	13 500	13 300	13 300
Rahoitustuotot		1			
Rahoituskulut	-912	-1 299	-850	-780	-730
Vuosikate	3 859	4 202	12 650	12 520	12 570
Poistot	-5 679	-5 000	-5 700	-12 520	-12 570
Tilikauden tulos	-1 820	-798	6 950	0	0
Tilinpäätössiirrot		0			
Verot		0			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 820	-798	6 950	0	0

TASE	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspääoma/osakepääoma	108 901	108 901	108 901	108 901	108 901
Taseen loppusumma	241 398				
Investoinnit netto		0			
Leasing- ja vuokravastuut		0			
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	104 084	93 896	83 503	73 212	62 922
- josta kaupungin myöntämät lainat					
- josta kaupungin takaamat lainat	92 084	83 813	75 503	67 212	58 922

TUNNUSLUKUJA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liiketulos -%	-15,9 %	-10,64 %	36,39 %	0,00 %	0,00 %
Vuosikate/Poistot -%	67,9 %	84,04 %	221,93 %	100,00 %	100,00 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,3	0,42	1,20	1,34	1,55
Henkilöstömäärä keskimäärin					

Bottenvikens Reningsverk Ab

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2023:

TA Tavoite	Mittarit
Päästään viranomaisten asettamiin tavoitteisiin taloudellisesti kestäväällä tavalla.	

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Tornion ja Haaparannan jäteveden puhdistus
Hallituksen puheenjohtaja	Markus Kannala
Hallituksen jäsenet	Markku Taramaa, Sven Tornberg
Toimitusjohtaja	Hans Kenttä
Hallituksen käsittely pvm.	
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2023	Inflaatio vaikuttaa liiketoiminnan kuluihin 8,8 %, paitsi palkkoihin. Kemikaalit ja korot nousevat eniten. Tästä seuraa, että asiakkaidemme veloitukset joudutaan nostamaan historiallisesti korkealle tasolle.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2023 – 2025	
Toiminnalliset tavoitteet 2023	Likavesien puhdistus vahvistettujen raja-arvojen mukaan. Fosforin vähentämisvaatimusten ehtojen muutos tulee toimittaa lupaviranomaiselle luvan voimassaolon päättyessä 30.6.2023. Tämä tehdään vuoden 2022 lopussa. Jos vähentämisvaatimusten ehtojen muutosta ei hyväksytä, tarvitaan suuria investointeja.
Toiminnalliset tavoitteet 2024 - 2025	Sama kuin 2023
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2023 – 2025	
Investoinnit 2023	200 000 €
Investoinnit 2024 - 2025	2024: 800 000 €, pääosin pääputken vaihto 1,6 km 2025: 200 000 €

Bottenvikens Reningsverk Ab

TULOSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 511 645	1 503 933	1 606 154	1 654 338	1 703 968
Toimintakulut	-1 148 050	-1 200 595	-1 255 010	-1 292 660	-1 331 440
Toimintakate	363 595	303 339	351 144	361 678	372 528
Rahoitustuotot	0	0			
Rahoituskulut	-24 838	-30 034	-57 181	-57 181	-57 181
Vuosikate	338 757	273 305	293 963	304 497	315 347
Poistot	-173 469	-173 948	-194 019	-199 887	-199 887
Tilikauden tulos	165 288	99 357	99 944	104 610	115 460
Tilinpäätössiirrot	0	0	0	0	0
Verot	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	165 288	99 357	99 944	104 610	115 460

TASE	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspääoma/osakepääoma	117 070	119 335	119 335	119 335	119 335
Taseen loppusumma	2 833 185	2 885 832	2 983 383	3 098 234	3 198 177
Investoinnit netto	333 063	238 671	198 892	835 347	198 892
Leasing- ja vuokravastuut					
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	1 304 157	1 143 630	1 114 592	1 581 988	1 581 988
- josta kaupungin myöntämät lainat					
- josta kaupungin takaamat lainat					

TUNNUSLUKUJA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liiketulos -%	10,9 %	6,6 %	6,2 %	6,3 %	6,8 %
Vuosikate/Poistot -%	195,3 %	157,1 %	151,5 %	152,3 %	157,8 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,9	1,8	1,8	1,4	1,5
Henkilöstömäärä keskimäärin	4	4	4	4	4

Kurssi 10,2503 Kurssi 10,0557

Business Tornio

Kaupunginvaltuusto asettaa seuraavat tavoitteet vuodelle 2023:

TA Tavoite	Mittarit
Yhtiö neuvoo yritystoiminnan käynnistämistä suunnittelevia asiakkaita.	30% perustettujen yritysten omistajista / yrittäjistä käyttää neuvontapalveluja (PRH:n tilasto) 200 neuvontapalvelutapahtumaa
Yhtiö tukee toimivia yrityksiä niiden liiketoiminnan kehittämisessä.	40% yritys- / kehittämistukia saaneista yrityksistä käyttää BT:n kehittämispalveluja - Myönnettyjen kehittämistukien kokonaisvolyymi 500 000 € 80 kehittämispalvelutapahtumaa
Tornion yritysalueiden markkinointi.	Yritysalueille sijoittuvia yrityksiä (uusi kiinteistö, vuokraus tai kiinteistön osti) - Kromilaakso 5kpl - Torppi 5kpl - Suensaari, toimitilapörssin myötä seurataan vapaiden / tyhjien tilojen määrän kehitystä Arctio-alueen markkinoinnin käynnistys 5 alustavaa neuvottelua sijoittautumisesta
Lapin kaasutaloussuunnitelma -hankkeen kautta kaasuun liittyvä infra ja käyttömahdollisuudet paranevat	Kaasutankkausasema - Sijoittautumisen esisopimus Biokaasulaitoksen investointi 5:n potentiaalisen toimijan kanssa alustavat neuvottelut Yhteistilaisuuksia/seminaareja/tiedotteita 2–5 kpl
Business Tornio, Invest In Tornio – Invest In Future	- Teollisuuden ja kaupan alueiden markkinointimateriaali - Rakentamisen ja teollisuuden yhteinen markkinointikonsepti - Osallistuminen yhteisesti messu-/markkinointitapahtumaan - Kyläjoki, käytön ja markkinoinnin konseptointi - Toimitilapörssin käyttöön ottaminen - Avoimien työpaikkojen yhtenäinen markkinointi
Alueelle sijoittautuu uusia isoja työllistäjiä	Alueelle sijoittuva toimija työllistää yli 10 hlö
Tapahtumat / koulutukset yrityksille ja sidosryhmille	4–5 kpl vuodessa - Osallistujia yhteensä 80–100 kpl
Asiakastytyväisyyskyselyn tulos	4,0 (asteikolla 1–5)
Yrityskehittämisen ja hankkeiden kautta luodaan uusia työpaikkoja	Uusien työpaikkojen määrä

Perustiedot	
Yhteisön tytäryhtiöt	
Yhteisön toiminta-ajatus	Tornion elinkeinoelämän kehittäminen ja monipuolistaminen, työllisyyden edistäminen sekä matkailupalvelujen tarjoaminen.
Hallituksen puheenjohtaja	Risto Leinonen
Hallituksen jäsenet	Tapio Herajärvi, Terhi Kuivila, Jukka Kujala, Raimo Pohjanen, Mikko Ylitalo, Kari Rantamaa
Toimitusjohtaja	Marko Alamartimo
Hallituksen käsittely pvm.	27.10.2022
Merkittävät / poikkeukselliset tapahtumat vuonna 2023	Yhtiö tulee tekemään merkittävän tappion, -45 500 eur, mikäli tulo-rahoitus kehittämissopimuksen myötä ei ole alkuperäisen, jo vuonna 2021 tehdyn suunnitelman mukainen.
TÄRKEIMMÄT TOIMINNALLISET TAVOITTEET VUONNA 2023 – 2025	
Toiminnalliset tavoitteet 2023	Yhtiön strategian mukaiset painopistealueet: • Varmistamme, että pysymme kansainvälisesti kiinnostavana kaupallisena keskittymänä • Hyödynnämme omaa logistista solmukohtaamme – raide- ja maantierahti • Vahvistamme teräksen ja rakentamisen klusterin kehittymistä ja menestymistä • Suurteollisuuden kehittyminen ja kasvaminen tulevaisuuden teollisuuden kautta • Kansainvälisen matkailu- ja palvelusektorin kehittäminen ja toimintaedellytysten vahvistaminen
Toiminnalliset tavoitteet 2024 – 2025	Yhtiön strategian mukaiset painopistealueet: • Varmistamme, että pysymme kansainvälisesti kiinnostavana kaupallisena keskittymänä • Hyödynnämme omaa logistista solmukohtaamme – raide- ja maantierahti • Vahvistamme teräksen ja rakentamisen klusterin kehittymistä ja menestymistä • Suurteollisuuden kehittyminen ja kasvaminen tulevaisuuden teollisuuden kautta • Kansainvälisen matkailu- ja palvelusektorin kehittäminen ja toimintaedellytysten vahvistaminen
TÄRKEIMMÄT INVESTOINNIT VUONNA 2023 – 2025	
Investoinnit 2023	Ei investointeja.
Investoinnit 2024 – 2025	Ei investointeja.

Business Tornio

TULOSLASKELMA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot	1 247 698	1 270 845	960 574	759 723	707 480
Toimintakulut	-1 221 239	-1 270 528	-1 009 573	-805 332	-753 332
Toimintakate	26 459	317	-48 999	-45 609	-45 852
Rahoitustuotot	20				
Rahoituskulut	-803		-800	-700	-700
Vuosikate	25 676	317	-49 799	-46 309	-46 552
Poistot	-3 407		-3000	-3000	-2800
Tilikauden tulos	22 269	317	-52 799	-49 309	-49 352
Tilinpäätössiirrot					
Verot					
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	22 269	317	-52 799	-49 309	-49 352

TASE	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruspääoma/osakepääoma	181 643	181 643	181 643	181 643	181 643
Taseen loppusumma	503 302				
Investoinnit netto	0				
Leasing- ja vuokravastuut	8 072				
Lainakanta (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset)	140 000				
- josta kaupungin myöntämät lainat	140 000		140 000		
- josta kaupungin takaamat lainat					

TUNNUSLUKUJA	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liiketulos -%	1,8 %	0,02 %	-5,50 %	-6,49 %	-6,98 %
Vuosikate/Poistot -%	753,6 %		-1 660,0 %	-1 543,6 %	-1 662,6 %
Laskennallinen lainanhoitokate	1,45		-61,25	-65,16	-65,50
Henkilöstömäärä keskimäärin	9	9	9	7	7